

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

**За редакцією
О. М. Семеног, Н. П. Дейниченко**

**Історія кафедри української мови
Сумського педагогічного університету
імені А. С. Макаренка в іменах**

Суми
Видавництво СумДПУ імені А.С. Макаренка
2014

УДК 378.096: 811.161.2:378.4(477.52)СумДПУ

ББК 74.583(4УКР–4СУМ)

С 30

Друкується згідно з рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
(протокол № 4 від 24.11.2014 року)

Рецензенти:

В. Статівка – доктор педагогічних наук, професор;

О. Рудь – кандидат філологічних наук, доцент.

С 30 Історія кафедри української мови Сумського педагогічного університету імені А. С. Макаренка в іменах : науково-педагогічне видання / За ред. О. М. Семеног, Н. П. Дейниченко. – Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 224 с.

ISBN 978-966-698-186-1

У науково-педагогічному виданні широка громадськість має можливість ознайомитися з персоналіями однієї з найстаріших кафедр педагогічного університету – кафедрою української мови. В огляді історії кафедри подається у хронологічній послідовності коротко архівні відомості про викладачів і співробітників та в алфавітному порядку широка інформація про внесок персоналій у розвиток мовознавства та підготовку філологічних кадрів для Сумської області.

Книга розрахована на викладачів, учителів, студентів й інтелігенцію області.

ISBN 978-966-698-186-1

УДК 378.096:811.161.2:378.4(477.52)СумДПУ
ББК 74.583(4УКР–4СУМ)

© Семеног О. М., Дейниченко Н. П., 2014

© Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Хронологія університету.....	6
Історія кафедри української мови.....	8
Назви кафедри української мови	8
Кількісний склад кафедри української мови.....	9
Завідувачі кафедри	10
Викладачі кафедри	12
Лаборанти кафедри.....	22
Нагороди викладачів.....	23
Умовні «вороги» серед викладачів кафедри.....	24
Навчальна і наукова робота кафедри	25
Література.....	33
Персоналії.....	34
Показчик імен.....	222

ВСТУП

Сьогодні провідний освітянський, науковий та культурний осередок нашого регіону Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка відзначає своє 90-річчя.

Історію кафедри української мови, на нашу думку, можна розглядати як окремий структурний підрозділ університету тільки в контексті становлення й розвитку всього навчального закладу. Тому перед історією кафедри української мови подаємо хронологічну таблицю університету.

Магістранти кафедри української мови виявили ініціативу описати діяльність її членів, персоналії співробітників, які спільно сприяли перетворенню закладу у високоінтелектуальний осередок регіону.

Дослідження, що підготовлене до цього ювілею, пов'язане з постатями завідувачів кафедри, викладачами та лаборантами не одного, а кількох поколінь, що вимагає вибудовувати матеріал у хронологічній послідовності від далекого 1930 року, коли виникла кафедра, до її сьогодення.

Склад кафедри та завідувачів до 1970 року відновлено на основі архівних матеріалів Державного архіву Сумської області (ДАСО) та архіву Сумського державного педагогічного університету (СумДПУ). У першому випадку в квадратних дужках подаються номери справ.

Увага дослідників прикута не тільки до імен авторитетних викладачів лінгвістичних дисциплін. У фокусі уваги – члени кафедри української мови, що читали лінгвістичні і лінгвометодичні дисципліни ще до започаткування кафедри як окремої структурної одиниці та викладала мову на робітфаци.

Видання містить наукові біографії викладачів, які характеризують науковий потенціал і професійний рівень кожної персоналії.

Доповненням до цієї інформації є структуровані за роками публікації викладачів кафедри української мови, що характеризують напрями їх наукової діяльності та створюють їх фаховий портрет. Така форма презентації членів кафедри здається нам оптимальною. Значна частина сучасних публікацій членів кафедри української мови стосується колективної теми «Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців».

Подальший інформаційно-аналітичний аналіз навчальної та наукової діяльності кафедри української мови за 84 роки показує її місце й роль у системі освіти Сумщини.

ХРОНОЛОГІЯ УНІВЕРСИТЕТУ

28 грудня 1924 року – відкриття Сумських вищих трирічних учительських курсів.

1925 рік – Вищі педагогічні курси були реорганізовані в педагогічний технікум.

11 серпня 1930 року – Раднарком України постановою про реорганізацію системи педагогічної освіти затвердив педагогічні інститути, зокрема й Сумський інститут соціального виховання (3 роки навчання, 3 відділи).

1930 рік – створена кафедра української мови і літератури.

1930 рік – організація при Сумському інституті соціального виховання робітфаків.

1934 рік – реорганізація Сумського інституту соціального виховання в Сумський державний педагогічний інститут.

1935-1936 н.р. – заклад почав функціонувати як Сумський державний педагогічний інститут.

1935 рік – українські групи відділу мови й літератури були переведені до Полтавського педінституту, а російські групи – до Харківського педінституту.

1940 рік – поновлення в Сумському педінституті мовно-літературного факультету.

15 вересня 1941 року – евакуація Сумського педінституту в Чкаловську область.

Вересень 1943 року – повернення педінституту в Суми, запрацював заклад з 25 листопада 1943 року.

1957 рік – присвоєння Сумському державному педагогічному інституту ім'я А. С. Макаренка.

1962 рік – відкриття в педінституті загальнонаукового факультету, на якому був і гуманітарний відділ, що охоплював спеціальності «історія», «українська мова і література», «російська мова і література», «іноземна мова (англійська)», «бібліотекарство та бібліографія».

1999 рік – реорганізація закладу в Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка.

1 вересня 2008 року – створення Інституту філології на базі філологічного факультету та факультету іноземних мов при СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Вересень 2014 року – реорганізація Інституту філології в факультет іноземної та слов'янської філології.

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Назви кафедри української мови

У 1930 році у складі мовно-літературного відділення Сумського інституту соціального виховання була створена кафедра української мови і літератури.

Кафедри керували навчальним процесом. До 1930 року організацією навчально-виховного процесу займалися предметні (циклові) комісії на чолі з головою.

Різні архівні документи ДАСО свідчать про зміни в назвах кафедри української мови:

- 1930 р. – кафедра української мови та літератури;
- 1934 р. – кафедра української мови;
- 1950–1954 рр. – кафедра української мови;
- 1955–1965 рр. – кафедра мовознавства;
- 1969–1970 рр. – кафедра української мови;
- 1970–1987 рр. – кафедра української мови;
- 1987 (з 1.10) – 1988 (до 15.02) рр. – кафедра української мови і літератури;
- 1988 р. – сьогоднішня – кафедра української мови.

Іноді в документах СДПУ, що зберігаються в ДАСО, є неточності в називанні кафедри. Архівні матеріали 1933-1934 н.р. фіксують кілька назв кафедри української мови: кафедра мовознавства [Спр. 235. – Арк. 22], кафедра мови [Наказ №83 §1 від 16.09.1933 р.], завідувач українським сектором [Наказ №386 від 1.09.1933 р.], у 1933-1934 н.р. виділено 2 посади завідувачів секторами (українського і російського), мовний відділ [Наказ №96 від 4.07.1934 р.].

Протягом 60-х років ХХ ст. практикувалися спільні засідання кафедри української мови з іншими кафедрами: з кафедрою російської мови (протокол №8 від 15.02.1952 р.; №12 від 27.03.1952 р.; №13 від 11.04.1952 р.; №16 від 29.04.1953 р.), з кафедрою української літератури (протокол № 10 від 21.03.1952 р.).

**Кількісний склад кафедри української мови
(за штатними формулярами професорсько-викладацького
складу та протоколами кафедр)**

1. 1939-1940 н.р. (кафедра мовознавства) – 9 викладачів: 5 російської мови, 4 – німецької мови; українське відділення навчалося в Полтавському педінституті; на інших факультетах українська мова не вивчалася.

2. 1949 р. – 3 викладача.

3. 1950 р. – 3 викладача.

4. 1955–1956 н.р. (кафедра мовознавства) – 12 викладачів (української, російської, іноземних мов).

5. 1959–1960 н.р. – 8 викладачів (української і російської мов).

6. 1960–1961 н.р. – 8 викладачів української і російської мов, 4 – німецької мови.

7. 1964–1965 н.р. – 10 викладачів української і російської мов.

8. 1969–1970 н.р. – 7 викладачів.

9. 1970–1971 н.р. – 7 викладачів.

10. 1971–1972 н.р. – 7 викладачів.

11. 1972–1973 н.р. – 6 викладачів.

12. 1973–1974 н.р. – 6 викладачів.

13. 2014–2015 н.р. – 15 викладачів.

Завідувачі кафедри

Абрамович П. Н. – завідувач кафедри мовознавства, «за контрабанду в навчальній роботі звільнений з посади завідувача до викладача» [Наказ №354 від 24.08.1933], [Спр. 235].

Нестеренко Юрій Гаврилович – в.о. керівника кафедри [Наказ №383 від 16.09.1933], завідувач кафедри мови і літератури [Опис 1. – Спр. 238. – Арк. 238].

Панченко Сергій Іванович – завідувач українським сектором з вересня 1933 року [Наказ №383 від 16.09.1933]. У 1933-1934 н.р. виділено 2 посади завідуючих відділами (секторами) – українського та російського.

Вишневська Катерина Семенівна – керівник кафедри української мови і літератури Сумського інституту соціального виховання.

Черевко Григорій Андрійович – в.о. завідувача кафедри мови і літератури [Спр. 268].

Марковський Євген Михайлович – виконуючий обов'язки завідувача, ст. викладач [Опис 3. – Спр. 120. – Арк. 25], завідувач кафедри української мови [Опис 3. – Спр. 72].

Добровольський Аркадій Йосипович – в.о. завідувача кафедри мовознавства з 16 грудня 1944 року, завідувач кафедри мовознавства [Протокол №1 від 14.10.1955 р.], звільнився з посади завідувача кафедри мовознавства 27 лютого 1956 року за власним бажанням (за станом здоров'я).

Гужва Федір Кирилович – завідувач кафедри мовознавства (1956-1959 рр.) [Спр. 385].

Дорошенко Сергій Іванович – завідувач кафедри української мови (1965-1967 рр.).

Скорик Олександр Семенович – завідувач кафедри української мови (1975–1997 рр.).

Малишко Галина Іванівна – завідувач кафедри української мови (1978–1980 рр.).

Поставний Валерій Володимирович – завідувач кафедри української мови (1994–2002 рр.).

Герман Вікторія Василівна – завідувач кафедри української мови (2002–2007 рр.).

Семеног Олена Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови (з 2008 р.), головний науковий співробітник відділу теорії педагогічної майстерності Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (за сумісництвом).

Викладачі кафедри

Склад кафедри до 1970 року відновлено на основі архівних матеріалів ДАСО та СумДПУ.

Самброс Юрій Пилипович – закінчив Ленінградський педінститут, у 1924 році працював у Сумському педтехнікумі. Крім інших дисциплін, читав українську мову і літературу [Спр. 232].

Ковальков Омелян Андрійович – викладач української мови педагогічних курсів та педтехнікуму (1.12.1924 – 1.10.1925 рр.) [Спр. 229].

Панченко Сергій Ілліч – закінчив Київський інститут народної освіти, за фахом викладач української мови, читав українську мову на педкурсах у 1924-1925 н.р. [Спр. 231].

Мороз Яків Миколайович – викладач української мови і літератури в педтехнікумі, з 1 вересня 1930 року призначений на посаду доцента кафедри української мови Сумського інституту соціального виховання [Спр. 232].

Добровольський Аркадій Йосипович – закінчив Петроградський університет (1916 р.), асистент кафедри від 26.10.1930 р. [Спр. 1а], ст. викладач з 1.09.1940 р., декан факультету мови і літератури з 27 вересня 1946 р. [Спр. 268].

Вишневська Катерина Семенівна – викладач української мови в Сумському педтехнікумі, пізніше доцент кафедри української літератури, завідувач кафедри української мови і літератури Сумського інституту соціального виховання.

Цупрун Лука Данилович – закінчив Харківський інститут народної освіти (1927 р.), один із засновників і перших викладачів кафедри [Заява від 8.09.1932 р.]. Викладач кафедри української мови (1932–1935 рр., 1944–1949 рр., 1954-1957 рр.), ударник праці [Наказ №71 від 30.04.1934 р.].

Ведмицький Олександр Микитович – викладач української мови і літератури (1932-1934 рр.), був звільнений «за незабезпечення належної якості викладання з методологічного боку за наказом №149» [Спр. 270].

Нестеренко Юрій Гаврилович – закінчив Ніжинський історико-філологічний інститут (1912 р.), доцент мовознавства [Наказ №383 від 16.09.1933 р.].

Лесік В. А. – доцент з української мови, звільнений 29.11.1933 р. за вшанування пам'яті Миколи Хвильового під час похорону та пропаганду серед студентів гасла, що йде розгром української мови [Наказ №417 від 29.11.1933р.].

Куриленко Йосип Максимович – викладач мови, «звільнений з мовного відділу за незадовільний виклад лекцій..., за недостатню активність у боротьбі з націоналізмом» [Наказ №97 від 4.07.1934 р.].

Чабаненко Іван Ілліч – в.о. доцента з дисциплін: загальне мовознавство, методика мови, керівник педпрактики [Наказ №68 від 1935 р.].

Істраніна Катерина Павлівна – викладач української мови на робфаці в 1936-1937 н.р. [Спр. 232].

Лобунець Олена Юріївна – викладач української мови на робфаці в 1936-1937 н.р. [Спр. 232].

Махлин Натан-Тархун Борисович – викладач української і російської мов у 1938-1939 н.р. [Спр. 268].

Сабатовська Олександра Макарівна – викладач кафедри мови й літератури [Спр. 268].

Семиволос Михайло Васильович – викладач української і російської мов [Спр. 268].

Скрипник Лариса Григорівна – закінчила Київський університет ім. Т. Г. Шевченка (1947 р.), у 1947-1949 рр. викладач української мови в Сумському педінституті.

Марковський Євген Михайлович – навчався в Київському університеті (1912-1917 рр.), закінчив Вищий інститут народної освіти (1922 р.), здобув ступінь кандидата філологічних наук, працював на посаді доцента кафедри української мови (1948–1956 рр.), виконував обов'язки завідувача кафедри української мови [Опис 3. – Спр. 120], завідувач кафедри української мови [Опис 3. – Спр. 72], член Ради інституту в 1949 році.

Бова Лідія Панасівна – закінчила Дніпропетровський університет (1941 р.), аспірантуру (1943 р.), захистила дисертацію (1951 р.), викладач кафедри української мови (з 1949 р.) [Опис 3. – Спр. 72].

Тараненко Тетяна Петрівна – ст. викладач української і російської мов [Спр. 268].

Дорошенко Сергій Іванович – закінчив Харківський педінститут (1948 р.), асистент кафедри (з 1949 р.), ст. викладач кафедри (з 1953 р.), захистив кандидатську дисертацію (1956 р.), в.о. проректора з науково-дослідної та навчальної роботи (з 1960 р.), проректор (1962-1965 рр.), в.о. завідувача кафедри (з 1961 р.), доцент кафедри (1962-1967 рр.).

Кваша Віра Олександрівна – закінчила Сумський педінститут (1953 р.), асистент кафедри української мови (з 1953 р.), ст. викладач кафедри української мови (1976-1990 рр.).

Мокеєва Валентина Олексіївна – викладач кафедри української мови [Протокол №7 від 18.12.1953 р.].

Скорик Олександр Семенович – закінчив Черкаський педінститут (1947 р.), викладач кафедри української мови (1953–1961 рр.), захистив кандидатську дисертацію (1960 р.), доцент

кафедри, декан філологічного факультету (1961–1968 рр.), проректор з навчальної та наукової роботи (1968–1975 рр.), завідувач кафедри (1975–1997 рр.), звільнився з посади на кафедрі 31.08.1999 р. за власним бажанням.

Наконечний М. Ф. – викладач діалектології, історичної граматики, вступу до мовознавства, порівняльної граматики [Протокол №18 від 30.06.1954 р.].

Гужва Федір Кирилович – закінчив Новомосковський педагогічний інститут (1934 р.), захистив кандидатську дисертацію (1952 р.), присвоєно вчене звання доцента кафедри мовознавства (1953 р.), директор Сумського педінституту (1956–1959 рр.), завідувач кафедри мовознавства (1956–1959 рр.) [Спр. 385], доцент кафедри до 25.12.1967 р.

Гужва Неллі Григорівна – асистент кафедри мовознавства [Опис 3. – Спр. 424].

Білецька Марія Михайлівна – закінчила Запорізький педінститут (1937-1941 рр.), асистент кафедри мовознавства (1961-1974 рр.) [Спр. 385].

Колтаков Стефан Олексійович – закінчив Краснодарський педінститут (1941 р.), річну аспірантуру Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка (1952 р.), відділ дисертантів того ж університету (1955 р.), захистив кандидатську дисертацію (1961 р.), декан загальнонаукового факультету, ст. викладач, доцент кафедри мовознавства.

Гаврилов Пилип Трохимович – закінчив з відзнакою Харківський університет (1946 р.), викладач кафедри мовознавства (1962-1963 н.р.) [Звіт від 1.11.1962 р.], декан філологічного факультету (1971-1975 рр.).

Ганжа Ніна Борисівна – закінчила Лебединський педтехнікум (1933 р.), Харківський педінститут (1938 р.), аспірантуру Інституту мовознавства АН УРСР (1939–1945 рр.), асистент кафедри мовознавства (1962–1969 рр.) [Опис 3. – Спр. 424], ст. викладач кафедри української мови (1969-1976 рр.).

Горяний Валентин Давидович – закінчив Кіровоградський педінститут (1957 р.), аспірантуру в Запорізькому педінституті (1967 р.), захистив дисертацію (1967 р.), декан філологічного факультету (1968–1971 рр.), доцент кафедри української мови (з 1969 р.) [Опис 3. – Спр. 635].

Сеник Володимир Андрійович – закінчив Сумський педінститут (1968 р.), асистент кафедри української мови в 1969–1970 н.р.

Гелеверіна (Солдатенко) Тамара Яківна – закінчила Львівський університет (1961 р.), працювала протягом кількох років на кафедрі української мови за сумісництвом [Протокол №12 від 18.04.1970 р.].

Мартиненко Василь Андрійович – закінчив Сумський педінститут (1966 р.), працював протягом кількох років на кафедрі української мови за сумісництвом (1966-1970 рр.) [Протокол №12 від 18.04.1970 р.].

Малишко Галина Іванівна – закінчила Запорізький педінститут (1964 р.), аспірантуру Запорізького педінституту (1968 р.), асистент кафедри (1970–1972 рр.), захистила кандидатську дисертацію (1971 р.), ст. викладач кафедри (1972–1974 рр.), доцент кафедри української мови (1974–2001 рр.), завідувач кафедри української мови (1978-1980 рр.), декан філологічного факультету (1980–1991 рр.).

Дейниченко Наталія Павлівна – закінчила Сумський педінститут (1971 р.), асистент кафедри української мови (з 1974 р.), ст. викладач (з 1985 р.), захистила дисертацію в Київському педінституті (1985 р.), доцент кафедри (з 1989 р.).

Поставний Валерій Володимирович – закінчив Запорізький педінститут (1970 р.), аспірантуру в Запорізькому педінституті (1974 р.), на кафедрі працює з 1974 року, захистив кандидатську дисертацію (1977 р.) і здобув вчене звання доцента (1994 р.). Працював заступником декана філологічного факультету (1976–1981 рр.), проректором заочного відділення (1981–1994 рр.), завідувачем кафедри української мови (1994–2002 рр.).

Швачко Карпо Кирилович – закінчив Київський університет ім. Т. Г. Шевченка (1949 р.), аспірантуру цього ж університету (1952 р.), у 1954 році захистив кандидатську дисертацію, у 1975 році присвоєно вчене звання доцента. Проректор із навчальної роботи (1975–1986 рр.), доцент кафедри української мови (1986–1997 рр.).

Нестеренко Раїса Леонідівна – з відзнакою закінчила Сумський педінститут (1971 р.), по годинно та за сумісництвом працювала на кафедрі української мови (1974-1979 рр.).

Лазарко Микола Олександрович – закінчив Сумський педінститут (1970 р.), аспірантуру Запорізького педінституту, асистент кафедри української мови (з 1979 р.), ст. викладач кафедри (1984–2009 рр.).

Рудь Ольга Миколаївна – закінчила Сумський педінститут (1990 рік). З 1990 р. до 2006 р. працювала асистентом, старшим викладачем, доцентом кафедри української мови; доцентом кафедри педагогіки, психології та методики початкового навчання, заступником декана соціально-гуманітарного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Беценко Тетяна Петрівна – закінчила Сумський педінститут (1990 р.), асистент кафедри (з 1990 р.), навчалася в аспірантурі Харківського педінституту (1995-1999 рр.), у 1999 році захистила кандидатську дисертацію, у 2011 році докторську дисертацію. У 2014 р. – присвоєно вчене звання професора кафедри української мови.

Лиманчук Лідія Миколаївна – закінчила з відзнакою Сумський педінститут (1977 р.), відмінник освіти (1987 р.), асистент кафедри української мови (з 1990 р.), ст. викладач (з 1994 р.).

Михайлюк Людмила Миколаївна – закінчила з відзнакою Сумський педінститут (1979 р.), асистент кафедри української мови (з 1994 р.), ст. викладач кафедри (1994–2014 рр.).

Герман Вікторія Василівна – закінчила Сумський педінститут (1990 р.), захистила кандидатську дисертацію (1999 р.), асистент кафедри української мови (з 1993 р.), доцент кафедри (з 2003 р.), завідувач кафедри української мови (2002–2007 рр.), заступник директора Інституту філології (2009–2014 рр.), проректор з навчально-виховної роботи (з 2014 р.).

Поставна Олена Олександрівна – закінчила Запорізький педінститут (1970 р.), асистент кафедри української мови (1988–1989 рр.), ст. викладач (1989–2003 рр.).

Полянничко Юрій Володимирович – закінчив Сумський педінститут (1988 р.), асистент кафедри української мови (1988–1991 рр.), навчання в аспірантурі (1992–1995 рр.), ст. викладач кафедри (1991–2000 рр.), викладач (з 2000 р.).

Книш Олена Іванівна – закінчила Сумський педінститут (1976 р.), асистент кафедри української мови (з 1989 р.), ст. викладач кафедри (1991–2012 рр.).

Дорошенко Любов Іванівна – закінчила Сумський педінститут (1983 р.), асистент кафедри української мови (з 1989 р.), ст. викладач кафедри (1993-1999 рр.), кандидат філологічних наук з 1999 року, доцент кафедри з 2003 року.

Ярова Алла Григорівна – закінчила Сумський педінститут (1994 р.), аспірантуру Київського педінституту (1995–1998 рр.), захистила кандидатську дисертацію (2008 р.), асистент кафедри української мови (з 1994 р.), ст. викладач (з 2002 р.), доцент кафедри (2003–2005 рр.).

Євграфова Алла Олександрівна – закінчила Сумський педінститут (1961 р.), аспірантуру Інституту мовознавства АН УРСР (1978 р.), захистила кандидатську дисертацію у 1978 р., чотири роки працювала доцентом кафедри української мови (1997-2001 рр.).

Полінко Юлія Юріївна – закінчила Сумський педінститут (1994 р.), асистент кафедри української мови (1994–1997 рр.), звільнилася у зв'язку зі вступом до аспірантури при Київському педуніверситеті ім. М. П. Драгоманова.

Силка Алла Анатоліївна – закінчила Сумський педінститут (1977 р.), аспірантуру Київського педінституту (1984 р.), захистила кандидатську дисертацію (1984 р.), доцент кафедри української мови (з 1999 р.).

Брага Ірина Іванівна – закінчила Сумський педінститут з двох спеціальностей (1992 р., 1998 р.), асистент кафедри української мови (з 1999 р.), навчання в аспірантурі Київського національного лінгвістичного університету (1997-2001 рр.), захист кандидатської дисертації (2002 р.), присвоєно вчене звання доцента кафедри (2005 р.).

Переломова Олена Степанівна – закінчила Сумський педінститут (1976 р.), асистент кафедри української мови (з 2002 р.), у 2002 році захистила кандидатську дисертацію, ст. викладач (2002–2003 рр.), доцент кафедри української мови (2003-2008 рр.).

Семеног Олена Миколаївна – закінчила Харківський державний університет (1985 р.), захистила кандидатську дисертацію (1996 р.), докторську дисертацію (2006 р.). На кафедрі української мови працює на посаді професора (з 2007 р.).

Воропай Світлана Валеріївна – закінчила Сумський педінститут (1995 р.), аспірантуру Запорізького педінституту (2001 р.), захистила кандидатську дисертацію (2001 р.). ст. викладач кафедри української мови (2009-2013 рр.).

Громова Наталія Василівна – закінчила Сумський педінститут (2001 р.), асистент кафедри української мови (з 2001 р.), захист кандидатської дисертації (2010 р.), ст. викладач кафедри української мови (2010–2011 рр.), доцент кафедри (з 2011 р.).

Івашина Світлана Вікторівна – закінчила з відзнакою Сумський педінститут (2003 р.), викладач кафедри української мови (2003–2004 рр.), звільнилася у зв'язку зі вступом до аспірантури при Київському національному університеті ім. Т. Г. Шевченка.

Кумеда Олена Павлівна – закінчила з відзнакою Сумський педінститут (2003 р.), асистент кафедри (з 2004 р.), захист кандидатської дисертації (2011 р.), присвоєння вченого звання доцента кафедри (з 2014 р.).

Петленко Лариса Петрівна – закінчила Київський національний університет ім. Т. Г. Шевченка (1983 р.), асистент кафедри української мови.

Шевель Святослав Миколайович – закінчив Сумський педінститут (2005 р.), викладач кафедри української мови (2006–2011 рр.), ст. викладач кафедри (2011–2012 рр.), захистив кандидатську дисертацію (2011 р.), перебував на посаді доцента (2012–2014 рр.).

Грамма Катерина Миколаївна – закінчила з відзнакою магістратуру Сумського педуніверситету (2010 р.), з 2008 р. працює в Сумському педуніверситеті, асистент кафедри з 2013 р.

Ячменик Марина Михайлівна – закінчила з відзнакою магістратуру Сумського педуніверситету (2012 р.), з 2012 року працює в Сумському педуніверситеті, викладач кафедри (з 2014 р.), аспірант кафедри (з 2014 р.).

Кулікова Олена Анатоліївна – з відзнакою закінчила магістратуру Сумського педуніверситету (2010 р.), працювала в Сумському педуніверситеті (2010–2012 рр.), ст. лаборант кафедри, викладач-сумісник (з 2014 р.).

**На робітфаці протягом 1930–1939 рр.
українську мову читали:**

1. Дахновський Олександр Васильович (1930 р.).
2. Рождественський Петро Васильович (1930 р.).
3. Хорунжий Михайло Іванович (1930-1932 рр.).
4. Кіяницька Ганна Павлівна (1931-1932 рр.).
5. Істранін, Денисенко, Яроцька, Кулібаба, Тараненко, Кулік (1934 р.).
6. Істраніна Катерина Павлівна (1936-1937 рр.).
7. Лобунець Олена Юріївна (1936-1937 рр.).

Лаборанти кафедри

Навчальний процес кафедри української мови обслуговували лаборанти:

Северінова Ганна Йосипівна – старший лаборант;

Гавриленко Галина Григорівна – старший лаборант кафедри мовознавства;

Дейниченко Наталія Павлівна – старший лаборант кафедри української мови;

Осадча Ольга Полікарпівна – старший лаборант кафедри української мови;

Нестеренко Раїса Леонідівна – старший лаборант кабінету методики мови й літератури;

Поставна Олена Олександрівна – старший лаборант кафедри української мови;

Трехліб Наталія Євгеніївна – старший лаборант кафедри української мови;

Старченко Любов Григорівна – старший лаборант кафедри української мови;

Громова Наталія Василівна – старший лаборант кафедри української мови;

Сухонос Оксана Іванівна – старший лаборант кафедри української мови;

Грамма Катерина Миколаївна – старший лаборант кафедри української мови;

Кулікова Олена Анатоліївна – старший лаборант кафедри української мови;

Ячменик Марина Михайлівна – старший лаборант кафедри української мови.

Усі вони мали вищу освіту, були помічниками не тільки студентів-філологів, а й студентів інших факультетів, які в різні часи вивчали ділову українську мову, сучасну українську літературну мову, українську мову за професійним спрямуванням.

Нагороди викладачів

У зв'язку з початком Великої Вітчизняної війни Сумський педінститут 15 вересня 1941 року був евакуйований у Чкаловську область. Частина викладачів поїхала в евакуацію, деякі брали участь у війні й отримали нагороди.

Гужва Ф. К.:

- медаль «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (9.05.1945 р.);
- медаль «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (6.02.1945 р.).

Дорошенко С. І.:

- медаль «За відвагу за участь в боях на озері Балатон (Угорщина)» (1945 р.);
- медаль «За відвагу за участь у боях під Грацем (Австрія)».

Скорик О. С.:

- медаль «За бойові заслуги»;
- медаль «За перемогу над Японією»;
- медаль «20 років перемоги»;
- медаль «50 років Збройних Сил СРСР».

Тараненко Т. П.:

- медаль «За доблесний труд у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.».

Умовні «вороги» серед викладачів кафедри

Протягом 1933–1935 рр. відбувалася фільтрація викладачів кафедри та студентів-філологів за класові ворожі ідеї.

Націлювала на це й програма з української мови, яка проголошувала не тільки боротьбу з типовими помилками, з уживанням провінціалізмів, що засмічували мову, а й подавався в ній текст лекцій про те, як контрреволюційні націоналістичні елементи шкодять на фронті мови.

Дослідниця історії педінституту, доцент Л. Корж, зазначає, що тільки в 1933–1935 рр. зі складу близько 40 викладачів було вилучено 29 осіб «класово-ворожих націоналістичних недобитків, що намагаються прищепити студентам буржуазно-націоналістичну ідеологію» [3, 31]. Далі вона в архівах ДАСО знаходить і прізвища викладачів кафедри української мови: «Одними з перших жертв репресивної політики стали викладачі дисциплін гуманітарного циклу: Г. Самброс, Н. Онацький, К. Вишневська, Т. Абрамович, які своїми натхненними лекціями демонстрували приклади української мови, розкривали самотність національної історії, освіти, культури» [3, 31].

Наприклад, Т. Абрамович – завідувач кафедри мовознавства, а потім викладач літератури – був звільнений з роботи в 1933 році з формулюванням «за контрабанду націонал-петлюрівської ідеології в навчальній роботі і програмах з мовознавства ..., за свідоме просування класово-ворожої ідеології» [Оп. 1. – Спр. 235. – Арк. 22].

Відбувалася фільтрація й серед студентів. У 1933 році були відраховані зі складу студентів, як свідчать архівні матеріали, зокрема мовно-літературного факультету, Т. Іванченко і М. Берестюк «за спробу організувати студентів на опір ... дирекції у справі вилучення з інституту ворожої націоналістичної лектури» [Оп. 1. – Спр. 237. – Арк. 39].

Такі репресивні заходи державного примусу чи частіше покарання були спрямовані проти носіїв української ідеї державності, зокрема викладачів української мови, української літератури, історії та їх студентів.

Навчальна і наукова робота кафедри

Організацію навчально-виховного процесу на початку 20-х років ХХ століття провадили так звані циклові (предметні) комісії, тобто об'єднання викладачів споріднених дисциплін на чолі з головою. Комісії розподіляли між викладачами навчальне навантаження, здійснювали контроль з викладання дисциплін, рекомендували кращих випускників до аспірантури тощо [5, 32-33].

Навчальний процес у Сумському інституті соціального виховання забезпечують кафедри, зокрема й кафедра української мови, через навчальні плани. Архівні матеріали зберігають такі плани. Візьмемо три післявоєнні плани за 1944–1945 н.р. (у вересні 1943 року педінститут повернувся з евакуації в Суми), 1945–1946 н.р. та 1948–1949 н.р. і порівняємо їх із сучасними навчальними планами.

№	Назва дисципліни	1944-1945 н.р. лек./прак.	1945-1946 н.р. лек./прак.	1948-1949 н.р. заг. кільк.	2014-2015 н.р. заг.кільк.
1	Вступ до мовознавства	68/17	68/17		126
2	Старослов'янська мова	54/31	40/28		127
3	Сучасна українська літературна мова	93/60	234/258		1116
4	Російська мова	60/42	140/100		54
5	Методика мови		50/40	98	252
6	Порівняльна граматики	[Р.2817. –	38/19	50	-
7	Практикум з граматики і орфографії	Оп. 3. –	-/51		72
8	Загальний курс історії мови з діалектології	Спр. 4. –	84/56		
9	Історія мови	Арк. 4]	51/19	72	-
10	Спецкурси з мови		40/-		90
11	Спецсемінари		-/70	50	144
12	Загальне мовознавство			70	54
13	Історична граматики		[Р.2817. –	[Р.2817. –	108
14	Діалектологія		Оп. 3. –	Оп. 3. –	90
			Спр. 7. –	Спр. 23. –	72
			Арк. 10]	Арк. 5]	

У планах мовно-літературного факультету післявоєнного періоду співвідношення суспільних і гуманітарних наук, зокрема лінгвістичних, було разючим. У планах 1945-1946 н.р. з 23 дисциплін лише 10 було філологічних.

Але досить цікавим в післявоєнних планах були факультативи: латинська мова – 120 годин, одна зі слов'янських мов – 60 годин, порівняльна граматики слов'янських мов – 60 годин, вступ до слов'янської філології – 40 годин, історія слов'янських народів – 60 годин, спецкурси з української мови – 62 години [Р.2817. – Оп. 3. – Спр. 23. – Арк. 5].

У звіті до МО України про спецкурси і спецсемінари зазначається: «Головна увага кафедр російської і української мов звертається на критичне вивчення як загальнометодологічної, так і спеціальної лінгвістичної літератури» [Спр. 56].

Завданням кафедри було поглиблене ознайомлення студентів з марксистською розробкою окремих проблем з питань мовознавства або критичне студювання лінгвістичної спадщини в світлі основоположних праць товариша Сталіна про мову як методологічну основу сучасного радянського мовознавства» [Спр.56]. Про це свідчить добір тем для спецкурсів і спецсемінарів. Одна з них: «Вибрані фонетичні, морфологічні, синтаксичні явища сучасної української літературної мови в світлі вчення Й. В. Сталіна» [Р.2817. – Оп. 3. – Спр. 56. – Арк. 28; 30].

Зрідка теми спецсемінарів мали суто лінгвістичний характер:

- Л. П. Бова: «Давньоруська мова епохи Київської держави, відображена в оригінальних творах письменства»;
- Є. М. Марковський: «Способи вираження членів речення в сучасній українській мові», «Мова інтермедій Довгалевського»;
- В. О. Мокеєва: «Окремі питання синтаксису складного речення»;
- В. М. Покуц: «Взаємозв'язок у викладанні російської і української мов у середній школі» [Р.2817. – Оп. 3. – Спр. 175. – Арк. 12].

Важливим для студентів-філологів є питання грамотності.

Управління підготовки вчителів НКО перевірило стан грамотності студентів Сумського педінституту з української та російської мов і виявило незадовільний стан грамотності [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 225. – Арк. 91].

На мовно-літературному факультеті, де питання грамотності не повинно стояти, жоден курс не дав повної грамотності, а II курс має

найгіршу грамотність (9,7 помилок на студента). I курс математичного факультету має по 13 помилок на студента, а IV курс біохімічного факультету – по 8 помилок на студента [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 237. – Арк. 53].

Для покращення грамотності завідувач кафедри Ю. Г. Нестеренко організовує сигнальні пости грамотності, до роботи в яких залучає кращих студентів (Наказ №74 від 6.05.1934 р.), [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 235. – Арк. 92] та викладачів-інструкторів Цупруна, Лобунець, Тараненко, Тулінову (Наказ №16 від 25.01.1935 р.). На посаду викладача української мови в гуртках щодо підвищення грамотності студентів призначили Ю. І. Миргородського [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 242. – Арк. 5].

Гостро питання грамотності студентів стояло в протоколах кафедри протягом декількох років: №16 від 26.01.1935 р.: про проведення додаткових занять з мови та затвердження групових керівників для них; №63 від 28.04.1937 р.: підібрати склад лекторів для проведення диктанту з української мови на випускних курсах інституту; №21 від 27.03.1953 р.: обговорення листів заступника міністра освіти УРСР про підвищення грамотності і культури мови студентів, обговорення листа управління у справах вищої освіти від 12.03.1953 р. [Р.2817. – Оп. 3. – Спр. 89. – Арк. 24].

Плідна робота щодо підвищення грамотності студентів дала свої результати. Останні показники грамотності студентів у 2014-2015 н.р. свідчать, що майже 100% студентів-філологів є грамотними.

Архівні матеріали зберігають графіки іспитів за 4 роки навчання та результати успішності. Нас, звичайно, цікавлять показники початкового етапу в історії педагогічного інституту.

Наказ №430 від 22 грудня 1933 року фіксує іспити студентів українського відділення в зимову (три іспити) та літню (чотири іспити) сесії [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 235. – Арк. 47].

	I семестр	II семестр
I курс	–	Загальне мовознавство
II курс	–	Історія мови
III курс	Загальне мовознавство	–
IV курс	Методика мови	–

За 4 роки навчання, як показує таблиця, студенти-філологи склали тільки чотири іспити з лінгвістичних дисциплін.

У 1935–1936 н.р. ситуація ще погіршилася: на мовно-літературному факультеті за 4 роки навчання студенти склали лише один іспит – історія української мови [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 237. – Арк. 8].

У 50-х роках студенти тричі склали вступ до мовознавства і тричі сучасну українську літературну мову. Як же навчалися філологи мовно-літературного факультету в цей період?

	Відмінно	Добре	Посередньо	Незадовільно
СУМ	7	15	3	–
	6	13	6	–
	4	12	1	–
Вступ до мовознавства	2	15	6	1
	4	19	3	–
	5	12	6	1

Для порівняння: у 2013-2014 н.р. бакалаври українського відділення вивчали 17 лінгвістичних дисциплін.

Безпосереднім продовженням навчального процесу була й є педагогічна практика. Архівні матеріали зберігають дані про терміни та результати успішності за педагогічну практику за 1949-1950 н.р. [Р. 2817. – Оп. 3. – Спр. 56. – Арк. 2]:

	Початок	Закінчення
I курс	24.04.1950 р.	29.04.1950 р.
II курс	10.04.1950 р.	15.04.1950 р.
III курс	7.02.1950 р.	20.03.1950 р.
IV курс	11.11.1949 р.	20.12.1949 р.

Підсумки педагогічної практики

№	Кількість студентів	«5»	«4»	«3»
1	88	24	44	20

За навчальним планом у 2014-2015 н.р. для студентів українського відділення визначено такі практики: фольклорна, діалектологічна, педагогічна (навчальна і виробнича).

Архівні матеріали фіксують протоколи засідань кваліфікаційних комісій, які приймали захист дипломних робіт

випускників Сумського інституту соціального виховання. Протокол від 19 квітня 1934 року засвідчує захист 60 осіб. Наведемо приклади деяких тем дипломних робіт:

1. Т. І. Лушпа: «Віддієслівні іменники та їх роль у реченні». Відмовилася від захисту через відсутність літератури. Писала дипломну роботу 4 дні.

2. О. М. Імшенецька: «Наочність у викладанні мови в політехнічній школі».

3. О. П. Дерев'янка: «Елементи історії мови в старшому центрі політехнічної школи».

4. Д. П. Сергієва: «Інтонація та її роль в оформленні пунктуації».

5. Т. І. Третьякова: «Форми складного присудка». Дипломниця заявила, що вона відмовляється від захисту дипломної праці, яка рецензентом Цупруном визнана незадовільною, і бере для опрацювання іншу тему. Комісія ухвалила: Третьяковій написати дипломну роботу на іншу тему до 1 вересня 1934 року [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 236. – Арк. 34, 61, 62, 64, 65, 73].

Наведемо приклади тем дипломних робіт з методики української мови:

1. Цапов «Націоналістичне шкідництво в творенні української літературної мови».

2. Друзева «Організація кабінету мови й літератури в політехнічній школі».

3. Овсяченко «Методика і техніка зразкової лекції. Тема «Іменник» [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 236. – Арк. 234, 255, 275].

У 2012–2013 н.р. дипломні роботи пишуть усі студенти. З української мови писали 32 студенти.

Викладачі кафедри забезпечували читання української мови на учительських курсах. В архіві збережено програму 6-годинних курсів учителів української мови, складену співробітником ВУПКВ Т. Адамовичем (російською мовою):

I. Вступление. Язык как идеологическая надстройка. Маркс о языке. Краткие сведения об источниках и истории создания литературного украинского языка. Место украинского языка среди прочих языков; его основные диалекты.

II. Синтаксис українського мови.

III. Морфологія.

IV. Фонетика українського мови і українського письма.

V. Робота з книгою і газетою.

VI. Устна і письмена реч. Словари і справочники різних категорій. Техніка користування ними [Р.2817. – Оп. 1. – Спр. 26. – Арк. 12].

Українська мова викладалася на всіх факультетах навчального закладу. ДАСО в післявоєнний період зберігає статистичні дані про кількість годин української мови на I і II курсах фізико-математичного, природничого й історичного факультетів у 1946–1947 н.р. [Р.2817. – Оп. 3. – Спр. 15. – Арк. 1, 7, 8].

№	Факультет	Курс I кільк. годин	Курс II кільк. годин	Кільк. годин у 2014–2015 н.р.
1	Фізико-математичний	200	100	162
2	Природничий	107	34	162
3	Історичний	68	34	162

Однією зі складових роботи кафедри є наукова робота.

На кафедрі української мови ще в передвоєнний період видавалися «Наукові записки», в яких друкувалися викладацькі праці.

Протокол кафедри української мови №1 від 6.09.1950 р. фіксує: «Усі викладачі кафедри основний наголос у науці кладуть на вивчення граматичної будови відповідно до учення товариша Сталіна Й. В.» [Р.2817. – Оп. 3. – Спр. 71. – Арк. 6].

Архівні матеріали фіксують відповідні наукові доповіді викладачів з питань мовознавства за 1951 рік:

- Є. М. Марковський: «Історичний розвиток української мови у світлі вчення Й. В. Сталіна про мову»;
- А. Й. Добровольський: «Учення Й. В. Сталіна про граматичну будову мови»;
- Л. П. Бова (Ковальчук): «Вчення Й. В. Сталіна про мову й діалект» [Р. 2817. – Оп. 3. – Спр. 97. – Арк. 16].

На базі сучасної кафедри української мови систематично проводяться всеукраїнські та регіональні наукові конференції. За останні п'ять років на кафедрі проведено 9 заходів різного рівня. Так у 2007 році кафедра української мови спільно з МОН, Національним педагогічним університетом ім. М. П. Драгоманова, Полтавським державним педагогічним університетом ім. В. Г. Короленка провела Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Філологічні науки в освітніх закладах України» (27-28 вересня 2007 р.) [4, 175-176], спільно із Глухівським педагогічним університетом – Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Українська культуромовна особистість учителя» (23-24 вересня 2008 р.).

Викладачі кафедри мають значну кількість наукових праць з грифом Міністерства освіти і науки України (докт. пед. наук, проф. О. М. Семеног, канд. філол. наук, доц. А. А. Силка, канд. філол. наук, доц. Н. П. Дейниченко), монографій (докт. філ. наук, проф. Т. П. Беценко, докт. пед. наук, проф. О. М. Семеног). Під керівництвом докт. пед. наук, проф. Семеног О. М. підготовлено 2 докторські і 5 кандидатських дисертацій.

Кафедра української мови розробляє наукові теми «Від звука до тексту: Аналіз мовних явищ різних рівнів» (за ред. канд. філол. наук, доц. А. А. Силки), «Лінгвокраєзнавство: Мовний аспект стилю письменників періодичних видань, діалектів Сумщини» (за ред. доц. В. В. Герман, проф. О. М. Семеног). Протягом багатьох років видавався фаховий збірник «Філологічні науки» (відпов. редактор доц. В. В. Герман).

Викладачі кафедри постійно читають лекції із сучасної мови, з культури мови в закладах виконавчої влади, юстиції, прокуратури, у громадських організаціях; щорічно проводять обласний тур конкурсу з української мови імені Петра Яцика (голови журі – проф. О. М. Семеног, доц. В. В. Герман); підсумковий етап конкурсу Малої академії наук (доц. Н. П. Дейниченко, доц. В. В. Герман, доц. А. А. Силка, доц. О. П. Кумеда, ст. викл. Л. М. Михайлюк); обласну олімпіаду з української мови (голова журі – доц. Н. П. Дейниченко); конкурс «Учитель року з української мови» (голови журі – доц. В. В. Поставний, доц. Н. П. Дейниченко).

За останні 5 років на кафедрі опубліковано 245 праць, і з них: 7 монографій, 14 посібників для студентів і учнів із Грифом МОН України. Кафедрою проведено 10 міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференцій. Виконано дві колективні теми: «Від звука до тексту: аналіз мовних одиниць різних рівнів», «Лінгвокраєзнавство».

Сьогодні колектив кафедри української мови має потужний науковий потенціал, займає належне місце в сучасній лінгвістиці, готує висококваліфіковані філологічні кадри для шкіл Сумської області і готовий до нових навчальних, наукових і методичних звершень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архів Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.
2. Державний архів Сумської області (ДАСО).
3. Корж Л. В. Історія становлення та розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка / Л. В. Корж. – Суми : Ред. відділ СДПУ, 1999. – 88 с.
4. Корж-Усенко Л. В. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка: досвід, реалії, перспективи : Інформаційно-довідкове видання / Л. В. Корж-Усенко. – Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – 240 с.
5. Рудько М. П. З історії радянської вищої школи на Україні (1917-1928 рр.) / М. П. Рудько // Радянська школа. – 1967. – №3. – С. 32-33.

ПЕРСОНАЛІЇ

Беценко Тетяна Петрівна – доктор філологічних наук,
професор кафедри української мови

Народилася 04.12.1967 року в місті Ромни Сумської області.

Шкільні роки минули в рідному місті в навчальних закладах №1 і №10. Навчалася Тетяна Петрівна охоче. Особливо виявляла нахил до філологічних наук, була неодноразовим переможцем місцевих, обласної та республіканської олімпіад юних філологів. Її полонило рідне слово, любов і шану до якого плекали рідні, батьки. Зокрема в атмосфері палкої любові до історії, культури росла та виховувалася Тетяна Петрівна.

У 1985–1990 рр. Т. Беценко – студентка філологічного факультету СДПІ імені А. С. Макаренка. З перших днів бурхливого студентського життя розпочинається серйозна і зважена робота над словом, любов до якого ревно плекали викладачі кафедри.

Під керівництвом доцента кафедри української мови Г.І. Малишко розпочала серйозні науково-дослідні студії з лінгвістики.

Неодноразово брала участь у роботі студентських наукових конференцій та олімпіад. Стала переможцем Всеукраїнської олімпіади з української мови, яка відбулася у м. Ворошиловграді (березень 1988 р.).

У 1990 р. Т. Беценко з відзнакою закінчила СДПІ імені А. С. Макаренка і за розподілом була прийнята на посаду викладача кафедри української мови цього ж навчального закладу.

У 1999 р. Т. Беценко під керівництвом доктора філологічних наук, професора С.І. Дорошенка захистила кандидатську дисертацію на тему «Структура і поетичні функції атрибутивних словосполучень у

віршовій мові поетів-шістдесятників». У 2011 р. – докторську дисертацію на тему «Мова українських народних дум: текстово-образні універсалії».

З 2011 р. Т. П. Беценко працює на посаді професора кафедри української мови Сумського педуніверситету. У 2014 р. присуджено вчене звання професора кафедри української мови.

Т. П. Беценко – автор понад 180 наукових публікацій в українських виданнях, а також – за кордоном (США, Польщі, Чехії, Німеччині, Білорусії, Росії).

Т. П. Беценко – постійний учасник регіональних, всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, симпозіумів, семінарів (понад 100).

Наукові інтереси: загальне мовознавство, теорія мови, стилістика, лінгвофольклористика, топоніміка, лінгвокраєзнавство, лінгвістичний аналіз тексту, філологічний аналіз тексту, філологічна герменевтика.

Нагороди: нагороджена грамотою Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації за якісну підготовку студентів-філологів.

Публікації

1994 рік

1. Беценко Т. П. О стилистической роли атрибутивных словосочетаний в произведениях Н. В. Гоголя / Т. П. Беценко // М. Гоголь і світова культура: матер. міжнар. наук. конф., присвяченої 185-річчю з дня народження письменника. – Київ-Ніжин. – 1994. – С. 20-22.

2. Беценко Т. П. Атрибутивні словосполучення та їх роль як «словесних прикрас» у риториці Г.Сковороди / Т. П. Беценко // Тези доповідей міжнар. наук. конф., присвяч. 200-річчю з дня смерті укр. поета і філософа Г.Сковороди. – Харків: ХДПУ, 1994. – С. 50-51.

3. Беценко Т. П. Порівняння як засіб створення гумористичного колориту в поемі І. П. Котляревського «Енеїда» / Т. П. Беценко // Сатира і гумор в українській літературній традиції: матер. Всеукр. наук. конф. – Чернівці, 1994. – С. 246-248.

1996 рік

4. Беценко Т. П. Назви населених пунктів Сумщини у формі *pluralia tantum* / Т. П. Беценко // Филологический анализ: межрегион. сб. научн. статей. – Киев-Харьков-Херсон. – 1996. – Вип.8. – С. 148-150.

5. Беценко Т. П. Рослинна символіка в поезії І. Драча / Т. П. Беценко // Народознавство. – 1996. – № 30-31. – С.14-15.

6. Беценко Т. П. Світоч слов'янського мовознавства / Т. П. Беценко // Вісті Роменщини. – 1996. – № 79. – С. 4.

7. Беценко Т. П. Іменники з кількома залежними прикметниками у віршовій мові поетів-шістдесятників / Т. П. Беценко // Актуальні проблеми граматики: зб. наук. пр. – Київ – Кіровоград, 1996. – Вип.1. – С. 150-153.

8. Беценко Т. П. Третя Пречиста, або Введення в храм Пресвятої Богородиці / Т. П. Беценко // Вісті Роменщини. – 1996. – 4 грудня. – С. 3.

1998 рік

9. Беценко Т. П. Про художньо-виражальний потенціал складних речень у віршованій мові Т.Г. Шевченка / Т. П. Беценко // XXXII наукова Шевченківська конференція: матеріали. – Луганськ, 1998. – С. 251-254.

10. Беценко Т. П. Особливості лінійно-динамічної структури атрибутивних словосполучень як ознака індивідуального поетичного стилю Б. Лепкого / Т. П. Беценко // Творчість Б.Лепкого в контексті європейської культури ХХ ст.: матер. Всеукр. наук. конф., присв. 125-річчю від дня народження письменника. – Тернопіль: ТДПУ, 1998. – С. 283-284.

11. Беценко Т. П. Виховний потенціал художньо-образного слова Василя Стуса / Т. П. Беценко // Лінгвофілософські аспекти гуманітарної освіти. – Суми, 1998. – С. 3-6.

12. Беценко Т. П. Про особливості функціонування атрибутивних словосполучень у віршовій мові Є.Маланюка / Т. П. Беценко // Філологічні науки. зб. наукових праць. – Суми, 1998. – С. 40-50.

13. Беценко Т. П. Ромен чи Ромни? / Т. П. Беценко // Березіль. – 1998. – №11-12. – С. 181-185.

14. Беценко Т. П. Увага до ускладнених атрибутивних словосполучень, утворених за моделлю «прикметник + іменник» / Т. П. Беценко // Лінгвістичні дослідження. – Харків. – 1998. – С. 53-57.

2000 рік

15. Беценко Т. П. Про особливості функціонування лексеми *сон* як компонента атрибутивного словосполучення у поезії шістдесятників / Т. П. Беценко // Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць. – Харків: ХДПУ. – 2000. – Вип. 3.– С. 22-27.

16. Беценко Т. П. Еволюція семантики поетизму *душа* в українській поезії / Т. П. Беценко // Людина: дух, душа, тіло. матеріали 4-ї міжнар. науково-теоретичної конференції. – Суми, 2000. – С.15-17.

17. Беценко Т. П. Фольклоризми в поезії Ю. Федьковича / Т. П. Беценко // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Випуск 93. Слов 'янська філологія. – Чернівці: Рута, 2000. – С. 177-184.

2001 рік

18. Беценко Т. П. Особливості синтаксичної організації українських народних дум / Т. П. Беценко // Українське і слов 'янське мовознавство: сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. праць. – Ужгород, 2001. – Вип. 4. – С.100-104.

19. Беценко Т. П. Ідеї О. О. Потебні і дослідження художньо-образного потенціалу народнопоетичного слова / Т. П. Беценко // Історія української лінгвістики: зб. наукових праць. – Київ – Ніжин, 2001. – С. 70-71.

20. Беценко Т. П. Етюди з топонімії Сумщини / Т. П. Беценко. – Суми: Собор, 2001. – 71 с.

21. Беценко Т. П. Мовне вираження простору в українських народних думах / Т. П. Беценко // Вісник Сумського державного університету. – 2001. – №2(23). – С. 89-99.

22. Беценко Т. П. Інтерпретація лексеми *сон* у поезії В. Стуса / Т. П. Беценко // Філологічні науки. зб. наук. пр. – Суми, 2001. – С. 145-152.

23. Беценко Т. П. Ромен чи Ромни? (з історії виникнення топоніма) / Т. П. Беценко // Пам'ять століть. – 2001.- №3. – С.79-83.

24. Беценко Т. П. Стилiстичне використання фразеологiзмiв у химерному романi Є. Гуцала «Позичений чоловiк» / Т. П. Беценко // Stylistyka. – 2001. – X. – С.481-495.

25. Беценко Т. П. Загадки топонiма *Суми* / Т. П. Беценко // Культура слова. – 2001.– Вип. 57-58. – С.89-93.

26. Беценко Т. П. Iсторiя становлення та формування офiцiйно-дiлового стилю української мови / Т. П. Беценко // Слов'янська фiлологiя. 2001. – №117-118. – С.45-51.

27. Беценко Т. П. Морально-етична проблематика українських дум як зразкiв християнської духовностi / Т. П. Беценко // Християнство i мораль. – Київ –Тернопiль, 2001. – С.72-78.

28. Беценко Т. П. Пряма мова як явище стилiвe i стилiстичне в українських думax / Т. П. Беценко // Фiлологiчнi науки: зб. наук. праць – Суми, 2001.– С.3-12.

29. Беценко Т. П. Естетика чорного кольору в художнiй iнтерпретацiї В. Стуса/ Т. П. Беценко // В. Стус в контекстi європейської лiтератури: мат. II Всеукр. наук. конф. – Донецьк, 2001. – С.239-245.

2002 рік

30. Беценко Т. П. З iсторiї походження топонiмiв Сумщини / Т. П. Беценко // Студiї з ономастики та етимологiї. – К., 2002. – С. 22-25.

31. Беценко Т. П. Декодування народнопоетичного тексту у процесi вивчення дисциплин фiлологiчного циклу (до проблеми аналізу думового епосу) /Т. П. Беценко // Педагогiчнi науки: зб. наук. праць. – Суми, 2002. – С. 3-7.

32. Беценко Т. П. Комунiкативно-експресивний потенцiал конструкцiй з прямою мовою в думax / Т. П. Беценко // Проблеми гуманiтарних наук: науковi записки Дрогобицького державного педагогiчного унiверситету. – Дрогобич, – 2002. – С.228-238.

33. Беценко Т. П. Конструкцiї з вiдокремленими прикладками в думax / Т. П. Беценко // Науковий вiсник Волинського державного унiверситету iм. Л.Українки, – Луцьк, 2002. – №5. – С. 44-47.

34. Беценко Т. П. Новий скарб у світі словникового царства / Т. П. Беценко // Дивослово. – 2002. – №12. – С. 64.
35. Беценко Т. П. Олекса Ющенко / Т. П. Беценко // Літературне краєзнавство: навчальний посібник. – Суми, 2002. – С. 149-156.
36. Беценко Т. П. Ономастичний простір українських народних дум / Т. П. Беценко // Українське мовознавство. – Вип. 24. – К.: Київ. унів., 2002. – С.12-18.
37. Беценко Т. П. Пізнати українську душу / Т.П. Беценко // Укр. мова і література в сер. школах, гімназіях, ліцеях та коледжах. – 2002. – №3. – С. 82-88.
38. Беценко Т. П. Постійні епітети-кольороназви в українських думках: природа, естетика і поетика / Т. П. Беценко // Stylistyka. – 2002. – XI.– С. 269-289.
39. Беценко Т. П. Поэтическая фразеология украинских народных дум /Т. П. Беценко // Слово и контекст: филолог. сб. к 75-летию Н. С. Валгиной, – М., 2002. – С.180-194.
40. Беценко Т. П. Рильський – мовознавець / Т. П. Беценко // Дивослово. – 2002. – №6. – С. 50-52.
41. Беценко Т. П. Складні іменники в думках: структура, семантика, поетика / Т. П. Беценко // Актуальні проблеми українського словотвору. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 575-583.
42. Беценко Т. П. Топоніми міста Ромни у лінгвістичній інтерпретації: етимологічні розвідки / Т. П. Беценко // 1100-літній Ромен: сторінки історії. – Київ-Ромни, 2002. – С.62-69.
43. Беценко Т. П. Фольклоризми як мовно-естетичні знаки національної культури в ідіостилі М. Стельмаха (на прикладі роману «Дума про тебе») / Т. П. Беценко // Наукові праці Кам'янець-Подільського педагогічного університету: Філологічні науки. – Кам'янець – Подільський: – Вип.6. – 2002. – 239с. – С.230-236.
44. Беценко Т. П. Ще раз про походження топоніма Ромен-Ромни / Т. П. Беценко // Вісті Роменщини. – 2001. – № 95, №114, №103; 2002. – №25-26, №32.

2003 рік

45. Беценко Т. П. Вивчення думи «Маруся Богуславка» у школі (до проблеми аналізу твору) / Т. П. Беценко // Рідна школа (США). – 2003. – Т. 2(135). – С.13-17.

46. Беценко Т. П. Загадкові слова в українських народних думах / Т. П. Беценко // Дивослово. – 2003. – №12. – С. 17-19.

47. Беценко Т. П. Мовно-стильові особливості «Іліади» й «Одіссеї» та українських народних дум (Урок-дослідження у 9 класі) / Т. П. Беценко // Вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (теорія і практика): навчально-методичний посібник для вчителів і студентів-філологів. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2003. – С. 4-26.

48. Беценко Т. П. Особливості функціонування власних найменувань в українських народних думах / Т. П. Беценко // Наукові записки. Серія: Мовознавство. Ономастика. – Тернопіль: ТДПУ, 2003. – Вип. 1.– С. 102-104.

49. Беценко Т. П. Період в українських народних думах: структурно-семантичні особливості й поетичні функції / Т. П. Беценко // Stylistyka. – 2003. – XII. – С. 175-192.

50. Беценко Т. П. Семантико-синтаксичний паралелізм в українських народних думах / Т. П. Беценко // Філологічні науки. – Суми, 2003. – С. 3-9.

51. Беценко Т. П. Эпитет «зелёный» как ключ к пониманию поэтической модели мира, представленной в украинских думах / Т. П. Беценко // Стереотипность и творчество в тексте: Межвуз. сб. научн.тр. – Вып. 6. – Пермь, 2003. – С. 354-366.

2004 рік

52. Беценко Т. П. Епітет *чужий* як концептуальний художній образ у думовому епосі / Т. П. Беценко // Семантика мови і тексту: зб. наук. ст. міжнар. наук. конф. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – С.42-46.

53. Беценко Т. П. Мова і стиль українських народних дум: ознаки маскулінолекту / Т. П. Беценко // Stylistyka. – 2004. – XIII. – С.171-189.

54. Беценко Т. П. Навчально-виховний потенціал народнопоетичного слова у системі лінгвістичної освіти / Т. П. Беценко // Педагогічні науки: зб. наук. праць. – Т.1. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2004.– С.329-333.

55. Беценко Т. П. Павло Житецький про мову і стиль українських народних дум / Т. П. Беценко // Мандрівець. – 2004. – №5. – С. 54-58.

56. Беценко Т. П. Поетичні функції звертань в ідіостилі Олександра Олеся / Т. П. Беценко // Лінгвокраєзнавство: зб. наук. праць. – № 1. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2004. – С.15-23.

57. Беценко Т. П. Стилiстичні універсалії як елемент думового епосу / Т. П. Беценко // Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. праць. – Вип. 14. Кн.1. – К.: Вид. Дім Д. Бураго, 2004. – С.41-45.

58. Беценко Т. П. Стилiстичні функції тавтології в українських народних думах / Т. П. Беценко // Вісник Львівського університету. Серія філологія. – Вип. 34. – № II. – Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 2004. – С. 244-248.

59. Беценко Т. П. Тавтологія в українських народних думах / Т. П. Беценко // Українське мовознавство. Вип. 29-30. – К., 2004. – С. 209-214.

60. Беценко Т. П. Традиції поетичного слововживання кольороназви *зелений* (на прикладі думового епосу та української поезії ХХ ст. (1960-2000 рр.) / Т. П. Беценко // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2004. – С.10-17.

61. Беценко Т. П. Формули закінчення в українських народних думах / Т. П. Беценко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Філологія. – Вип. 42. Харків, 2004. – № 632. – С.34-37.

2005 рік

62. Беценко Т. П. Атрибутивні епічні формули в українських народних думах / Т. П. Беценко // Стереотипність і творчість в тексті. – Пермь, 2005. – С. 322-331.

63. Беценко Т. П. Вербальні текстові універсалії – композити в думовому епосі / Т. П. Беценко // Актуальні проблеми сучасної

філології. Мовознавчі студії: збірн. наук. праць. – Вип. XIII.– Рівне, 2005. – С. 139-141.

64. Беценко Т. П. Епітет *козацький* як мовно-естетичний знак національної культури в думах / Т. П. Беценко // Українське мовознавство. – Вип. 34. – К., 2005. – С.57-60.

65. Беценко Т. П. Козацькі пісні (думи) як морально-етичні зразки національного поетичного генія / Т. П. Беценко // Рідна школа. – 2005.– Травень. – С.15-17.

66. Беценко Т. П. Колорономен *чорний* у художньо-образній системі українських народних дум / Т. П. Беценко // Проблеми розвитку фольклористичної думки на Сумщині. – Суми, 2005. – С.7-14.

67. Беценко Т. П. Конструкції зі звертаннями – текстові універсалії в думовому епосі / Т. П. Беценко // Філологічні науки. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005.– С.3-7.

68. Беценко Т. П. Моделі адвербіальних текстових універсалій з темпоральною семантикою у думовому епосі / Т. П. Беценко // Проблеми загальної германської, романської та слов'янської стилістики: матер. II міжнар. наук.-практ. конференції. – Горлівка : Вид-во ГДПІМ, 2005. – С. 36-39.

69. Беценко Т. П. Субстантивні текстові універсалії в українських народних думах / Т. П. Беценко // Мовні і концептуальні картини світу: збірн. наук. праць. – Вип. 15. Книга 1. – К.: Вид. Дім Д. Бураго, 2005. – С.25-30.

70. Беценко Т. П. Українські народні думи – поетичні зразки морально-етичного кодексу / Т. П. Беценко // Земляки. – Суми : Собор, 2005. – С.164-166.

71. Беценко Т. П. Феномен мовно-стильової організації дум як творів кобзарського репертуару / Т. П. Беценко // Кобзарство в контексті становлення української музичної культури: збірн. матер. міжнар. наук.-практ. конференції. – Київ, 2005. – С. 139-143.

2006 рік

72. Беценко Т. П. Адвербіальні текстові універсалії з семантикою місця в українських народних думках / Т. П. Беценко // *Stylistyka*. – 2006. – XV. – С.183-218.

73. Беценко Т. П. Актуальні питання сучасної теоретичної лінгвістики / Т. П. Беценко // Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсемінари з української мови. – Суми : СДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – С. 15-18.

74. Беценко Т. П. Історія лінгвістичних учень / Т. П. Беценко // Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсемінари з української мови. – Суми : СДПУ ім. А. С. Макаренка. 2006. – С. 7-14.

75. Беценко Т. П. Концепт *воля* в мовній картині світу українських народних дум / Т. П. Беценко // Збірн. наук. праць Наук.-дослідного інституту українознавства. – Т. XII. – К., 2006. – С. 222-227.

76. Беценко Т. П. Стилiстичні текстові універсалії у думовому епосі / Т. П. Беценко // *Ukrainika II. Soukvasna ukrajinstika*. – Olomouc. 2006. – С.219-224.

77. Беценко Т. П. Текстова універсалія як нормативна текстова одиниця / Т. П. Беценко // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2006.– С.3-9.

78. Беценко Т. П. Текстові універсалії в думках / Т. П. Беценко // Українське мовознавство. – Вип. 35. – К.: Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка, 2006. – С.42-45.

79. Беценко Т. П. Українська мова: стан, перспективи розвитку / Т. П. Беценко // Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсемінари з української мови. – Суми: СДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – С. 19-33.

2007 рік

80. Беценко Т. П. Лінгвофольклористичні студії у науково-дослідній парадигмі С. Я. Єрмоленко / Т. П. Беценко // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Т. XVIII. (на пошану проф. С. Я. Єрмоленко). – К., 2007. – С.35-39.

81. Беценко Т. П. Цвіт народнопісенного слова у науково-дослідних вимірах С.Я. Єрмоленко / Т. П. Беценко // Лінгвостилістика: об'єкт-стиль, мета-оцінка: збірник наукових праць // НАН України, Інститут української мови. – К., 2007. – С.10-12.

2008 рік

82. Беценко Т. П. Мова думового епосу. Монографія / Т. П. Беценко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 108 с.

83. Беценко Т. П. З історії вивчення українських народних дум / Т. П. Беценко // UCRAINICA, 2008. – С. 525-530 (Чехія).

84. Беценко Т. П. Походження географічних найменувань Сумщини / Т. П. Беценко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2008. – № 6-8. – С. 55-65.

85. Беценко Т. П. Топоніми Роменщини – скарби сивої давнини: екскурси в етимологію назв / Т. П. Беценко // Відродження Роменщини. – 2008. – №1 (17). – С. 60-65.

86. Беценко Т. П. Лінгвофольклористичні студії у науково-дослідній парадигмі С.Я. Єрмоленко / Т. П. Беценко // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К., 2007.– Т. XVIII. – С. 35-39.

87. Беценко Т. П. «Рідне слово українця» Олекси Ющенка / Т. П. Беценко // Відродження Роменщини. – 2008. – №2 (18). – С. 48-49.

2009 рік

88. Беценко Т. П. Стилістика сучасної української літературної мови. Фоніка. Словник / Т. П. Беценко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – 148с.

89. Беценко Т. П. Текстово-образні універсалії в українських народних думках: семантика, структура, функції: [монографія] / Т. П. Беценко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – 400с.

90. Беценко Т. Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект) / Т. Беценко, Г. Вокальчук // Лінгвокраєзнавство: збірник наукових праць.– Суми: СумДПУ, 2009. – С. 111-114.

91. Беценко Т. П. Мова художніх творів Івана Багряного: дієслівна синоніміка / Т. П. Беценко, А.Г. Ярова // Лінгвокраєзнавство: збірник наукових праць.– Суми: СумДПУ, 2009. – С. 114-116.

2010 рік

92. Беценко Т. П. Епітет – елементарний універсальний мовно-образний засіб народнопоетичного тексту / Т. П. Беценко // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ, 2010. – С.3-9.

93. Беценко Т. П. Фольклорно-пісенний текст як динамічна структура (на прикладі думового епосу) / Т. П. Беценко // Народна творчість українців у просторі та часі: матеріали міжнародної наукової конференції в рамках XVI Міжнародного фестивалю українського фольклору «Берегиня». – Луцьк, 2010. – С. 215-220.

94. Беценко Т. П. Космос поетичного слова Анатолія Гризуна / Т. П. Беценко, Л.П. Михно // Лінгвокраєзнавство. – Суми: СумДПУ, 2010. – С.6-10.

95. Беценко Т. П. Nominal topographica як вихідна база для творення ойконімів Сумщини / Т. П. Беценко // Лінгвокраєзнавство. – Суми: СумДПУ, 2010. – С.10-19.

96. Беценко Т. П. Текстово-образні універсалії з часовою і просторовою семантикою у думовому дискурсі (лінгвостилістичні коментарі) / Т. П. Беценко // Міфологія і фольклор. – 2010. – №2(6). – С.56-70.

2011 рік

97. Беценко Т. П. Філологічний аналіз думи «Маруся Богуславка» / Т. П. Беценко // Дивослово. – 2011. – №9 (654). – С.10-20.

2012 рік

98. Беценко Т. П. Аспекти дослідження народного героїчного епосу / Т. П. Беценко // Слово і час. – 2012. – №1. – С. 51-64.

99. Беценко Т. П. Текстово-образна універсалія як засіб творення думового епосу / Т. П. Беценко // Теоретична і дидактична філологія: Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 12. – С. 151-157.

100. Беценко Т. П. Народнописенні універсалії в індивідуально-авторській інтерпретації Михайла Стельмаха / Т. П. Беценко // Українська література в ЗОШ. – 2012. – №8. – С.14-17.

101. Беценко Т. П. Філологічний аналіз художнього тексту / Т. П. Беценко // Дивослово. – 2012. – №10. – С.42-45.

102. Беценко Т. П. Фігура семантико-синтаксичного паралізму як мовно-естетичний засіб текстово-образної організації дум / Т. П. Беценко // Психолінгвістика: зб.наук.праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г.Сковороди». – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип.12. – С. 154-162.

103. Беценко Т. П. Рецензія на монографію кандидата філологічних наук, доцента Світлани Вікторівни Форманової «Інвективи в українській мові» (К.: Видавничий дім Дмитра Бураго. – 2012. – 336 с.) // Міжкультурна комунікація: проблеми та перспективи. збірник наукових праць. – Тирасполь : Поліграфіст, 2012. – С. 461-465 (у співавторстві з І.І. Брагою).

104. Беценко Т. П. Універсалізм мови української народнопоетичної творчості / Т. П. Беценко // Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки». – 2012. – №40 (253). – Черкаси, 2012. – С.17-23.

105. Беценко Т. П. Актуальні питання філологічного аналізу художнього тексту в системі шкільної профільної освіти / Т. П. Беценко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2012. – №19-21. – С.59-67.

106. Беценко Т. П. Структура і зміст спецкурсу «Фоніка» / Т. П. Беценко // Українська мова і література в школі. – 2012. – №3. – С.49-52.

107. Беценко Т. П. Лінгвістичне краєзнавство в системі шкільної та вищої освіти / Т. П. Беценко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2012. – №11. – С.32-34.

108. Беценко Т. П. Актуальні питання філологічного аналізу художнього тексту / Т. П. Беценко // Українська література в ЗОШ. – 2012. – №3. – С.24-29.

109. Беценко Т. П. Філологічний аналіз художнього тексту / Т. П. Беценко // Українська література в ЗОШ. – 2012. – №1. – С.2-7.

110. Беценко Т. П. Текстово-образні універсалії як мовно-структурний засіб імпровізаційного творення дум / Т. П. Беценко // Наукові записки. Серія «Філологічна». – Острог: Вид-во націон. університету «Острозька академія». – Вип.26. – 2012. – С.33-36.

111. Беценко Т. П. Народнопісенні універсалії в мовотворчості Андрія Малишка / Т. П. Беценко // Дивослово. – 2012. – №11. – С.34-39.

2013 рік

112. Беценко Т. П. Культуромовна стилістична царина – її справжнє покликання / Т. П. Беценко // Педагогічна газета. – 2013. – № 2. – С. 7.

113. Беценко Т. П. Фоностилестичний рівень філологічного аналізу тексту / Т. П. Беценко // Дивослово. – 2013. – № 2. – С. 33-36.

114. Беценко Т. П. Концептуальне слово як складник текстово-образної універсалії / Т. П. Беценко // Теоретична і дидактична фахова філологія. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – Вип. 16. – С. 31-43.

2014 рік

116. Беценко Т. П. Фоностилестичний рівень філологічного аналізу тексту / Т. П. Беценко // Дивослово. – 2014. – № 2. – С. 33–36.

Підготувала магістрант Юлія Шимко

Бова (Ковальчук) Лідія Панасівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

1941 року Лідія Панасівна закінчила Дніпропетровський університет, 1943 року – аспірантуру. 1951 року захистила кандидатську дисертацію.

На кафедрі української мови Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка викладала з 1949 року.

Відома дослідниця української мови Л. П. Бова зробила вагомий внесок у розвиток наукового розкриття історії української літературної мови, історичної діалектології, старослов'янської мови та її впливу на сучасну українську літературну мову. І на сьогодні її розробки актуальні та необхідні для розуміння формування української мови в її історичному аспекті.

Публікації

1954 рік

1. Бова (Ковальчук) Л. П. Говірки південної Житомирщини і їх відношення до полтавсько-київського діалекту / Л. П. Бова (Ковальчук) // Полтавсько-київський діалект – основа української національної мови. – К. : Вид-во АН УРСР, 1954. – С. 98-114.

1965 рік

2. Бова (Ковальчук) Л. П. Діалектизми в синтаксисі «Перестороги» / Л. П. Бова (Ковальчук) // XII Республіканська діалектологічна нарада. – К. : Вид-во АН УРСР, 1965. – С. 18.

3. Бова (Ковальчук) Л. П. Дієслівні форми в говірках південної Житомирщини / Л. П. Бова (Ковальчук) // СДПІ: тези, доповіді та повідомлення наукової конференції кафедр інституту. – Суми, 1965. – С. 56-61.

4. Бова (Ковальчук) Л. П. До питання про способи вираження присудка в староукраїнській мові / Л. П. Бова (Ковальчук) // Міжвузівська наукова конференція з проблемних питань синтаксису української мови: тези доповідей. – Чернівці, 1965. – С. 91-94.

5. Бова (Ковальчук) Л. П. Із спостережень над мовою «Русалки Дністрової» / Л. П. Бова (Ковальчук) // Тези доповідей та повідомлень до звітної наукової сесії викладачів СДПІ імені А. С. Макаренка. – Суми, 1965. – С. 89-95.

6. Бова (Ковальчук) Л. П. Синтаксичні особливості «Перестороги» (Типи простого речення) / Л. П. Бова (Ковальчук) // З історії української та інших слов'янських мов. – К. : Вид-во АН УРСР, 1965. – С. 3-15.

7. Бова (Ковальчук) Л. П. Словозміна прикметників у говірках південної Житомирщини / Л. П. Бова (Ковальчук) // Територіальні діалекти і власні назви. – К. : Наукова думка, 1965. – С. 52-59.

1968 рік

8. Бова (Ковальчук) Л. П. Просте ускладнене речення в «Пересторозі» / Л. П. Бова (Ковальчук) // Синтаксична будова української мови. – К.: Наукова думка, 1968. – С. 146-154.

9. Бова (Ковальчук) Л. П. Розквіт рідної мови / Л. П. Бова (Ковальчук) // Ленінська правда. – 1968. – 5 червня.

1971 рік

10. Бова (Ковальчук) Л. П. Деякі діалектні явища синтаксису «Перестороги» / Л. П. Бова (Ковальчук) // Праці XII Республіканської діалектологічної наради. – К. : Наукова думка, 1971. – С. 412-422.

Підготувала студентка 231 групи Катерина Ступак

Брага Ірина Іванівна – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови

Закінчила Сумський державний педагогічний інститут імені А. С. Макаренка. Має дві вищі освіти, здобула фах учителя російської мови та літератури (1992 р.), а також учителя української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури (1998 р.). З 1997 р. до 2001 р. навчалася в аспірантурі Київського національного лінгвістичного університету.

На кафедрі української мови працює з 1999 року.

2002 року в Інституті мовознавства ім. О.О. Потебні НАН

України захистила кандидатську дисертацію на тему «Мовна репрезентація образу держави у пресі України (кінець 1970-х – початок 2000-х років)» зі спеціальності 10.02.01 – українська мова. Науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Н.П. Шумарова.

У 2005 році присвоєно вчене звання доцента.

Наукові інтереси: соціолінгвістика, психолінгвістика, когнітивна лінгвістика, міжкультурна комунікація, стилістика.

Автор понад 70 наукових статей, зокрема в закордонних виданнях (Білорусь, Польща, Росія, Чехія), а також трьох навчальних посібників для студентів (у співавторстві). Бере активну участь у роботі закордонних (7), міжнародних (42) і всеукраїнських (18) конференцій. Керує курсовими, бакалаврськими, дипломними та магістерськими роботами, готує студентів до участі в наукових конференціях.

Працювала вченим секретарем університету (з 2004 р. до 2008 р.), була головою трудового колективу філологічного факультету (з 2005 р. до 2008 р.), а також головним редактором університетської газети «Гаудеамус» (з 2006 р. до 2009 р.). Брала участь у телепередачі «Державна мова» Сумського обласного телебачення (2009 р.).

Нагороди: нагороджена грамотою Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації (2005 р.), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2008 р.) за багаторічну сумлінну працю, особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів, плідну науково-педагогічну діяльність.

Публікації

1996 рік

1. Брага І. І. Мовна репрезентація образу держави у вітчизняній та англомовній пресі (США). До проблеми методології / І. І. Брага // Актуальные проблемы изучения и преподавания русского языка: сб. статей. – Сумы : СГПИ, 1996. – С. 40–44.

1999 рік

2. Брага І. І. Про деякі способи вираження оцінки в системі представлення публіцистичного образу (на матеріалі газетних текстів 1990-х рр.) / І. І. Брага // Проблеми зіставної семантики: збірник наук. статей. Вип. 4. – К. : КДЛУ, 1999. – С. 158–162.

3. Брага І. І. Фразеологічні одиниці як засіб утворення публіцистичного образу (на матеріалі газетних текстів 1990-х років) / І. І. Брага // Проблеми семантики слова, речення та тексту: збірник наук. статей. Вип. 2. – К. : КДЛУ, 1999. – С. 20–23.

2000 рік

4. Брага І. І. Метафоричні моделі українського політичного дискурсу / І. І. Брага // Проблеми семантики слова, речення та тексту: збірник наук. статей. Вип. 3. – К. : КДЛУ, 2000. – С. 21–26.

5. Брага І. І. Ціннісні орієнтації в газетному тексті: соціолінгвістичний та прагматичний аспекти / І. І. Брага // Науковий

вісник Ізмаїльського державного педагогічного інституту. Вип. 9. – Ізмаїл : ІДПІ, 2000. – С. 152–155.

6. Брага І. І. Особливості використання прецедентних текстів у мові газети / І. І. Брага // Семантика мови і тексту: збірник статей VI Міжнародної наукової конференції (26-28 вересня 2000 р.). – Івано-Франківськ : Плай, 2000. – С. 75–78.

2001 рік

7. Брага І. І. Мовні аксіологічні моделі відтворення публіцистичного образу / І. І. Брага // *Studia methodologica*: наук. збірник. – Випуск 6. – Тернопіль : Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: studiamethodologica.com.ua/6.html.

8. Брага І. І. Способи номінації політика (на матеріалі українських і російських газет) / І. І. Брага // Проблеми зіставної семантики: збірник наук. статей. Вип. 5. – К. : КДЛУ, 2001. – С. 148–151.

9. Брага І. І. Модифікації аксіологічної моделі «нове» – «старе» в газетних текстах / І. І. Брага // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: збірник наук. праць. Вип. 4 : Українське і слов'янське мовознавство. – Ужгород : УНУ, 2001. – С. 116–118.

10. Брага І. І. Лапки як одиниця експресивної графіки / І. І. Брага // *Культура слова*. – К. : Ін-т української мови НАН України, 2001. – Вип. 59. – С. 67–71.

2002 рік

11. Брага І. І. Реферат як наукова робота студента-першокурсника (лінгводидактичний аспект) / І. І. Брага // Педагогічні науки: збірник наукових праць. (Частина II). – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2002. – С. 14–20.

2003 рік

12. Брага І. І. Про один засіб графосемантики (на матеріалі газетних текстів) / І. І. Брага // *Актуальные проблемы вербальной коммуникации : язык и общество*. – К. : КНУ ім. Т. Шевченко, Ін-т філології, 2003. – С. 18–23.

2004 рік

13. Брага І. І. Комуникативно-прагматичні можливості фразеологічних одиниць у політичному дискурсі / І. І. Брага // Вісник Сумського державного університету. Науковий журнал. Серія : Філологічні науки. – 2004. – № 1. – Суми : Вид-во СумДУ. – С. 37–47.

14. Брага І. І. Політична метафора як важливий чинник дослідження політичного дискурсу / І. І. Брага // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми : СумДПУ, 2004. – С. 17–24.

15. Брага І. І. Функціонування прецедентних текстів у політичному дискурсі / І. І. Брага // Мова і культура. (Науковий щорічний журнал). – К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004. – Вип. 7. – Т. III. – С. 89–95.

16. Брага І. І. Особливості відтворення дитячого мовлення у текстах художнього стилю (на матеріалі творів М. Гриценка, О. Столбіна, Ю. Царика) / І. І. Брага // Лінгвокраєзнавство: Мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумщини: збірник наукових праць викладачів кафедри, присвячений 80-річчю університету і філологічного факультету / [за ред. В.В.Герман]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С. 23–36 (у співавторстві із С.М. Ткаченко).

17. Від звука до тексту : Аналіз мовних одиниць різних рівнів : навч. посібник / [за ред. А.А.Силки] – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 204 с. (у співавторстві, авторські сторінки: с. 15–30, 145–157).

2005 рік

18. Брага І. І. К проблеме анализа политического дискурса / І. І. Брага // Współczesne analizy dyskursu. Kognitywna analiza dyskursu a inne metody badawcze / [pod red. Marii Krauz]. – Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2005. – С. 321–326.

19. Брага І. І. Мовленнєвий портрет українця і українки (психолінгвістичний і функціонально-семантичний аспекти) / І. І. Брага // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – С. 8–13 (у співавторстві з О.М. Кутенко).

2006 рік

20. Брага І. І. Мова сучасних українських ЗМІ / І. І. Брага // Спецкурси і спецсемінари : навч. посібник / [за ред. В.В. Герман]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С. 34–43.

2008 рік

21. Брага І. І. Про деякі риси ідіостилю А.С.Макаренка-письменника / І. І. Брага // Педагогічна спадщина А.С.Макаренка в контексті сучасної гуманістичної освіти. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – С.77–78.

22. Основи наукового дослідження : програма навчального курсу / [укл. І.І. Брага]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 16 с.

23. Стилїстика української мови : програма навчального курсу / [укл. І.І. Брага]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 20 с.

2009 рік

24. Брага І. І. Концепт «полїтик» у сучасних українських ЗМІ / І. І. Брага // Мова і культура. (Науковий журнал). – К. : Видавничий Дїм Дмитра Бураго, 2009. – Вип. 11. – Т. I (113). – С. 166–172.

25. Брага І. І. Ставлення до мови та її престиж серед молодї / І. І. Брага // Мова і культура. (Науковий журнал). – К. : Видавничий Дїм Дмитра Бураго, 2009. – Вип. 12. – Т. II (127). – С. 332–337.

26. Брага И.И. Отношение к языку в городской среде / И.И. Брага // Слово и текст: коммуникативный, лингвокультурный и исторический аспекты : материалы международной научной конференции. – Ростов-на-Дону : НМЦ «Логос», 2009. – С. 270–271.

27. Брага І. І. Мовні аксіологічні моделї : механїзми вибору і впливу / І. І. Брага // Фїлологічні науки : збїрник наукових праць. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – С. 14–20.

28. Брага І. І. Вїртуальна мовна особистїсть мїського форуму / І. І. Брага // Журналістика, фїлологія та медїаосвіта: у 2-х т. – Полтава : Освіта, 2009. – Т. 1. – С. 41–45.

2010 рік

29. Брага І. І. Лїнгвосоціокультурний простїр м. Суми / І. І. Брага // Соціолїнгвістичні студїї / [за заг. ред. Л.О. Ставицької]. Ін-т

української мови НАН України. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – С. 123–128.

30. Брага І. І. Етностереотипи як вияв ставлення до мови (на прикладі жанру анекдоту) / І. І. Брага // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Научный журнал. Серия «Филология. Социальные коммуникации». Т. 23 (62). – № 2. – Ч. 2. – Симферополь, 2010. – С. 139–144.

31. Брага І. І. Суржик у ситуації спонтанного спілкування / І. І. Брага // Мова і культура. (Науковий журнал). – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – Вип. 13. – Т. V (141). – С. 187–191.

32. Брага І. І. Вибір мови в соціокультурному просторі міста / І. І. Брага // Матеріали ІХ Міжнародної наукової конференції «Каразінські читання : Людина. Мова. Комунікація». – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – С. 27–28.

2011 рік

33. Брага І. І. Українсько-російський суржик в соціокомунікативній ситуації ринку / І. І. Брага // Мова і суспільство. – 2011. – Вип. 2. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – С. 119–126.

34. Брага І. І. Соціально-психологічні чинники використання суржику / І. І. Брага // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Научный журнал. Серия «Филология. Социальные коммуникации». Т. 24 (63). – № 2. – Ч. 2. – Симферополь, 2011. – С. 130 – 135.

35. Брага І. І. Відображення мовної свідомості в Інтернет-дискурсі / І. І. Брага // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського. Лінгвістичні науки : зб. наук. пр. – № 13. – Одеса : Астропринт, 2011. – С. 62–71.

36. Брага І. І. Мовна особистість суржикомовця в Інтернет-дискурсі / І. І. Брага // Мова і культура. (Науковий журнал). – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. – Вип. 14. – Т. VIII (154). – С. 144–149.

37. Брага І. І. Ставлення до суржику і суржикомовця в Інтернет-дискурсі / І. І. Брага // V Міжнародні Севастопольські Кирило-Мефодіївські читання : збірник наукових праць. – Севастополь : Гит пак, 2011. – С. 274–282.

38. Брага І. І. Репрезентація суржику в Інтернет-дискурсі / І. І. Брага // Знак – свідомість – знання: зб. наук. пр. – Горлівка : Вид-во ГДПІМ, 2011. – Вип. 2. – С. 166–173.

39. Брага І. І. Етностереотип як складник мовної свідомості (на прикладі жанру анекдоту) / І. І. Брага // Філологічні науки : зб. наук. пр. – Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – С.12–24.

2012 рік

40. Брага І. І. Суржик у соціолінгвістичному вимірі / І. І. Брага // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки : збірник наукових праць. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2012. – № 1. – С. 82–87.

41. Брага І. І. Перемикання кодів : основні напрями соціолінгвістичних досліджень / І. І. Брага // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Научный журнал. Серия «Филология. Социальные коммуникации». Т. 25 (64). – № 1. – Ч. 1. – Симферополь, 2012. – С. 238–242.

42. Брага І. І. Концептуально-семіотичний і соціолінгвістичний аналіз креолізованого тексту / І. І. Брага // Українське мовознавство : міжвідомчий науковий збірник. – Вип. 42/1. – К. : Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2012. – С. 44–51.

43. Брага І. І. Мова в соціокультурному просторі сумського ринку (основні тенденції) / І. І. Брага // Славянские языки: системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : материалы V Междунар. науч.-метод. конф. (Брест, 24-25 нояб. 2011 г.) : В 2-х ч. / М-во образования Респ. Беларусь, Брест. гос. ун-т им. А.С. Пушкина; [под общ.ред. О.Б.Переход]. – Брест : Альтернатива, 2012. – Ч. 2. – С. 6–9.

44. Брага І. І. Перемикання кодів у колі суміжних понять / І. І. Брага // VI Міжнародні Севастопольські Кирило-Мефодіївські читання : збірник наукових праць. – Севастополь : Гит пак, 2012. – С. 350–358.

45. Брага І. І. Соціолінгвістичний підхід до вивчення суржику / І. І. Брага // Мова. Свідомість. Концепт : зб. наук. праць. – Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. – Вип. 2. – С. 11–17.

46. Брага І. І. Рецензія на монографію кандидата філологічних наук, доцента Світлани Вікторівни Форманової «Інвективи в українській мові» (К.: Видавничий дім Дмитра Бураго. – 2012. – 336 с.)

/ І. І. Брага // Міжкультурна комунікація: проблеми та перспективи : зб. наук. пр. – Тирасполь : Поліграфіст; Одеса : Б.и., 2012. – С. 461–465 (у співавторстві з Т. П. Беценко).

47. Брага И.И. Аксиологическая модель «новое» – «старое» как способ конструирования концепта *Украина* в публицистическом дискурсе / И.И. Брага // Восточнославянские языки и литературы в историческом и культурном контекстах : когнитивная лингвистика и концептуальные исследования : сборник научных статей; [отв. ред. М.В. Пименова]. – К.: Издательский дом Дмитрия Бурого, 2012. – С. 82–90 (у співавторстві з А.О. Колоколовою).

48. Від звука до тексту : Аналіз мовних одиниць різних рівнів : навчальний посібник / [І.І. Брага, Л.І. Дорошенко, А.А. Силка та ін.]; за ред. А.А. Силки. – Вид. 2-ге, випр. і допов. – Суми : Університетська книга, 2012. – 348 с. (у співавторстві, авторські сторінки: с. 25–59, 280–287, 291–300).

2013 рік

49. Брага І. І. До проблеми аналізу українсько-російського змішаного мовлення / І. І. Брага // Українське мовознавство: міжвідомчий наук. збірник. Вип. 43/1. – К. : Київський націон. ун-т імені Тараса Шевченка, 2013. – С. 424–432.

50. Брага І. І. Термінологізація лексеми *суржик* : основні тенденції / І. І. Брага // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Научный журнал. Серия «Филология. Социальные коммуникации». – Т. 26 (65). – № 1. – Симферополь, 2013. – С. 93–98.

51. Брага І. І. Соціолінгвістика і неолінгвістичні напрями : вектори взаємодії в українському вимірі / І. І. Брага // Язык и личность в поликультурном пространстве : сборник статей / [под ред. Л.В. Адониной, О.С. Фисенко]. – М. : Российский университет дружбы народов им. Патриса Лумумбы, 2013. – С. 29–36.

52. Брага И.И. Языковая биография носителя украинско-русского суржика / И.И. Брага // Язык и культура в эпоху глобализации : сборник научных трудов. – Вып. 1. – В 2-х т. – Т. 2 – СПб. : Изд-во СПбГЭУ, 2013. – С. 224–232.

53. Лінгвістичний аналіз тексту : програма навчального курсу / [укл. І.І. Брага]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – 20 с.

54. Нові напрями сучасної лінгвістики : програма навчального курсу / [укл. І.І. Брага]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – 20 с.

55. Соціолінгвістика : програма навчального курсу / [укл. І.І. Брага]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – 20 с.

2014 рік

56. Брага Ірина. Українсько-російський суржик: перемикання і змішування кодів? // Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica. Philologica 103–2014. UCRAINICA VI. Současná ukrajinistika. Problémy jazyka, literatury a kultury. Sborník vědeckých článků z mezinárodní konference VI. Olomoucké sympozium ukrajinistů střední a východní Evropy. Olomouc 21-23.8.2014. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 2014. – S. 154–158.

57. Брага И.И. О некоторых особенностях детского украинско-русского билингвизма / И.И. Брага // Славянские языки : системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : сб. науч. трудов по материалам VI Международ. науч.-метод. конф. (Брест, 21-22 нояб. 2013 г.) : В 2-х ч. / М-во образования Респ. Беларусь, Брест. гос. ун-т им. А.С. Пушкина; [под общ. ред. О.Б. Переход]. – Брест : Изд-во БрГУ им. А.С. Пушкина, 2014. – Ч. 1. – С. 49-52.

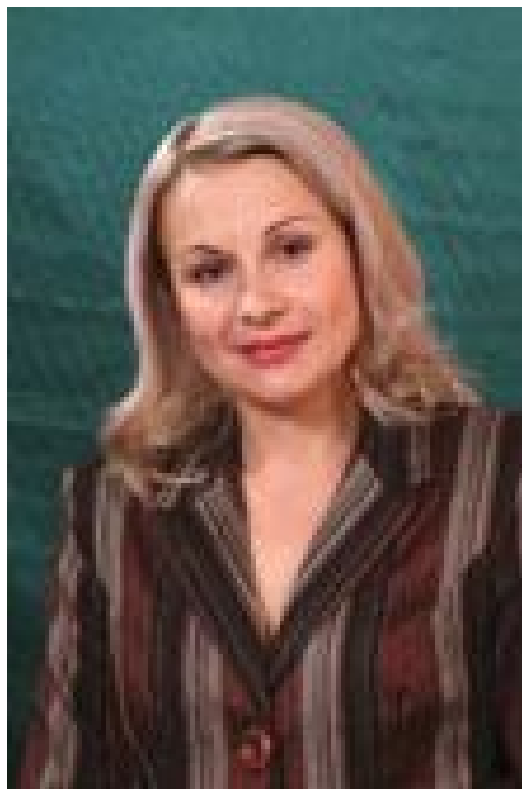
58. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Фонологія. Морфонологія : методичні рекомендації / [укл. І.І. Брага]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 88 с.

59. Стилїстика української мови : програма навчального курсу / [укл. І.І. Брага]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 24 с.

60. Стилїстика української мови : методичні рекомендації / [укл. І.І. Брага]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 80 с.

Підготувала магістрант Юлія Грицай

Воропай Світлана Валеріївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

У 1995 році закінчила Сумський державний педагогічний інститут імені А. С. Макаренка за спеціальністю «Українська мова і література та іноземна мова». 1996–2013 рр. – викладач кафедри української мови Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, читала дисципліни: сучасна українська літературна мова, українська мова за професійним спрямуванням, практикум із правопису української мови.

У 2001 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук на тему «Система конфіксального словотворення іменників в сучасній українській мові» зі спеціальності 10.02.01 – українська мова.

Наукові інтереси: мовознавство, українознавство, комунікативна лінгвістика.

Публікації

2010 рік

1. Воропай С. В. Конфіксальні назви інструментів у сучасній українській мові / С. В. Воропай // Філологічні науки. – Суми : СумДПУ, 2010. – С.16-27.

2012 рік

2. Воропай С. В. Структурно-семантичні особливості конфіксальних назв страв у сучасній українській мові / С. В. Воропай // Мова. Свідомість. Концепт : зб. наук. праць. – Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. – Випуск 2. – С. 8-11.

3. Воропай С. В. Конфіксальні nomina abstracta в українській мові XIX-XXI століть / С. В. Воропай // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки : зб. наук. праць. – Запоріжжя : ЗНУ, 2012. – № 1. – С. 108-118.

4. Воропай С. В. Конфіксальні зооніми в сучасній українській мові / С. В. Воропай // Наукові записки. – Випуск 105 (1). – Серія : Філологічні науки (мовознавство) : у 2 ч. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. – С. 28-32.

2013 рік

5. Воропай С. В. Конфіксальні іменники у складі професійно-технічних термінів сучасної української мови / С. В. Воропай // Вісник Дніпропетровського університету. Науковий журнал. – № 11. – Т. 21. – Серія: Мовознавство. – Випуск 19. – Т.3. – 2013. – С. 26-32.

Підготував магістрант Олексій Бойко

Герман Вікторія Василівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, проректор із науково-педагогічної (навчально-виховної) роботи

Герман В.В. розпочала педагогічну діяльність у 1990 році вчителем української мови і літератури в Сумській середній школі № 8. З 1993 року працює в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, де пройшла шлях від асистента до проректора з навчально-виховної роботи.

У 1997-1999 рр. навчалася в аспірантурі, яку успішно закінчила, захистивши кандидатську дисертацію. У 2003 році здобула вчене звання доцента.

З 2002 до 2008 року – завідувач кафедри української мови. З 2008 року – заступник директора Інституту філології з навчальної роботи. З 2014 року – проректор з навчально-виховної роботи.

Вікторія Василівна – постійний учасник радіо й телепрограм із культури мовлення, лектор у прокуратурі, суді, ДАІ.

До 2011 року – постійний відповідальний редактор фахового збірника «Філологічні науки» (затверджено постановою Президії ВАК України від 9 червня 1999р., №1-05/7); постійний учасник міжнародних і всеукраїнських конференцій і семінарів; один із провідних викладачів і лекторів університету.

В. В. Герман докладает багато зусиль для організації навчального процесу, забезпечення його навчальною і методичною літературою, вдосконалення технології навчання української мови.

До роботи в університеті Вікторію Василівну запросили її наставники ще зі студентських років – В. В. Поставний та Н. П. Дейниченко. Нерозривний зв'язок зі своїми викладачами і студентами забезпечує завжди належне взаєморозуміння, що створює сприятливі стосунки для співпраці.

Студент для Вікторії Василівни в першу чергу високоморальна людина, яка свідомо й цілеспрямовано прийшла отримувати спеціальність. Студент завжди відчуває материнське ставлення до себе, допомогу й підтримку талановитого викладача, який обов'язково підтримує ініціативу.

Поза науково-педагогічною діяльністю для Вікторії Василівни справжньою насолодою є праця на землі. Природа передає силу й стійкість для нових досліджень, наукових пошуків і розвідок.

Наукові інтереси: культура української мови і стилістика, синтаксис української мови, риторика, соціолінгвістика.

Нагороди: нагороджена медаллю «Софія Русова», грамотами Сумської облдержадміністрації, Управління освіти і науки за якісну підготовку студентів-філологів.

Публікації

1994 рік

1. Герман В. В. Формування національної свідомості студентів у курсі вивчення історії мови / В. В. Герман, Н. П. Дейниченко, Л. І. Дорошенко // Сучасна освіта і проблеми виховання творчої особистості (Доповіді та повідомлення міжрегіональної науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю СДПУ імені А. С. Макаренка). – Суми, 1994. – С. 278-282.

1996 рік

2. Герман В. В. Стилістичні особливості оказіональних композитів та юстапозитів у поезії 60-90-х років ХХ ст. / В. В. Герман // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: збірник наукових праць, присвячених пам'яті професора С. П. Самійленка. – Запоріжжя: ЗДУ, 1996. – С. 104-107.

1998 рік

3. Герман В. В. Мовленнєва експресія і поетичні okazіоналізми / В.В. Герман // Соціально-політичні та правові проблеми формування особистості і держави: збірник наукових праць (за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 23–24 жовтня 1997 р.). – Хмельницький: ТУП, 1998. – С. 132-135.

4. Герман В. В. Дієслівні словотвірні моделі авторських неологізмів у сучасній поезії / В.В. Герман // Система і структура східнослов'янських мов: міжкафедральний збірник наукових праць. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 1998. – С. 171-175.

5. Герман В. В. Художні неологізми в поезії І. Драча / В.В. Герман // Дивослово. – 1998. – №5. – С. 13-15.

1999 рік

6. Герман В. В. Лексико-семантичний паралелізм (синонімізація і антонімізація) у поезії Олександра Олеся // Олександр Олесь. Творча спадщина і сучасність: збірник наукових праць. – Суми: Козацький вал, 1999. – С. 235-240.

7. Герман В. В. Лексико-семантичні особливості okazіональних слів у сучасній українській поезії (аналогія, синонімізація, антонімізація) / В. В. Герман // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ, 1999.– С. 28-38.

2000 рік

8. Герман В. В. Індивідуально-авторські композити та юкстапозити в системі дериваційних процесів сучасної української поезії / В.В. Герман // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумПДУ, 2000. – С. 21-31.

2002 рік

9. Герман В. В. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності учнів у системі комунікативної змістової лінії викладання української мови / В.В. Герман // збірник наукових доповідей викладачів ліцею (матеріали науково-методичних семінарів). – Суми: СумДПУ, 2002. – С. 8-13.

10. Герман В. В. Тестовий тренінг і формування культури ділового мовлення / В. В. Герман // Педагогічні науки. – Суми: СумДПУ, 2002. – С.32-45.

11. Контрольні роботи з української мови: Практикум, методичні рекомендації, тести (Для учнів 11 класу Обласного багатoproфільного ліцею СумДПУ імені А. С. Макаренка / Укл. В.В. Герман. – Суми: СумДПУ, 2002. – 35 с.

12. Українська мова: Методичні вказівки абітурієнтам (для слухачів факультету довузівської підготовки) / Укл. В.В. Герман. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2002. – 40 с.

2003 рік

13. Герман В. В. Конфесійна лексика в мовотворчості П.Грабовського/ В. В. Герман // Вісник Сумського державного університету: філологічні науки. – Суми: СумДУ, 2003. – С. 113-116.

14. Герман В. В. Структурно-синтаксичні особливості кліше як засобу стандартизації ділового мовлення / В. В. Герман // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Г.Сковороди: Філологія. – Переяслав-Хмельницький: ДПУ, 2003. – С. 92-96.

15. Герман В. В. Стилiстичні відношення у сфері міжмовної (українсько-російської) омонiмii / В.В. Герман // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2003. – С.17-23.

2004 рік

16. Герман В. В. Лексична база конфесійних номенів (на прикладі поезії П. А. Грабовського) // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С.25-29.

17. Герман В. В. Складні okazіоналізми як засоби мовленнєвої інтенсифікованої виразності (на матеріалі поезії А. Гризуна, О. Ющенко, О. Вертіля, М. Данька, О. Педяша, А. Тарана / В. В. Герман, Н. В. Громова // Лінгвокраєзнавство: мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумщини. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С.37-43.

18. Українська мова. Збірник диктантів для студентів / За ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 220 с.

19. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів. Навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / За ред. А. А. Силки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С.99-104.

20. Програма державного екзамену зі шкільного курсу української мови та методики її викладання / В. В. Герман, Н. В. Громова, О. І. Книш, Л. М. Лиманчук. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 12с.

2005 рік

21. Герман В. В. Культура української мови: Практикум / В. В. Герман, Н. В. Громова. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – 106 с.

22. Герман В. В. Структурно-семантичні типи питальної модальності в новелах В. Стефаніка / В. В. Герман, М. М. Колесник // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – С.14-17.

2006 рік

23. Герман В. В. Визначальна роль І.Франка в нормуванні та науковому вивченні української літературної мови / В. В. Герман, Л. М. Лиманчук // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С.9-15.

24. Герман В. В. Граматико-стилістичний потенціал часу в поезії Ліни Костенко / В. В. Герман // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С.15-22.

25. Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсемінари з української мови: навчально-методичний посібник для бакалаврів, спеціалістів і магістрів філологічного факультету / За ред. В. В. Герман. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – 144с.

2007 рік

26. Герман В. В. Норми вживання активних дієприкметників теперішнього часу в професійному мовленні / В. В. Герман, А. А. Книш // Актуальні проблеми становлення сучасного юриста. – Суми, 2007. – С. 140-143.

27. Герман В. В. Аналіз і прогнозування мовної ситуації в студентському середовищі (мовна поведінка і мовні орієнтації філологів СумДПУ імені А.С. Макаренка) / В. В. Герман, І. С. Троян // Філологічні науки. – Суми : СумДПУ, 2007. – С. 11-19.

28. Збірник тестових диктантів / За ред. В.В. Герман, Н. П. Дейниченко. – Суми, 2007. – 258 с.

29. Українська мова: Збірник тестових диктантів / За ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. – 260 с.

2008 рік

30. Герман В. В. Лексико-граматичні домінанти нормативно-правових документів / В. В. Герман // Філологічні науки. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – С.13-20.

31. Герман В. В. Мовна поведінка і мовні орієнтації філологів / В. В. Герман // Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах неперервної освіти: [монографія] / за ред. О. М. Семенов . – Глухів, 2008. – С. 234-240.

32. Герман В. В. Спецкурс «Академічна риторика» в системі фахової підготовки вчителя-філолога / В. В. Герман // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – №10. – С. 49-59.

33. Герман В. В. Культура української мови : практикум: навчально-методичний посібник для студентів філологічних (гуманітарних) факультетів вищих навчальних закладів / В. В. Герман, Н. В. Громова. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 220 с.

34. Герман В. В. Культура української мови : програма навчального курсу / В. В. Герман. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 20 с.

35. Українська мова: Тести: навчально-методичний посібник для слухачів підготовчих курсів вищих навчальних закладів / За ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 144 с.

2009 рік

36. Герман В. В. Актуальні проблеми культури мови : програма навчального курсу / В. В. Герман. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – 12 с.

37. Герман В. В. Складне синтаксичне ціле: до питання теорії / В. В. Герман // Філологічні науки. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – С. 27-34.

38. Герман В. В. Сучасна риторика вищої школи : програма навчального курсу / В. В. Герман. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – 20 с.

39. Герман В. В. Конфесіоналізми П. Куліша: лексико-семантичний опис / В. В. Герман, Н. В. Любич // Лінгвокраєзнавство. – Суми : СумДПУ, 2009. – С. 20-33.

40. Лінгвокраєзнавство: мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумщини: збірник наукових праць / за ред. В. В. Герман., О. М. Семенов. – Суми : СумДПУ, 2009. – 104 с.

2010 рік

41. Герман В. Культура української мови: навчальний посібник для студентів філологічних (гуманітарних) факультетів вищих навчальних закладів / В. Герман, Н. Громова. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – 360 с.

42. Герман В. В. Функціональний статус мови права в сучасній лінгвістичній парадигмі / В. В. Герман, К. М. Грамма // Філологічні науки. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – С. 20-30.

2011 рік

43. Герман В. Академічна риторика : навч. посіб. для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів / В. Герман, В. Василенко. – Суми : ФОП А. С. Наталуха, 2011. – 276 с. – **Гриф МОН (лист від 25.01.11. №!/11-627).**

44. Герман В. В. Етичні джерела народного золотослова у сучасному риторичному ідеалі / В. В. Герман, Н. В. Громова // Філологічні науки. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – С. 59-68.

45. Мовні контакти та соціально-мовні проблеми : методичні рекомендації для магістрантів / Укл. В. В. Герман. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – 36 с.

2012 рік

46. Герман В. В. Мовно-риторичні аспекти фольклорного дискурсу : [монографія] / В. В. Герман // Фольклор: мовно-літературні особливості дискурсу. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – С. 91-141.

47. Герман В. Словосполучення: дискусійне питання сучасного синтезу / В. Герман // Українське мовознавство. – 2012. – №42. – С. 73-78.

48. Герман В. В. Словосполучення / Від звука до тексту : Аналіз мовних одиниць різних рівнів. – Суми : Університетська книга, 2012. – С.112-130.

49. Українською говори або Мовне обличчя Сумщини / За ред. В. Герман, Н. Пономаренко. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 80 с.

2013 рік

50. Герман В. В. Безсполучникові складні речення – репрезентанти фольклорного дискурсу / В. В. Герман // Українське мовознавство. – 2013.

51. Герман В. В. Риторична культура як основа формування риторичної особистості вчителя / В. В. Герман // Науковий часопис Нац. пед ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики. Вип. 20 (30). – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – С. 64-67.

2014 рік

52. Культура української мови: програма нормативної навчальної дисципліни для підготовки бакалавра напряму 6. 020303 Українська мова і література* / В. В. Герман. – Суми, 2014. – 21 с.

53. Сучасна риторика вищої школи: програма для магістрантів спеціальності 8.02030301 Українська мова і література / В.В. Герман. – Суми, 2014. – 18 с.

54. Герман В. В. Культура української мови: навчальний посібник для студентів філологічних (гуманітарних) факультетів / В. В. Герман, Н. В. Громова. – Суми: Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 376 с.

55. Герман В. В. Дискусійні теорії словосполучення / В. В. Герман // Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень: м-ли Міжнар. науково-практичної конференції 24-25 жовтня 2014 р. – Львів: ЛОГОС, 2014. – 46-49.

56. Невербальні засоби комунікації як запорука успіху оратора / за ред. В. В. Герман, Н. Соларьової. – Суми, 2014. – 48 с.

57. Віртуальна мовна особистість : спецсеминар для студентів філологічних факультетів / за ред. В. В. Герман, А. Купрієнка. – Суми, 2014. – 25 с.

58. Постфольклор в Інтернет-комунікації: спецсеминар для студентів філологічного факультету / за ред. В. В. Герман, Н. Соларьової. – Суми, 2014. – 32 с.

Підготував магістрант Олексій Бойко

Горяний Валентин Давидович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

Народився 1 березня 1927 року в селі Лідівка Московського району Одеської області.

У 1941 році Валентин Давидович закінчив 8 класів. У 1942 році за часів окупації був насильно вивезений до Німеччини, де працював на черепичному заводі до 1945 року.

Із червня 1945 року до квітня 1951 року служив у Радянській Армії. У 1953 році закінчив вечірню школу в Дніпропетровську. У 1953 році вступив на філологічний факультет

Кіровоградського педагогічного інституту, який закінчив у 1957 році. Із 1957 – до 1960 року – учитель російської мови і завуч Нерудстальської спеціалізованої школи П'ятихатського району Дніпропетровської області. У 1960 році обраний за конкурсом до Криворізького педагогічного інституту на посаду викладача кафедри української мови. Із 1965 до 1966 року Валентин Давидович виконує обов'язки декана факультету педагогіки та методики початкової освіти. У 1967 році при Харківському державному університеті захистив кандидатську дисертацію на тему «Субстантивні словосполучення з прийменниками в сучасній українській мові». 10 квітня 1968 року отримав диплом кандидата філологічних наук.

Із 1968 року – доцент кафедри української мови Сумського державного педагогічного інституту імені А. С. Макаренка.

Із 1 жовтня 1968 року – декан філологічного факультету Сумського державного педагогічного інституту. 1970 рік – тимчасово призначений на посаду завідувача кафедри російської мови зі збереженням посади декана філологічного факультету. У 1970 році присвоєно вчене звання доцента. Із 1971 року звільнений від

обов'язків декана філологічного факультету і доцента кафедри української мови Сумського державного педагогічного інституту імені А. С. Макаренка (за власним бажанням).

Наукові інтереси: синтаксис української мови, стилістика, написання підручників.

Публікації

1960 рік

1. Горяний В. Д. Стягнені словосполучення і їх місце у синтаксисі / В. Д. Горяний // Тези доповідей та повідомлень на конференції студентів та аспірантів, присвячені підсумкам науково-дослідної роботи в 1965 – 1966 навчальному році. – Запоріжжя, 1960. – С. 35–37.

1961 рік

2. Горяний В. Д. Василь Кучер. До 50-річчя письменника / В. Д. Горяний // Дніпро. – 1961. – №7. – С. 2.

1963 рік

3. Горяний В. Д. Основи майстерності / В. Д. Горяний // Дніпро. – 1963. – №4. – С. 5.

1965 рік

4. Горяний В. Д. Аналіз іменникових словосполучень з двома прийменниками / В. Д. Горяний // Українська мова і література в школі. – 1965. – №3. – С. 5.

5. Горяний В. Д. Субстантивні словосполучення з прийменниками у функції речень / В. Д. Горяний // Тези доповідей та повідомлень на конференції присвяченій підсумкам науково-дослідної роботи за 1964 рік (Запоріжжя, 23 – 26 березня 1965 р.). – Запоріжжя, 1965. – С. 113 – 115.

1966 рік

6. Горяний В. Д. Про деякі види творчих робіт з мови в початкових класах / В. Д. Горяний // Педагогіка і методика початкової освіти: республіканський науково-методичний збірник. Вип. 3. – К.: Рад. школа, 1966. – С. 52–59.

1968 рік

7. Горяний В. Д. Визначення синтаксичної ролі іменника / В. Д. Горяний // Українська мова і література в школі. – 1968. – №2. – С. 52–56.

8. Горяний В. Д. Наукове життя. Хроніки / В. Д. Горяний // Мовознавство. – 1968. – №5. – С. 90–91.

9. Горяний В. Д. Стилiстична роль iменникових словосполучень в образній системi художнiх творiв / В. Д. Горяний // Розвиток i оновлення видiв i жанрiв та мовностилiстичних засобiв художнiх зображень в радянській лiтературi: матерiали мiжвузiвської республiканської наукової конференцiї. – Одеса, 1968. – С. 198–199.

10. Горяний В. Д. Явища синтаксичного перекладу словосполучення в сучасній розмовній мові / В. Д. Горяний // Республiканська наукова конференцiя, присвячена вивченню українського усного лiтературного побутового мовлення. – К.: Рад. школа, 1968. – С. 80–82.

1969 рік

12. Горяний В. Д. До питання про роль прикладки у словотворі. Складні слова і словосполучення / В. Д. Горяний // Питання словотвору схiднослов'янських мов: матерiали мiжвузiвської республiканської наукової конференцiї. – К.: Наукова думка, 1969. – С. 34–35.

13. Горяний В. Д. Синтаксична синонiмiя словосполучення i речення / В. Д. Горяний // Українська мова і література в школі. – 1969. – №5. – С. 26–28.

1970 рік

14. Горяний В. Д. Щедрий засiв (Про П. Т. Гаврилова) / В. Д. Горяний. – Ленiнська правда, 1970.

Пiдготувала магістрант Тетяна Таценко

Грамма Катерина Миколаївна – заступник декана факультету іноземної та слов'янської філології з наукової та виховної роботи, викладач кафедри української мови

Грамма Катерина Миколаївна народилася 29 грудня 1985 року в м. Суми. У 2003 році закінчила лицей Сумського державного педагогічного інституту ім.А.С.Макаренка. Цього ж року вступила на філологічний факультет, після закінчення якого продовжила навчання в магістратурі СумДПУ імені А. С. Макаренка.

На кафедрі української мови працює з 2008 року старшим лаборантом, а з 2011 року викладачем української мови. У 2013 році розпочала роботу над дисертацією на здобуття наукового

ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю «українська мова». Тема дисертації «Вербалізація інтенсивності ознаки у публіцистичному дискурсі».

З 2008 року виконує обов'язки відповідального секретаря збірника наукових праць «Філологічні науки: синхронічний та діахронічний аспекти», а з 2010 року – відповідального редактора збірників наукових робіт магістрантів та студентів «Актуальні питання філології та методології» і «Філологічні студії».

З вересня 2014 року призначена заступником декана факультету іноземної та слов'янської філології з наукової та виховної роботи.

Катерина Миколаївна має 10 наукових статей у фахових виданнях, є співавтором методичного посібника «Культура професійного спілкування: мовний тренінг» для студентів та учнів. Готує студентів нефілологічних факультетів до участі у всеукраїнських олімпіадах.

Наукові інтереси: теоретична граматики сучасної української літературної мови (морфологія), юридична лінгвістика.

Публікації

2008 рік

1. Грамма К. М. Лексико-граматичні доміанти нормативно-правових документів / К. М. Грамма, В. В. Герман // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2008. – С. 10-23.

2009 рік

2. Грамма К. М. Роль і місце запозиченої лексики у терміносфері мови права / К. М. Грамма // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2009. – С. 27-35.

2010 рік

3. Грамма К. М. Функціональний статус мови права в сучасній лінгвістичній парадигмі / К. М. Грамма, В. В. Герман // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2010. – С. 20-30.

2011 рік

4. Грамма К. М. Інфінітивний імператив та лексична доміанта як дистинктивні ознаки нормативно-правового тексту / К. М. Грамма // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2011. – С. 70-80.

2012 рік

5. Грамма К. М. Граматичний статус категорії інтенсивності у сучасному мовознавстві / К. М. Грамма // Українське мовознавство: міжвідомчий науковий збірник. – Київ, 2012. – С. 93-97.

2013 рік

6. Грамма К. М. Про співвідношення та взаємозв'язок суб'єктивно-прагматичних категорій інтенсивності та експресивності / К. М. Грамма // Українське мовознавство: міжвідомчий науковий збірник. – Київ, 2013. – С. 113-117.

7. Культура професійного спілкування: мовний тренінг / за ред. К.М. Грамми, М.М. Ячменик. – Суми : Вид-во СумДПУ ім.А.С. Макаренка, 2013. – 60 с.

2014 рік

8. Грамма К. М. Інтенсивність як функціонально-семантична мовна категорія / К. М. Грамма // Славянские языки: системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : сб. науч. тр. : в 2-х ч. / Брестский гос. ун-т им. А. С. Пушкина ; редкол.: Л. А. Годуйко [и др.] ; под. общ. ред. О. Б. Переход. – Брест: БрГУ, 2014. – Ч.2. – С. 70-74.

9. Грамма К. М. Поняття «ознака» як логіко-філософська та лінгвістична категорія / К. М. Грамма // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – 2014. – № 10.

10. Грамма К. М. Функціонально-семантична категорія інтенсивності / К. М. Грамма // Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 24-25 жовтня 2014 р.). – Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2014. – С. 50-53.

Підготувала магістрант Юлія Береза

Громова Наталія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови

Наталія Василівна народилася 12 квітня 1979 року в с.Косівщина Сумського району Сумської області.

У 1996 році закінчила Косівщинську загальноосвітню школу I-III ступенів. Протягом 1996-2001 рр. навчалася на філологічному факультеті Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. З 2004 р. до 2007 р. навчалася в аспірантурі СумДПУ імені А. С. Макаренка (спеціальність 13.00.09 – теорія навчання).

2010 року в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди захистила кандидатську дисертацію на тему «Творча самореалізація старшокласників в евристичному навчанні предметів гуманітарного циклу» (науковий керівник – проф. М.О. Лазарев).

Свою трудову діяльність Наталія Василівна розпочала у 2001 році старшим лаборантом кафедри української мови СумДПУ імені А. С. Макаренка, потім працювала викладачем кафедри, старшим викладачем, протягом 2012-2014 н.р. виконувала обов'язки заступника завідувача кафедри української мови. У 2014 році здобула вчене звання доцента.

Автор більш ніж 40 наукових праць, бере активну участь у міжнародних та всеукраїнських конференціях. Керує дипломними, бакалаврськими та курсовими роботами на кафедрі української мови, готує студентів до участі в наукових конференціях, всеукраїнських олімпіадах, міжнародних конкурсах. Відповідає за організацію педагогічної практики студентів слов'янського відділення. Багаторазовий член журі обласного етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

Наукові інтереси: проблеми інноваційних технологій викладання української мови; актуальні питання ділової української мови та української мови за професійним спрямуванням.

Нагороди: нагороджена грамотами Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації за якісну підготовку студентів-філологів; за високий рівень організаційної роботи з підготовки та проведення Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика; за значні особисті досягнення в галузі освіти Сумщини, сумлінну творчу роботу, упровадження сучасних методів навчання.

Публікації

2004 рік

1. Українська мова. Збірник диктантів для студентів / За ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 220 с.

2. Громова Н. В. Формування професійних мовленнєвих умінь студентів-філологів / Н. В. Громова, О. І. Книш // Педагогічні науки: збірник наукових праць. Ч.І. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С. 391-396.

3. Громова Н. В. Складні okazіоналізми як засоби мовленнєвої інтенсифікованої виразності (на матеріалі поезії А. Гризуна, О. Ющенко, О. Вертіля, М. Данька, О. Педяша, А. Тарана / Н. В. Громова, В. В. Герман // Лінгвокраєзнавство: Мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумщини. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2004. – С.37-43.

4. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / За ред. А. А. Силки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С. 165-203.

5. Програма державного екзамену зі шкільного курсу української мови та методики її викладання / Н. В. Громова, В. В. Герман, О. І. Книш, Л. М. Лиманчук. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 12с.

2005 рік

6. Громова Н. В. Культура української мови: Практикум / Н. В. Громова, В. В. Герман. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – 106 с.

7. Громова Н. В. Педагогічні передумови творчої самореалізації особистості / Н. В. Громова // Педагогічні науки: збірник наукових праць. Частина друга. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – С. 57-62.

8. Громова Н. В. Творча самореалізація особистості та евристичне навчання / Н. В. Громова // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки вчителя-вихователя-викладача: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 29 березня – 1 квітня 2005 р.). – К.: НПУ, 2005. – С. 78-80.

9. Громова Н. В. Евристичне навчання в контексті гуманістичної парадигми освіти / Н. В. Громова // Педагогічний процес: теорія і практика: збірник наукових праць. – К.: Видавництво П/П «ЕКМО», 2005. – С. 102-108.

2006 рік

10. Громова Н. В. Гуманістичні ідеї – основа розвитку нової парадигми освіти та сучасних технологій навчання / Н. В. Громова // Ідеї, реалії та перспективи педагогічних інновацій: філософія, психологія, методика: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Суми, 20-21 квітня 2006 р.): у 2 ч. Ч. 2. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – С. 79-81.

11. Громова Н. В. Гуманістичні ідеї – основа нового педагогічного мислення та сучасної парадигми освіти / Н. В. Громова // Розвиток особистісного потенціалу та професійних навичок майбутнього фахівця: збірник наукових праць. – Харків: Стиль-Іздат, 2006. – С. 64-73.

12. Громова Н. В. Евристичне навчання у становленні елементів комунікативної компетенції майбутнього учителя-словесника / Н. В. Громова // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 7. – Глухів: ГДПУ, 2006. – С. 58-62.

13. Громова Н. В. Дидактична модель організації евристичного навчання учнів / Н. В. Громова // Педагогічні науки: збірник наукових праць. Частина друга. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С. 137-143.

14. Громова Н. В. Творча і духовна самореалізація особистості в евристичному навчанні / Н. В. Громова // Збірник наукових праць. Наукові записки кафедри педагогіки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Випуск XVII. – Х.: Основа, 2006. – С. 49-53.

2007 рік

15. Українська мова: Збірник тестових диктантів / За ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. – 260 с.

16. Громова Н. В. Системний підхід до творчої самореалізації учня в евристичному навчанні / Н. В. Громова // Педагогічні науки: збірник наукових праць. Частина друга. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. – С. 274 – 278.

17. Громова Н. В. Деякі аспекти організації евристичного навчання учнів на уроках української мови та літератури / Н. В. Громова // Питання професійної підготовки фахівців у сучасних педагогічних дослідженнях: збірник наукових праць. – Харків: Стиль-Іздат, 2007. – С. 27–35.

2008 рік

18. Громова Н. В. Культура української мови: практикум: навчально-методичний посібник для студентів філологічних (гуманітарних) факультетів вищих навчальних закладів / Н. В. Громова, В. В. Герман. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 220 с.

19. Громова Н. В. Механізми евристичної діяльності вчителя та учнів під час вивчення гуманітарних предметів / Н. В. Громова // Педагогічні науки: збірник наукових праць. Частина третя. – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – С. 217-225.

20. Громова Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням: програма навчального курсу / Н. В. Громова. – Суми: СумДПУ, 2008. – 22 с.

2009 рік

21. Громова Н. В. Українська мова за професійним спрямуванням: методичні рекомендації / Укл. Н. В. Громова. – Суми: СумДПУ, 2009. – 56 с.

22. Громова Н. В. Діагностичний підхід до самореалізації основних пізнавально-творчих якостей старшокласників / Н. В. Громова // Педагогічні науки: збірник наукових праць. Частина друга. – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – С. 127-137.

2010 рік

23. Громова Н. В. Культура української мови: навчальний посібник для студентів філологічних (гуманітарних) факультетів вищих навчальних закладів / Н. В. Громова, В. В. Герман. – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – 360 с.

24. Громова Н. В. Мовний аналіз рекламних текстів м. Суми / Н. В. Громова, І. В. Хижняк // Лінгвокраєзнавство: мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, ономастики, діалектів Сумщини. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2010. – С. 31-36.

2011 рік

25. Громова Н. В. Мовні контрасти як засоби експресивності у творах О. Забужко та Ю. Андруховича / Н. В. Громова // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: збірник наук. праць. Випуск 16. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2011. – С. 357-361.

26. Громова Н. В. Етичні джерела народного золотослова в сучасному риторичному ідеалі / Н. В. Громова, В. В. Герман // Філологічні науки: синхронічний та діахронічний аспекти: збірник наук. праць. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2011. – С.59-68.

2012 рік

27. Громова Н. В. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / За ред. А. А. Силки. – Вид. 2-ге, випр. і доповн. – Суми: Університетська книга, 2012. – С. 301-339.

28. Громова Н. В. Творча взаємодія вчителя й учнів в евристичному навчанні гуманітарних предметів / Н. В. Громова // Теоретична і дидактична філологія: збірник наукових праць. – Вип. 12. – Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О.М., 2012. – С. 32-36.

29. Громова Н. В. Пізнавально-творчі якості як показники самореалізації студентів у навчанні / Н. В. Громова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – №8 (26). – С. 254-260.

30. Громова Н. В. Пізнавально-творчі якості як показники самореалізації студентів у навчанні / Н. В. Громова // Професійно-творча самореалізація педагога в умовах інноваційної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 25-26 жовтня 2012 р.). – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – С. 32-34.

31. Громова Н. В. Творча самореалізація майбутнього вчителя-словесника під час педагогічної практики / Н. В. Громова // Формування професійної культури майбутніх педагогів в умовах модернізації освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 5-6 грудня 2012 року). – Харків: ФОП Шейніна О.В., 2012. – С. 119-120.

2013 рік

32. Громова Н. В. Методичні рекомендації до курсу «Ділова українська мова» / Укл. Н. В. Громова. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка. – 2013. – 74 с.

33. Громова Н. В. Роль і місце педагогічної практики в професійному становленні майбутнього вчителя-філолога / Н. В. Громова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2013. – № 5.

34. Громова Н. В. Формування професійних мовленнєвих умінь у майбутніх учителів-словесників / Н. В. Громова // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова: збірник наукових праць. Серія 16 «Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики». – К., 2013. – № 21 (31).

35. Громова Н. В. Метафорика тілесності в сучасному дискурсі ЗМІ / Н. В. Громова // Українське мовознавство: міжвідомчий науковий збірник. Вип. 43/1. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2013. – С. 448-454.

36. Громова Н. В. Агентиви-запозичення в лексико-семантичній системі української мови / Н. В. Громова // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: збірник наукових праць. Серія 10 «Проблеми граматики і лексикології української мови». – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013.

37. Громова Н. В. Оволодіння педагогом і учнями основними механізмами евристичної діяльності / Н. В. Громова; [за ред. М. О. Лазарева] // Професійно-творча самореалізація майбутнього педагога в інноваційній освіті: [монографія]. – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – С. 209-225.

38. Громова Н. В. Ідеї творчої самореалізації у педагогічному доробку А. С. Макаренка / Н. В. Громова // Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Суми, 11-12 березня, 2013 року). – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – С. 54-55.

39. Громова Н. В. Творча самореалізація особистості у навчальній діяльності: результати експериментальної роботи / Н. В. Громова // Педагогічне забезпечення творчої самореалізації особистості в інноваційній освіті: матеріали Міжрегіональної науково-практичної конференції з міжнародною участю (Суми, 21-22 листопада 2013 р.). – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – С. 75-77.

2014 рік

40. Громова Н. В. Наскрізна програма практики / Н. В. Громова, В. А. Захарова. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 34 с.

41. Громова Н. В. Дидактична модель пізнавально-творчої самореалізації школярів в евристичній освіті: з досвіду впровадження / Н. В. Громова // Евристична освіта у суспільстві нових соціальних та

особистісних цінностей: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 13-14 листопада 2014 року). – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – С. 142-144.

42. Громова Н.В. Інформаційна компетенція як важлива складова професійної компетентності майбутніх учителів-філологів / Н. Громова // Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології : збірник наукових праць / [за заг. ред. проф. В. А. Глуценка]. – Слов'янськ : ДДПУ, 2014. – Вип. 1. – С. 206-211.

43. Громова Н.В. Культура української мови: навчальний посібник для студентів філологічних (гуманітарних) факультетів / Н. В. Громова, В. В. Герман. – Суми: Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 376 с.

Гужва Кирило Федорович – доктор філологічних наук,
професор

Народився в 1913 році в селі Слов'янці (тепер Дніпропетровська область) у бідній селянській сім'ї.

У 1930 році вступив, а у 1934 році закінчив філологічний факультет Ново-московського педагогічного інституту та отримав диплом викладача російської мови та літератури. До 1938 року викладав російську мову та літературу в середніх школах Донецької області та на Червоноармійському гірничому робітничому факультеті.

Із 1938 року Федір Кирилович переходить на роботу до вищої школи. У 1938 – 1941 роках він працює проректором та завідувачем кафедри російської мови в Запорізькому педінституті. У період Великої Вітчизняної війни Ф. К. Гужва з 1941 до 1944 року вчителював, був директором Шурабської середньої школи в Таджицькій РСР. Із червня 1942 до квітня 1944 року служив у лавах Червоної Армії.

1944 – 1950 роки очолював Старобільський учительський інститут. Із 1950 до 1953 року – Ужгородський учительський інститут.

У 1952 році захистив кандидатську дисертацію «Исследование об употреблении кратких и полных прилагательных в русской советской художественной литературе».

Із 1953 до 1955 року очолював Ворошиловградський педагогічний інститут, а з 1955 до 1956 року – Чернівецький педагогічний інститут. Із 1956 до 1967 року був ректором Сумського педагогічного інституту. За сумлінну роботу Ф. К. Гужва отримав звання «Відмінник народної освіти» (1963 рік). Із 1967 року до кінця свого життя Федір Кирилович працював у Київському державному педагогічному інституті імені О. М. Горького. У 1972 році Федір

Кирилович захистив докторську дисертацію на тему «Содержание и проблемы преподавания современного русского языка в высшей педагогической школе». Із 1974 до 1988 року очолював кафедру російської мови та літератури в Київському педагогічному інституті імені О. М. Горького. Викладав курси сучасної російської мови, стилістики, культури мови. У 1974 році Федору Кириловичу було присвоєно вчене звання професора.

Публікації

1958 рік

1. Гужва Ф. К. Краткие прилагательные в функции определения в русской советской художественной литературе / Ф. К. Гужва // Наукові записки НДПІПУ. Т. ІХ. – 1958. – С. 18.

2. Гужва Ф. К. Обзор изучения функций кратких и полных прилагательных в современном русском литературном языке / Ф. К. Гужва. – Сумы: СумГПИ им. А. С. Макаренко, 1958. – 40 с.

1959 рік

3. Гужва Ф. К. Краткие прилагательные в составе сказуемого в русской советской художественной литературе / Ф. К. Гужва. – Сумы, 1959. – 48 с.

1960 рік

4. Гужва Ф. К. Питання походження російських прикметників у лінгвістичній літературі / Ф. К. Гужва // Тези доповідей звітної наукової конференції кафедр інституту за 1959 р. – Суми, 1960. – С. 13 – 15.

1961 рік

5. Гужва Ф. К. Категория рода имен существительных. (Лекция для заочников) / Ф. К. Гужва. – Сумы, 1961. – 12 с.

6. Гужва Ф. К. Категория числа и падежа имен существительных. (Лекция для заочников) / Ф. К. Гужва. – Сумы, 1961. – 12 с.

7. Гужва Ф. К. Краткие прилагательные. (Лекция для заочников) / Ф. К. Гужва. – Сумы, 1961. – 14 с.

8. Гужва Ф. К. Полные прилагательные в функции определения в русской советской художественной литературе / Ф. К. Гужва / Тези

доповідей звітної наукової конференції кафедр інституту за 1960 р. – Сумы, 1961. – С. 15 – 18.

9. Гужва Ф. К. Склонение имен существительных (Лекция для заочников) / Ф. К. Гужва. – Сумы, 1961. – 18 с.

10. Гужва Ф. К. Словообразование имен прилагательных. Переход прилагательных в существительные (Лекция для заочников) / Ф. К. Гужва. – Сумы, 1961. – 14 с.

11. Гужва Ф. К. Словообразование имен существительных / Ф. К. Гужва. – Сумы, 1961. – 20 с.

12. Гужва Ф. К. Степени сравнения имен прилагательных. Склонение имен прилагательных. (Лекция для заочников) / Ф. К. Гужва. – Сумы, 1961. – 16 с.

1965 рік

13. Гужва Ф. К. Морфология как грамматическое учение о слове / Ф. К. Гужва // Доповіді та повідомлення до звітної наукової конференції викладачів Сумського педінституту імені А. С. Макаренка. – Суми, 1965. – С. 77 – 85.

1966 рік

14. Гужва Ф. К. Разные точки зрения на систему частей речи в русском языке / Ф. К. Гужва // Тези доповіді та повідомлення наукової конференції кафедр інституту. – Суми, 1966. – С. 42–48.

1967 рік

15. Гужва Ф. К. Современный русский литературный язык. Словообразование. Морфология / Ф. К. Гужва. – К.: Рад. школа, 1967. – 223 с.

1972 рік

16. Гужва Ф. К. Современный русский литературный язык: учебное пособие: в 2-х ч. Ч. 1: Введение. Фонетика и фонология. Орфография. Графика и орфография. Лексикология, фразеология и лексикография. Словообразование / Ф. К. Гужва. – К.: Вища школа, 1972. – 247 с.

1989 рік

17. Гужва Ф. К. Основы развития речи: пособие для учителя / Ф. К. Гужва. – К.: Рад. школа, 1989. – 224с.

Підготувала магістрант Тетяна Таценко

Дейниченко Наталія Павлівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

Народилася 29 листопада 1947 року в місті Лебедині Сумської області в родині інтелігентів.

У 1965 році закінчила Лебединську школу №1. 1965-1967 роки – навчання в Лебединському педагогічному училищі, де здобула спеціальність учителя початкових класів. Протягом 1967-1971 років навчалась у Сумському державному педагогічному інституті імені А. С. Макаренка. Фундаментальні знання їй дали викладачі:

П. Т. Гаврилов, В. О. Кваша, Н. Б. Ганжа, О. С. Скорик, Ю. П. Ступак. 1980-1984 роки – аспірантка Київського державного педагогічного інституту імені М. Горького. Під керівництвом професора М. М. Пилинського захистила кандидатську дисертацію на тему «Зоологічна лексика в східнополіському говорі української мови».

Наталія Павлівна працювала в Староруднянській початковій школі Поліського району Київської області (1967–1968 рр.), у Сумській восьмирічній школі № 17 (1971–1973 рр.). З 1973 року – викладач Сумського педінституту.

Науковий здобуток Н. Дейниченко – це дослідження з діалектології української мови, історії української мови, методики викладання української мови. Творчий здобуток доцента становлять статті про досвід роботи кращих учителів української мови та літератури Сумської області. Загалом у своєму арсеналі Наталія Павлівна має 98 публікацій. Свої наукові праці доцент Н. П. Дейниченко пише на основі спостережень над навчальним процесом і водночас для модернізації й забезпечення цього процесу навчально-методичною літературою.

Під керівництвом Н. П. Дейниченко авторський колектив підготував чотири збірники диктантів для студентів, абітурієнтів та школярів.

Як науковця її цікавить робота в МАН.

Нагороди: нагороджена Почесною грамотою Міністерства освіти України за сумлінну працю (2000 р.), грамотою Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (2003 р.), грамотою Сумської обласної державної адміністрації за активну співпрацю з Сумським центром післядипломної освіти (2006 р.) , грамотою СумДПУ за багаторічну підготовку висококваліфікованих фахівців (2007 р.), грамотою Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації (2007 р.), Почесною грамотою СумДПУ за високі показники у науковій та навчальній діяльності (2004 р.)

Публікації

1979 рік

1. Дейниченко Н. П. Методичні вказівки і матеріали для діалектологічної практики / Н. П. Дейниченко. – Суми, 1979. – 47с.

1982 рік

2. Дейниченко Н. П. Летіти соколом, співати соловейком / Н. П. Дейниченко // Культура слова. – 1982. – №23. – С. 20-23.

1983 рік

3. Дейниченко Н. П. Зоологічна лексика української мови як засіб відображення народного світосприйняття та її дидактичне значення / Н. П. Дейниченко // Проблемы формирования научного мировоззрения учащейся молодежи: тезисы докладов и сообщений. – Сумы, 1983. – С. 103-104.

4. Дейниченко Н. П. Спостереження над лексико-семантичною диференціацією східнополіських говорів (на матеріалі лексики фауни) / Н. П. Дейниченко // Структура і розвиток українських говорів на сучасному етапі: XV Республіканська діалектологічна нарада. – Житомир, 1983. – С. 190-191.

5. Дейниченко Н. П. Уроки життя / Н. П. Дейниченко // Ленінська правда. – 1983. – 22 травня. – С.3.

1984 рік

6. Дейниченко Н. П. Виховання активності студентів під час діалектологічної практики (на матеріалі лексики фауни) / Н. П. Дейниченко // Формирование общественной и трудовой активности учащейся молодежи: тезисы докладов межвуз. конфер. – Суми, 1984. – С. 52.

7. Дейниченко Н. П. Питання вивчення зоологічної лексики рідного краю в курсі «Українська діалектологія» / Н. П. Дейниченко. – Суми, 1984. – 120 с.

8. Дейниченко Н. П. Як народ утворює терміни / Н. П. Дейниченко // Культура слова. – 1984. – №26. – С. 41-44.

1985 рік

9. Дейниченко Н. П. Воспитательное значение картин и образов природы, запечатленных в «Слове о полку Игореве» / Н. П. Дейниченко // «Слово о полку Игореве» и наша современность. – Суми, 1985. – С.25.

10. Дейниченко Н. П. Восточнославянская этимологическая номенклатура / Н. П. Дейниченко // Региональные особенности восточнославянских языков, литератур, фольклора и методы их изучения: тезисы докладов III Республик. конфер. – Гомель, 1985. – С. 118-120.

11. Дейниченко Н. П. Зоологическая лексика в восточнополесском говоре украинского языка: автореф. дисерт. канд. филол. наук: спец. 10.02.02. / Н. П. Дейниченко. – К., 1985. – 22 с.

12. Дейниченко Н. П. Профорієнтаційна робота учителя-словесника / Н. П. Дейниченко // Актуальные проблемы профессиональной ориентации учащейся молодежи в условия профессионального всеобуча. – Глухов, 1985. – С. 38-39.

13. Дейниченко Н. П. С. Н. Сергеев-Ценский и украинский язык / Н. П. Дейниченко // С. Н. Сергеев-Ценский – выдающийся советский писатель-академик. – Глухов, 1985. – С. 19-20.

1986 рік

14. Дейниченко Н. П. Звуконаслідувальний характер назв птахів у східнополіському говорі української мови / Н. П. Дейниченко. – Суми, 1986. – С. 39-41.

15. Дейниченко Н. П. Использование технической терминологии в процессе изучения украинского языка студентами физико-математического факультета / Н. П. Дейниченко // Ускорение социально-экономического развития страны и пути совершенствования профессионально-педагогической подготовки будущих учителей. – Сумы, 1986. – С. 39-41.

1987 рік

16. Дейниченко Н. П. Алгоритичне вживання зоолексем у байках Л. Глібова / Н. П. Дейниченко // Глібовські читання, присвячені 160-річчю з дня народження поета: тези доповідей. – Ніжин, 1987. – С. 60-61.

17. Дейниченко Н. П. Найвища нагорода (з досвіду роботи вчительки української мови та літератури Л. І. Оранської) / Н. П. Дейниченко // Вперед. – 1987. – № 56 – С. 3.

18. Дейниченко Н. П. Природнича лексика в творах Валер'яна Поліщука / Н. П. Дейниченко // Літературний процес на Україні 20-30 років і творчість Поліщука: тези доповідей. – Рівне, 1987. – С.90-92.

19. Дейниченко Н. П. Связь форм внеклассной работы с уроками языка / Н. П. Дейниченко // Организация внеклассной работы в ВУЗе: тезисы докладов. – Сумы, 1987. – С. 48-49.

20. Дейниченко Н. П. Українсько-білоруські взаємопереклади поезій про ленінську дружбу народів нашої Батьківщини / Н. П. Дейниченко // Під зорею Великого Жовтня: зб. тез. – Суми, 1987. – С. 7-8.

1988 рік

21. Дейниченко Н. П. А. С. Макаренко о детской литературе и ее стиле / Н. П. Дейниченко // Творческое наследие А. С. Макаренка и современная школа: сб. тезисов. – Сумы, 1988. – С. 220-221.

22. Дейниченко Н. П. Використання «Словаря української мови» за редакцією Б. Д. Грінченка в курсі «Українська діалектологія» / Н. П. Дейниченко // Вивчення творчості Б. Д. Грінченка в школі і ВУЗі: методичні рекомендації. – Суми, 1988. – С. 20-23.

23. Дейниченко Н. П. Из истории изучения городов Путивльщины / Н. П. Дейниченко // Древнерусский город Путивль. – Путивль, 1988. – С. 61-62.

24. Дейниченко Н. П. Микола Мошик – продовжувач традицій Єгора Мовчана та Євгена Адамцевича / Н. П. Дейниченко // Кобзарські традиції в українському фольклорі та літературі і творчість Є. Х. Мовчана: тези доповідей і повідомлень обласної науково-практичної конференції, присвяченої 90-річчю від дня народження Є. Х. Мовчана. – Суми, 1988. – С. 83-84.

25. Дейниченко Н. П. Нове тлумачення слова-поняття «кмети» / Н. П. Дейниченко // Результати і перспективи дослідження «Слова о полку Ігоревім»: тези доповідей. – Суми, 1988. – С. 35-36.

26. Дейниченко Н. П. Регіональні особливості зоологічної лексики східнополіського говору / Н. П. Дейниченко // Актуальні проблеми історичної лексикології, лексикографії східно-слов'янських мов: тези доповідей. – Дніпропетровськ, 1988. – С. 20-23.

27. Дейниченко Н. П. Сучасне вивчення «Слова о полку Ігоревім» / Н. П. Дейниченко // Результати і перспективи дослідження «Слова о полку Ігоревім»: тези доповідей і повідомлень. – Суми, 1988. – С. 27-28.

1989 рік

28. Дейниченко Н. П. Антропонимы в ранних произведениях А. П. Чехова / Н. П. Дейниченко // Чеховские чтения: тезисы докладов и сообщения областной научной конференции, посвященной изучению жизни и творчества А. П. Чехова и его связей с Сумщиной. – Сумы, 1989. – С. 46-49.

29. Дейниченко Н. П. Іменники зі значенням особи в творах П. А. Грабовського / Н. П. Дейниченко // П. А. Грабовський визначний громадський діяч, поет-революціонер, перекладач, фольклорист: обласні літературні читання, присвячені 125-річчю з дня народження П. А. Грабовського. – Суми, 1989. – С. 111-113.

30. Дейниченко Н. П. Поезія Т. Г. Шевченка як ілюстративний матеріал при вивченні лінгвістичних дисциплін / Н. П. Дейниченко // Вивчення життя і творчості Т. Г. Шевченка в школі і ВУЗі: методичні рекомендації. – Суми, 1989. – С. 23-27.

31. Дейниченко Н. П. Тренувальні й контрольні завдання з української мови та літератури: для слухачів очно-заочного відділення факультету довузівської підготовки / Н. П. Дейниченко, Ю. В. П'ятаченко. – Суми, 1989. – 43 с.

32. Дейниченко Н. П. Фразеологизмы с анималистическим компонентом / Н. П. Дейниченко. – Суми, 1989. – 32 с.

1990 рік

33. Дейниченко Н. П. Діалектологічна практика і краєзнавство / Н. П. Дейниченко // Тезисы докладов и сообщений Первой Сумской областной научной историко-краеведческой конференции. – Суми, 1990. – С. 177-178.

34. Дейниченко Н. П. Історизми в «Слові о полку Ігоревім» / Н. П. Дейниченко // Историзмы и обстоятельства возникновения «Слова о полку Игореве»: тезисы докладов и сообщений второй научной конференции участников семинария по изучению «Слова». – Суми, 1990. – С. 61-62.

35. Дейниченко Н. П. Методичні вказівки до проведення спецсеминару з української мови «Уроки розвитку зв'язного мовлення в 4-7 класах» / Н. П. Дейниченко. – Суми, 1990. – 52 с.

36. Дейниченко Н. П. Сумський бандурист Микола Мошик / Н. П. Дейниченко // Народна творчість та етнографія. – 1990. – № 4. – С. 94-95.

37. Дейниченко Н. П. Уроки развития связной речи учеников 4-8 классов / Н. П. Дейниченко // Актуальные вопросы профессиональной подготовки учителя: сб. науч. статей. – Суми, 1990. – С. 68-73. – Деп. в НИИВШ. №625/90.

1991 рік

38. Дейниченко Н. П. Творче вивчення «Слова о полку Ігоревім» на Сумщині в світлі ідей А. С. Макаренка / Н. П. Дейниченко. – Суми, 1991. – С. 75-82.

39. Дейниченко Н. П. Факультативний курс з української мови в 9 класі / Н. П. Дейниченко // Дни науки по итогам научно-исследовательской работы в 1990 году. – Сумы, 1991. – С. 34-35.

1992 рік

40. Дейниченко Н. П. Вивчення та використання краєзнавчих матеріалів – одна з важливих форм патріотичного виховання учнів у школі / Н. П. Дейниченко // Патріотичне виховання школярів та студентів у позакласній краєзнавчій суспільно корисній діяльності. – Сумы, 1992. – С. 125-127.

41. Дейниченко Н. П. Мовлення вчителя / Н. П. Дейниченко // Психологічні основи становлення творчої особистості вчителя: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. – Сумы, 1992. – С. 140-141.

1995 рік

42. Дейниченко Н. П. Лексичні карти / Н. П. Дейниченко // Атлас Сумської області. – К., 1995. – С. 30.

1996 рік

43. Дейниченко Н. П. Є у сиріт гарна мати / Н. П. Дейниченко // Сумщина. – 1996. – № 15. – С. 3.

44. Дейниченко Н. П. Славна українка / Н. П. Дейниченко // Українське слово. – 1996. – 29 серпня. – С. 7.

1997 рік

45. Дейниченко Н. П. Ареальне членування східнополіського говору / Н. П. Дейниченко // Український діалектологічний збірник. – Кн.3. – К.: Наук.думка, 1997. – С. 172-176.

46. Дейниченко Н. П. Методичні поради щодо написання науково-дослідних робіт для слухачів МАН / Н. П. Дейниченко. – Сумы, 1997. – 9 с.

47. Дейниченко Н. П. Програма вступних випробувань та контрольні роботи з української мови / Н. П. Дейниченко. – Сумы, 1997. – 10 с.

1998 рік

48. Дейниченко Н. П. Контрольні роботи з історії української літературної мови / Н. П. Дейниченко. – Суми: РВВ СДПІ, 1998. – 71с.

49. Дейниченко Н. П. Збірник диктантів з української мови для 9 класу: На краєзнавчій основі / Н. П. Дейниченко, О.М. Чхайло. – Суми: Мрія, 1998. – 80 с.

1999 рік

50. Дейниченко Н. П. Антонімія в творах Євгена Маланюка / Н. П. Дейниченко // Філологічні науки : зб. наук. праць. – Суми, 1999. – 10 с.

51. Дейниченко Н. П. Зовнішні ізоглоси східнополіського говору / Н. П. Дейниченко // Волинь – Житомирщина: історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – Житомир, 1999. – С. 358-363.

2000 рік

52. Дейниченко Н. П. Мотиви номінації зоологічної лексики східнополіського говору / Н. П. Дейниченко // Філологічні науки : зб. наукових праць. – Суми, 2000. – С. 31-42.

2001 рік

53. Дейниченко Н. П. Активізація навчального процесу на уроках української мови / Н. П. Дейниченко // Педагогічні науки : зб. наукових праць. – Суми, 2001. – С. 334-343.

54. Дейниченко Н. П. Збірник диктантів з української мови для 9-11 класів / Н. П. Дейниченко, О. М. Чхайло. – Суми : Козац. вал, 2001. – 152с.

55. Дейниченко Н. П. Член редакційної колегії збірника наукових праць кафедри української літератури «Особистість письменника на уроці літератури» / Н. П. Дейниченко. – Суми, 2001.

2002 рік

56. Дейниченко Н. П. Діалектологічна практика в системі вузівської гуманітарної освіти / Н. П. Дейниченко // Педагогічні науки: збірник наукових праць. – Суми, 2002. – С. 50-54.

2003 рік

57. Дейниченко Н. П. Післяжовтневі термінологічні словники / Н. П. Дейниченко, Л. М. Лиманчук, О. М. Петькова // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми, 2003. – С. 23-30.

2004 рік

58. Дейниченко Н. П. Народні арнітоніми Східного Полісся / Н. П. Дейниченко // Лінгвокраєзнавство: Мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумищини. – Суми, 2004. – С. 43-47.

59. Дейниченко Н. П. Павло Штепа як українець і як лексикограф / Н. П. Дейниченко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми, 2004. – С. 29-32.

60. Дейниченко Н. П. Співавтор і співредактор «Збірника диктантів для студентів. Українська мова» / Н. П. Дейниченко. – Суми, 2004. – 220 с.

61. Дейниченко Н. П. Частини мови. Іменник. Прикметник / Н. П. Дейниченко // Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів. – Суми, 2004. – С. 40-49.

2005 рік

62. Дейниченко Н. П. Власні назви в географічній термінології / Н. П. Дейниченко // Філологічні науки: зб. наукових праць. – Суми, 2005. – С. 23-29.

63. Дейниченко Н. П. Звуконаслідувальні орнітоніми східнополіського говору / Н. П. Дейниченко // Діалектна лексика: лексикологічний, лексикографічний та лінгвографічний аспекти. матеріали доповідей Міжнародної наукової конференції. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. – С. 108-114.

2006 рік

64. Дейниченко Н. Зоопрагматика в казці Івана Франка «Лис Микита» / Н. Дейниченко, О. Величко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С. 29-34.

65. Дейниченко Н. П. Матеріали й методичні вказівки до курсу «Історія української літературної мови» / Н. П. Дейниченко. – Суми: СумДПУ, 2006. – 91 с.

66. Дейниченко Н. П. Навчально-виховна програма з української мови III навчального рівня / Н. П. Дейниченко // Виховуємо майбутню наукову еліту України: Збірка методичних матеріалів з досвіду роботи педагогів Сумського територіального відділення Малої академії наук України. – Суми, 2006. – С. 33-38.

2007 рік

67. Дейниченко Н. П. Активізація мисленнєвої діяльності обдарованих філологів у системі МАН / Н. П. Дейниченко // Педагогічні науки : збірник наукових праць / МОН України, Сумськ. держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка ; [ред. кол. : А. В. Іванченко, М. О. Лазарєв, В. І. Лоза та ін.]. – Суми, 2007. – С. 105-108.

68. Дейниченко Н. П. Збірник тестових диктантів / За ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. – Суми, 2007. – 158 с.

69. Дейниченко Н. П. Матеріали й методичні вказівки до курсу «Українська діалектологія» / Н. П. Дейниченко. – Суми: СумДПУ, 2007. – 70 с.

70. Дейниченко Н. П. Методика викладання української мови у вищій школі / Н. П. Дейниченко // Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсемінари з української мови. – Суми: СумДПУ, 2006. – С. 50-55.

71. Дейниченко Н. П. Наукова спадщина Ф. Т. Жилка / Н. П. Дейниченко // Філологічні науки : збірник наукових праць / МОН України; Ред. кол.: В. В. Герман, П. І. Білоусенко, Ю. А. Зацний та ін. – Суми, 2007. – Ч. 2. – С. 24-28.

72. Дейниченко Н. П. Репресований кобзарський триптих «Дума про голод» / Н. П. Дейниченко // М.Мошик. Репресований кобзарський триптих «Дума про голод». – Суми: ВВП «Мрія», 2007. – С. 24-28.

73. Дейниченко Н. П. Спецсемінар «Уроки розвитку зв'язного мовлення в учнів 5-6 класів» / Н. П. Дейниченко // Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й

спецсеінари з української мови. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макарєнка, 2006. – С. 55-86.

74. Дейничєнка Н. П. Стилєове функціонування звертань / Н. П. Дейничєнка, Л. М. Лиманчук // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ, 2007. – Ч.І. – С.9-17.

2008 рік

75. Дейничєнка Н. П. Активізація розумової діяльності слухачів у системі навчально-виховної роботи відділення філології та мистецтвознавства / Н. П. Дейничєнка // Розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді в системі роботи Сумського територіального відділення МАН України: методичний збірник / За заг.ред. Л. В. Тихєнка – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – С. 240-242.

76. Дейничєнка Н. П. Власні назви в медичній термінології / Н. П. Дейничєнка // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного ун-ту імені А. С. Макарєнка у 2007 р. / [ред. кол.: Н. І. Кириленко, О. В. Багацька, В. С. Бугрій та ін.]. – Суми, 2008. – С. 176-177.

77. Дейничєнка Н. П. Кольороназви в зоологічній лексичі східнополіського говору / Н. П. Дейничєнка // Діалектологічний бюлетєнь. – К., 2008.

78. Дейничєнка Н. П. Культура мовлення і діалекти / Н. П. Дейничєнка // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми, 2008. – С. 32-37.

79. Дейничєнка Н. П. Назви жука-олєня в українських діалектах / Н. П. Дейничєнка // Діалектна мова: Сучасний стан і динаміка в часі: До 100-річчя від дня народження профєсора Федота Трохимовича Жилка. – К., 2008.

80. Дейничєнка Н. П. Українська мова: Тєсти: навчально-методичний посібник для слухачів підготовчих курсів вищих навчальних закладів / Н. П. Дейничєнка, В. В. Герман, Л. М. Лиманчук, Л. М. Михайлюк. – Суми: СумДПУ, 2008. – 144с.

2009 рік

81. Дейниченко Н. Воєнна лексика в романі «Прапороносці» Олесь Гончара / Н. Дейниченко, Ю. Кривущенко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2009. – С. 39-46.

82. Дейниченко Н. П. З історії дослідження східнополіських говірок: Каталог / Укл. Н. П. Дейниченко, Л. І. Дорошенко, В. М. Куриленко, Д. А. Мареев. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2009. – 32 с.

2010 рік

83. Дейниченко Н. П. Антропоніми в творах Всеволода Нестайка / Н. П. Дейниченко // Матеріали всеукраїнській наукової конференції з міжнародною участю [«Мовна особистість студентів-філологів і учнів загальноосвітніх шкіл у сучасній парадигмі освіти», (Суми, 22-23 вересня 2010)]. – Суми, 2010.

84. Дейниченко Н. П. Власні назви в картині зоряного неба / Н. П. Дейниченко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ, 2010. – С. 27-36.

85. Дейниченко Н. П. Власні назви в комонімах Сумщини / Н. П. Дейниченко // Лінгвокраєзнавство : мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, ономастики, діалектів Сумщини : збірник наукових праць / за ред.: В. В. Герман, О. М. Семенов ; [авт. кол.: Т. П. Беценко, В. В. Герман, Н. В. Громова та ін.]. – Суми, 2010. – С. 37-43.

86. Дейниченко Н. П. Положення про магістерську практику / Н. П. Дейниченко, О. М. Семенов. – Суми: СумДПУ, 2010. – 20 с.

2011 рік

87. Дейниченко Н. П. Особливості номінації вчителів і учнів у казці «Надзвичайні пригоди в лісовій школі» В. Нестайка / Н. П. Дейниченко // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр СДПУ імені А. С. Макаренка у 2010 році. – Суми: СумДПУ, 2011. – С. 6-7.

88. Дейниченко Н. П. «Промовисті» імена Нестайкових персонажів / Н. П. Дейниченко, Л. М. Лиманчук // Філологічні науки : синхронічний та діахронічний аспекти : зб. наук. праць ; за заг. ред. Л. М. Горболіс. – Суми, 2011. – С. 77–85.

2012 рік

89. Дейниченко Н. П. Вивчення економічної термінології студентами-іноземцями на підготовчому відділенні / Н. П. Дейниченко // Актуальні проблеми навчання іноземних студентів на сучасному етапі: матеріали міжнародного науково-практичного семінару. – Суми: СумДУ, 2012. – С. 152-159.

90. Дейниченко Н. П. Від звука до тексту. Аналіз мовних одиниць різних рівнів. навчальний посібник для студентів філологічних факультетів; за ред. А. А. Силки. – Вид.2-ге, випр. і допов. – Суми: Універ. книга, 2012. – С. 84-108.

91. Дейниченко Н. П. З історії освіти в Лебединському повіті Харківської губернії (кінець XIX-початок XX століть) / Н. П. Дейниченко // Професійно-творча самореалізація педагога в умовах інноваційної освіти. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012.

92. Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах / О. Семенов, Н. Дейниченко. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 213 с.

2013 рік

93. Дейниченко Н. П. Роль діалектологічної практики у формуванні компетентнісних якостей майбутнього вчителя-словесника / Н. П. Дейниченко // Українська мова і література в школі. – 2013. – №5. – С. 55-57.

2014 рік

94. Дейниченко Н. П. Воєнна лексика в кіноповісті «Україна в огні» О. Довженка / Н. П. Дейниченко // Олександр Довженко і українська культура : історія, традиції, сучасність: Всеукраїнська науково-теоретична конференція VII Довженківські читання. – Глухів, 2014.

95. Дейниченко Н. П. Епонімічні медичні терміни [Електронний ресурс] / XXI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку III тисячоліття у країнах СНД»: зб.наук.праць. – Ч.2. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – Режим доступу: <http://conferences.org.neasmo.org.ua>.

96. Дейниченко Н. П. Концепт «хата» на матеріалі «Малого Кобзаря» Т. Г. Шевченка / Н. П. Дейниченко // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Тарас Шевченко в долі слов'янських народів: діалог через століття і кордони» / Міністерство освіти і науки України, Національний науково-дослідний інститут українознавства та всесвітньої історії. – К.: ННД ІУВІ, 2014. – С. 103-105.

97. Дейниченко Н. П. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: навчальний посібник / Н. П. Дейниченко, О. М. Семенов. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2014. – 219 с.

98. Дейниченко Н. П. Обдарована молодь у гуманітарній системі МАН / Н. П. Дейниченко. – Обласна науково-практична конференція «Обдарована молодь – успішна держава» (Суми, 27 листопада 2014 року). – Суми СОІППО, 2014. – С. 69-71.

99. Дейниченко Н. П. Положення про магістерську практику. – Вид. 2-ге, виправлене, доповнене / Н. П. Дейниченко, О. М. Семенов. – Суми: Вид-во СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2014. – 22 с.

Підготувала магістрант Юлія Сігута

Добровольський Аркадій Йосипович – старший викладач кафедри мовознавства

Народився 10 листопада 1890 року в селі Барки Харківської області. У 1916 році закінчив історико-філологічний факультет Петроградського університету і здобув спеціальність викладача російської мови і літератури.

У 1918-1919 рр. викладав російську й українську мову в гімназії міста Суми.

У 1919-1920 рр. викладав російську й українську мову в школах № 2, №8 міста Суми. 1920-1924 рр. був завідувачем дитячого будинку.

У 1924-1930 рр. працював завідувачем школи № 5 міста Суми.

1934-1940 рр. – викладач російської мови і літератури в Хімічному технікумі.

1940-1941 рр. – декан факультету мови і літератури та викладач Сумського педагогічного інституту.

У 1941-1942 рр. під час евакуації працював викладачем російської мови і був директором школи-семирічки.

У 1942-1943 рр. працював викладачем латинської мови в медичній школі.

З 1940 року – викладач Сумського педагогічного інституту. Зокрема був старшим викладачем кафедри мови і літератури (з 1940 р.). У 1943 році – виконувач обов'язків декана мовно-літературного факультету. У 1944 р. – виконувач обов'язків завідувача кафедри мовознавства. З 1946 року – декан мовно-літературного факультету Сумського педагогічного інституту. З 1947 року – завідувач кафедри російської мови.

За час своєї викладацької діяльності у Сумському педагогічному інституті був викладачем історичної граматики, російської мови і літератури, старослов'янської мови, порівняльної граматики російської та української мов.

У 1956 році звільнений із посади завідувача кафедри мовознавства. У 1958 році звільнений з посади старшого викладача кафедри мовознавства.

Стаж роботи Аркадія Йосиповича на посаді викладача – 27 років.

Наукові інтереси: історична граматика української мови, старослов'янська мова.

Підготувала магістрант Юлія Сігута

Дорошенко Любов Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

Народилася 5 серпня 1962 року. У 1969 році пішла до 1 класу Недригайлівської середньої школи, яку закінчила у 1979 році. Цього ж року вступила на навчання в педінститут. У 1983 р. закінчила філологічний факультет СумДПІ імені А. С. Макаренка.

Після закінчення інституту з 1983 до 1988 року працювала вчителем української мови та літератури у Правдинській середній школі Великописарівського району Сумської області. З 1988 до 1989 року вчителювала в Сумській

загальноосвітній школі №20.

На кафедрі української мови працює з 1989 року. Дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук захистила в 1999 році. Тема – «Ареалогія будівельної лексики східнополіського діалекту» (спеціальність – «українська мова»). У 2003 році здобула вчене звання доцента.

Стаж роботи на кафедрі – 25 років. Основна наукова тема: «Діалектні особливості будівельної лексики східнополіського говору».

Любов Іванівна автор більше 40 наукових статей у фахових виданнях, 6 навчально-методичних посібників для студентів і учнів. Бере активну участь у міжнародних і всеукраїнських конференціях. Керує дипломними роботами на кафедрі української мови, готує студентів до участі у всеукраїнських олімпіадах.

Доцент Дорошенко Любов Іванівна докладає багато зусиль для організації навчального процесу, забезпечення його навчальною і методичною літературою, для вдосконалення технології навчання української мови.

Наукові інтереси: діалектологія, ареалогія, етнолінгвістика.

Публікації

1991 рік

1. Дорошенко Л. І. Народна будівельна лексика в оповіданнях Г. Тютюнника / Л. І. Дорошенко // Тези доповідей респ. науково-практичної конференції. – Луганськ, 1991. – С. 103-105.

1995 рік

2. Дорошенко Л. І. Методичні вказівки і матеріали для збирання будівельної лексики та обрядів, звичаїв, повір'їв, пов'язаних із сільським будівництвом / Л. І. Дорошенко. – Суми, 1995. – 56 с.

1996 рік

3. Дорошенко Л. І. Номінація традиційних сільських будівель у східнополіському діалекті / Л. І. Дорошенко // Полісся: мова, культура, історія. – К., 1996. – С. 118-126.

1997 рік

4. Дорошенко Л. І. Східнополіське традиційне будівництво у світлі номінації й народних вірувань / Л. І. Дорошенко // Український діалектологічний збірник. Книга 3. – К., 1997. – С. 325-334.

1998 рік

5. Дорошенко Л. І. До питання про визначення типів ареалів східнополіського діалекту (за матеріалами будівельної лексики) / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки: збірник наук. праць. Вип. І. – Суми, 1998. – С. 18-25.

1999 рік

6. Дорошенко Л. І. Архаїчні та інноваційні елементи будівельної лексики східнополіського діалекту в ареальному аспекті / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки: зб. наук. праць. Вип. 10. – Суми, 1999. – С. 38-45.

7. Дорошенко Л. І. Лексика східнополіських говірок у загальноукраїнській та східнослов'янській перспективах / Л. І. Дорошенко // Говірки Чорнобильської зони. Системний опис. – К., 1999. – С. 177-259.

2000 рік

8. Дорошенко Л. І. Макро- та мікроареальне членування східнополіського діалекту / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки: зб. наук. праць. Вип. III. – Суми: СумДПУ, 2000. – С. 42-52.

2001 рік

9. Дорошенко Л. І. Історіографія діалектного членування східнополіського говору / Л. І. Дорошенко // Волинь – Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – Житомир, 2001. – С. 238-248.

2002 рік

10. Дорошенко Л. І. Збірник лабораторних робіт та підсумкових тестових завдань із сучасної української літературної мови. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Наголос. Склад. Графіка. Орфографія / Л. І. Дорошенко. – Суми: СумДПУ, 2002. – 62 с.

2003 рік

11. Дорошенко Л. І. Етнолінгвістичний аспект дослідження східнополіських говірок / Л. І. Дорошенко. – Суми, 2003. – 86 с.

12. Дорошенко Л. І. Розвиток семантичної структури діалектних одиниць східнополіського говору в контексті східнослов'янського континууму / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки: зб. наук. праць. – Суми: СумДПУ, 2003. – С. 30-35.

2004 рік

13. Дорошенко Л. І. Особливості мовотворчості М. Хвильового в контексті процесів нормування української мови / Л. І. Дорошенко // Лінгвокраєзнавство: мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумщини: зб. наук. праць / За ред. В. В. Герман. – Суми: СумДПУ, 2004. – С. 47-53.

14. Дорошенко Л. І. Українська мова: Збірник диктантів для студентів / За ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. – Суми: СумДПУ, 2004. – 220 с.

15. Дорошенко Л. І. Фонетичний аналіз слова / Л. І. Дорошенко // Від звуку до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навч. посібник для студентів філологічних факультетів / За ред. А. А. Силки. – Суми: СумДПУ, 2004. – С. 6-14.

2005 рік

16. Дорошенко Л. І. Асоціативно-дери́ваційні відношення між діалектними одиницями східнополіського говору / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки: зб. наук. праць. – Суми: СумДПУ, 2005. – С. 35-41.

2006 рік

17. Дорошенко Л. І. До питання про науковий доробок українських мовознавців ХХ століття / Л. І. Дорошенко // Науково-методичні та професійно зорієнтовані спецкурси і спецсемінари кафедри української мови. – Суми: СумДПУ, 2006.

18. Дорошенко Л. І. До питання про характер ендемічних виявів східнополіського діалекту / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки: зб. наук. праць. – Суми: СумДПУ, 2006. – С. 35-40.

19. Дорошенко Л. І. Словник будівельної лексики східнополіського діалекту / Л. І. Дорошенко. – Суми: СумДПУ, 2006. – 252 с.

2007 рік

20. Дорошенко Л. І. Модульні контрольні роботи та підсумкові тестові завдання із сучасної української літературної мови. Лексикологія. Фразеологія. Морфемологія. Словотвір / Л. І. Дорошенко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. – 64 с.

2008 рік

21. Дорошенко Л. І. До питання про словотвірну парадигму будівельних назв східнополіського діалекту / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. – С. 43-47.

22. Дорошенко Л. І. Проблеми ареального аспекту дослідження говорів української мови / Л. І. Дорошенко // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного ун-ту імені А. С. Макаренка у 2007 р. / [ред. кол.: Н. І. Кириленко, О. В. Багацька, В. С. Бугрій та ін.]. – Суми, 2008. – С. 177-178.

23. Дорошенко Л. І. Символіка обрядових дійств слобожанського сільського будівництва / Л. І. Дорошенко // Лінгвокраєзнавство: мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумщини / За ред. В. В. Герман. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – С.44-50.

24. Дорошенко Л. І. Сучасна українська літературна мова: програма навчального курсу / Л. І. Дорошенко – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 22с.

2009 рік

25. Дорошенко Л. І. З історії дослідження східнополіських говірок: каталог / [уклад.: Н. П. Дейниченко, Л. І. Дорошенко, В. М. Куриленко, Д. А. Мареев]. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2009. – 32 с.

26. Дорошенко Л. І. Словотвірні особливості будівельних назв східнополіського діалекту / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки: зб. наук. пр. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – С. 33-40.

27. Дорошенко Л. І. Традиційні та нові напрямки розвитку української граматики: програма спецкурсу / Л. І. Дорошенко – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – 23 с.

2010 рік

28. Дорошенко Л. І. Символіка обрядових дійств слобожанського сільського будівництва / Л. І. Дорошенко // Лінгвокраєзнавство: мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, ономастики, діалектів Сумщини: збірник наукових праць / за ред.: В. В. Герман, О. М. Семенов ; [авт. кол.: Т. П. Беценко, В. В. Герман, Н. В. Громова та ін.]. – Суми, 2010. – С. 44-50.

2011 рік

29. Дорошенко Л. І. Семантичний потенціал та етимологічне обґрунтування діалектних виявів Східного Полісся / Л. І. Дорошенко // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – С. 86-93.

2012 рік

30. Дорошенко Л. І. Модульні контрольні роботи та підсумкові тестові завдання із сучасної української літературної мови: Морфологія. Іменник. Прикметник: завд. та метод. реком. / Л. І. Дорошенко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 68 с.

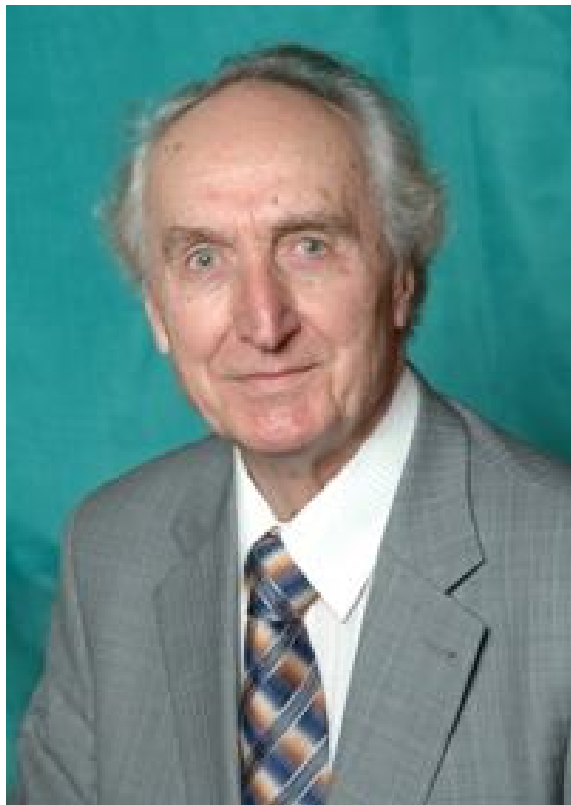
31. Фонетичний аналіз слова // Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навч. посібн. / [І. І. Брага, Л. І. Дорошенко, А. А. Силка та ін.]; за ред. А. А. Силки. – Вид. 2-ге, випр. і допов. – Суми: Університетська книга, 2012. – С. 8-24.

2013 рік

32. Дорошенко Л. І. Модульні контрольні роботи та підсумкові тестові завдання із сучасної української літературної мови: Морфологія. Числівник. Займенник: завд. та методичні рекомендації / Л. І. Дорошенко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – 62 с.

Підготувала магістрант Юлія Береза

Дорошенко Сергій Іванович – доктор філологічних наук, професор

Народився 7 березня 1924 р. в с. Обухівка, тепер Кореневського району Курської області в Росії. 1948 року закінчив Харківський педагогічний інститут. Учителював. З 1949 року Сергій Іванович починає працювати у Сумському педагогічному інституті. Спочатку – асистентом кафедри української мови, згодом – старшим викладачем.

За роки праці в Сумському педагогічному інституті Сергій Іванович закінчує аспірантуру при Київському державному університеті, захищає дисертацію з

діалектології «Українські говори Путивльського і Буринського районів Сумської області» (1955). З 1960 року Сергій Іванович стає проректором із навчальної і наукової роботи Сумського педагогічного інституту.

Із 1964 року кафедра української мови відокремлюється від загальної кафедри мовознавства і починає працювати самостійно. Завідувачем кафедри призначають кандидата філологічних наук, доцента Сергія Івановича Дорошенка. Ця подія позитивно вплинула на діяльність членів кафедри, стала важливим стимулом активізації їхніх наукових досліджень, академічної та методичної роботи.

З 1967 року Сергій Іванович працює у Харківському педагогічному інституті (тепер педагогічний університет ім. Г. Сковороди): проректор із навчальної роботи; з 1973 року – старший науковий співробітник, з 1977 року – доцент кафедри української мови, в 1979-1990 роках – завідувач кафедри методики викладання філологічних дисциплін у початкових класах, з 1990 року – професор кафедри української мови.

Наукові інтереси: діалектологія, синтаксис, вступ до мовознавства, методика викладання української мови, культура мовлення, стилістика.

Публікації

Дисертації

1. Дорошенко С. И. Бессоюзные сложные предложения в современном украинском языке: дис. ... доктора филол. наук / С. И. Дорошенко. – К., 1982.

2. Дорошенко С. И. Украинские говоры Путивльского и Буринского районов Сумской области: дис. ... канд. филол. наук / С. И. Дорошенко. – К., 1955.

Наукові праці

1952 рік

1. Дорошенко С. І. Стиль і мова районної газети / С. І. Дорошенко // На допомогу редакторів. – Вип. 6. – К., 1952. – С. 29-31.

1953 рік

2. Дорошенко С. І. Наслідки проведених вступних іспитів до Сумського педінституту в 1952 році / С. І. Дорошенко. – Суми, 1953. – 10 с.

1954 рік

3. Дорошенко С. І. Про культуру мови агітатора / С. І. Дорошенко // Блокнот агітатора.. – Суми, 1954. – № 22. – С. 26-32.

1955 рік

4. Дорошенко С. І. Мова і стиль районної газети / С. І. Дорошенко // На допомогу редакторів. – К., 1955. – Вип. 7. – С. 37-41.

5. Дорошенко С. И. Украинские говоры Путивльского и Буринского районов Сумской области: автореф. дис. ... канд. филол. наук / С. И. Дорошенко. – К., 1955.

1956 рік

6. Дорошенко С. І. Боротьба за грамотність і культуру мови учнів в умовах діалектного оточення / С. І. Дорошенко. – Суми, 1956. – 32 с.

1958 рік

7. Дорошенко С. І. Роль поточного опитування у підвищенні успішності з української мови / С. І. Дорошенко // Українська мова в школі. – 1958. – № 4. – С. 56-62.

1959 рік

8. Дорошенко С. І. Викладання фонетики української мови в школах з російською мовою навчання / С. І. Дорошенко. – Суми, 1959. – 28 с.

9. Дорошенко С. І. Словник діалектної лексики / С. І. Дорошенко // Республіканська діалектологічна нарада. – К.: Вид-во АН УРСР, 1959. – С. 26-32.

10. Дорошенко С. І. Рецензія на «Посібник для занять з української мови у 8-10 класах» / С. І. Дорошенко // Українська мова в школі. – 1959. – № 2. – С. 72-74.

1960 рік

11. Дорошенко С. І. Вплив полтавських діалектів на говори середнього Посейм'я / С. І. Дорошенко // Середньонаддніпрянські говори. – К.: Вид-во АН УРСР, 1960. – С. 165-170.

12. Дорошенко С. І. Лексичні особливості говорів Сумщини / С. І. Дорошенко // Тези доповідей звітної наукової сесії кафедр інституту. – Суми, 1960. – С. 16-17.

1961 рік

13. Дорошенко С. І. Діалектний словник Сумщини / С. І. Дорошенко // Праці X Республіканської діалектологічної наради. – К.: Вид-во АН УРСР, 1961. – С. 126-131.

14. Дорошенко С. І. Синтаксис говорів середнього Посейм'я в його відношенні до синтаксису української літературної мови / С. І. Дорошенко // Тези доповідей наукової сесії кафедр інституту. – Суми, 1961. – С. 6-7.

1962 рік

15. Дорошенко С. І. Лінгвістичний гурток – одна із форм позакласної роботи з піонерами / С. І. Дорошенко // Піонерії Сумщини – 40 років. – Суми, 1962. – С. 61-68.

16. Дорошенко С. І. Матеріали до словника діалектної лексики Сумщини / С. І. Дорошенко // Діалектологічний бюлетень. – К.: Вид-во АН УРСР, 1961. – Вип. 9. – С. 101-123.

1963 рік

17. Дорошенко С. І. Населення / С. І. Дорошенко // Довідник-путівник «Сумщина». – Харків, 1963. – С. 37-40.

18. Дорошенко С. І. Особливості словозміни говорів середнього Посейм'я / С. І. Дорошенко // Доповіді та повідомлення звітної конференції викладачів інституту. – Суми, 1963. – С. 44-47.

1964 рік

19. Дорошенко С. І. Питальник до укладання діалектологічного словника Сумщини і прилеглих до неї областей / С. І. Дорошенко. – Суми, 1964. – 38 с.

1965 рік

20. Дорошенко С. І. Стилїстика української мови: Програма для філологічних факультетів педінститутів / С. І. Дорошенко. – К.: Рад. школа, 1965. – 28 с.

1967 рік

21. Дорошенко С. І. Зауваження до проекту програми з української мови середньої школи / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1967. – № 3. – С. 77-78.

22. Дорошенко С. І. Практикум з курсу стилїстики української мови: посібник для студентів-заочників педагогічних інститутів з спеціальності «Українська мова і література» / С. І. Дорошенко. – К.: Рад. школа, 1967. – 63 с.

1968 рік

23. Дорошенко С. І. Вступ до мовознавства: Програма для студентів з спеціальності «українська мова і література» / С. І. Дорошенко. – К.: Рад. школа, 1968. – 17 с.(у співавторстві).

24. Дорошенко С. І. Рецензія на книгу «Практична стилістика сучасної української мови» (автор А.П. Коваль) / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1968. – № 6. – С. 90-91.

25. Дорошенко С. І. Роль «Вступу до мовознавства» в оволодінні першокурсниками нормами усного літературного мовлення / С. І. Дорошенко // Республіканська наукова конференція, присвячена вивченню українського літературного мовлення. – К.: Рад. школа, 1968. – С. 132-134.

1969 рік

26. Дорошенко С. І. Робота над стилістикою української мови в середній школі / С. І. Дорошенко // Матеріали наукової сесії, присвяченої 50-річчю Харківського державного педагогічного інституту. – Харків, 1969. – С. 115-116.

1970 рік

27. Дорошенко С. І. Розвиток мов народів СРСР / С. І. Дорошенко // Научный журнал Магдебургского педагогического института – Магдебург, ГДР. – 1970. – № 5. – С. 54-72. (нім. мовою).

1971 рік

28. Дорошенко С. І. Вступ до мовознавства: Програма для філологічних факультетів педінститутів / С. І. Дорошенко. – К.: Вища школа, 1971. – 15 с.

29. Дорошенко С. І. З досвіду вивчення курсу «Вступ до мовознавства» студентами-заочниками / С. І. Дорошенко // Заочна педагогічна освіта. – Вип. 2. – К.: Вища школа, 1971. – С. 27-32.

30. Дорошенко С. І. Рецензія на збірник «В.І. Ленін про розвиток національних мов» / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1971. – № 8. – С. 87-89.

31. Дорошенко С. І. Стилiстика української мови: Програма для філологічних факультетів педінститутів / С. І. Дорошенко. – К.: Вища школа, 1971. – 28 с.

1972 рік

32. Дорошенко С. І. Методика викладання української мови: програма для студентів педінститутів з спеціальності 2101 / С. І. Дорошенко. – К., 1984. 28 с.

1974 рік

33. Дорошенко С. І. Вступ до мовознавства: навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей університетів і педінститутів / С. І. Дорошенко. – К.: Вища школа, 1974. – 295 с.

1975 рік

Рецензії:

34. Рецензія на книгу «Сучасна українська літературна мова: Стилїстика» // Українська мова і література в школі. – 1974. – № 5. – С. 89-91.

35. Мовознавство. – 1975. – № 5. – С. 93-95.

36. Українська мова і література в школі. – 1975. – № 3. – С. 93-95.

1976 рік

37. Дорошенко С. І. Взаємодія наукового стилю з іншими функціональними стилями української мови / С. І. Дорошенко // Науково-технічний прогрес і мова. – Житомир, 1976. – С. 76-78.

38. Дорошенко С. І. Безсполучникові складні речення: методичні рекомендації вчителям української мови / С. І. Дорошенко. – Харків, 1976. – 28 с.

1978 рік

39. Дорошенко С. І. Безсполучникові складні речення в системі синтаксичних синонімів / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1978. – № 5. – С. 37-40.

1979 рік

40. Дорошенко С. І. Безсполучникові складні речення зіставно-протиставного значення / С. І. Дорошенко // Українське мовознавство. – Вип. 7. – К.: Вища школа, 1979. – С. 47-54.

1980 рік

41. Дорошенко С. І. Безсполучникові складні речення / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1980. – № 5. – С. 20-26.

42. Дорошенко С. І. Складні безсполучникові конструкції в сучасній українській мові / С. І. Дорошенко. – Харків: Вища школа, 1980. – 150 с. Рецензія: Мовознавство. – 1981. – № 3. – С. 93-94.

43. Дорошенко С. І. Співвідносність безсполучникових і сполучникових складних речень / С. І. Дорошенко // Мовознавство. – 1980. – № 2. – С. 21-25.

44. Дорошенко С. И. Стилистические свойства бессоюзных сложных предложений / С. И. Дорошенко // Русский язык и литература в школах Украины. – 1980. – № 6. – С. 18-21.

1981 рік

45. Дорошенко С. И. Бессоюзные сложные предложения в стилях русского языка / С. И. Дорошенко // Научный журнал Магдебургской педагогической школы – Магдебург, ГДР. – 1981. – № 2. – С. 179-184.

46. Дорошенко С. И. Бессоюзные сложные предложения в современном украинском языке: автореф. дис. ... доктора філол. наук / С. И. Дорошенко . – К., 1981. – 47 с.

1982 рік

47. Дорошенко С. І. Безсполучникові складні речення в стилях мови / С. І. Дорошенко // Культура слова. – Вип. 23.– К.: Наукова думка, 1982. – С. 77-80.

1983 рік

48. Дорошенко С. І. З життя імен / С. І. Дорошенко // Прапор. – 1983. – № 10. – С. 127-128.

49. Дорошенко С. І. Методичні вказівки до практичних і семінарських занять з курсу «Вступ до мовознавства» / С. І. Дорошенко. – Харків, 1983. – 29 с.

50. Дорошенко С. І. Рецензія на доповідь І.Фонтайне про складні речення і принципи їх аналізу / С. І. Дорошенко // Матеріали ІХ Міжнародного съезда славистов. – К., 1983.– С. 83-84.

1984 рік

51. Дорошенко С. І. Методика викладання української мови: Програма для педучилищ з спеціальності «викладання в початкових класах» / С. І. Дорошенко. – К.: Рад. школа, 1984. – 27 с. (у співавторстві).

52. Дорошенко С. І. Рецензія на книгу «Марксистсько-ленінська методологія вивчення лінгвістичних об'єктів» / С. І. Дорошенко // Русский язык и литература в средних учебных заведениях УССР. – 1984. – № 4. – С. 77-78.

1985 рік

53. Дорошенко С. І. Граматична стилістика української мови: Книга для учнів / С. І. Дорошенко. – К.: Рад. школа, 1985. – 200 с.

54. Дорошенко С. І. Допитливим / С. І. Дорошенко // Назви горять: методичні рекомендації на допомогу краєзнавчим та лінгвістичним гурткам середньої школи. – Харків, 1985. – С. 3-9.

55. Дорошенко С. І. Рецензія на збірник «Культура слова» (Вип. 25-26, 1983, 1984) / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1985. – № 4. – С. 77-78.

56. Дорошенко С. І. Українська мова: Програма педучилищ з спеціальності «викладання в початкових класах» / С. І. Дорошенко. – К.: Рад. школа, 1985. – 28 с.

1986 рік

57. Дорошенко С. І. Рецензія: Українська мова і література в школі / С. І. Дорошенко. – 1986. – № 10. – С. 78-79.

1987 рік

58. Дорошенко С. І. Державний екзамен з української мови та методики її викладання: програма для педучилищ / С. І. Дорошенко. – К., 1987. – 14 с.

59. Дорошенко С. И. Задания и методические указания к ним по изучению методики преподавания русского языка в начальных классах школ с украинским языком преподавания: для студентов педагогических факультетов / С. И. Дорошенко. – Харьков, 1987. – 36 с. (у співавторстві).

60. Дорошенко С. І. Наукові основи синтаксису складного речення української мови / С. І. Дорошенко // Програма ХХХХІІ звітної наукової конференції за 1986 рік. – Харків, 1987. – С. 59-60.

61. Дорошенко С. І. Рецензія на книгу «Секреты пунктуации» / С. І. Дорошенко // Русский язык в национальной школе. – Москва. – 1987. – № 4. – С. 60-61. (у співавторстві).

62. Дорошенко С. І. Складні безсполучникові речення як окремий тип складних конструкцій / С. І. Дорошенко // Мовознавство. – 1987. – № 1. – С. 47-51.

1988 рік

63. Дорошенко С. І. Грамматическая природа предикативных частей сложного предложения / С. І. Дорошенко // Ленинские чтения. – Харьков, 1988. – 32 с.

64. Дорошенко С. І. Методические рекомендации по методике преподавания русского языка (для студентов педагогического факультета) / С. І. Дорошенко. – Харьков, 1988. – 30 с. (у співавторстві).

1989 рік

65. Дорошенко С. І. Методика викладання української мови: навчальний посібник для учнів педучилищ / С. І. Дорошенко. – К.: Вища школа, 1989. – 398 с. (у співавторстві).

66. Дорошенко С. І. Рецензія на книгу В.М. Русанівського «Структура лексичної і граматичної семантики» / С. І. Дорошенко // Мовознавство. – 1989. – № 3. – С. 75-77.

67. Дорошенко С. І. Українська мова: програма для педучилищ / С. І. Дорошенко. – К.: Міносвіти, 1989. – 27 с.

1990 рік

68. Дорошенко С. І. Звуки чи фонемі вивчають учні? / С. І. Дорошенко // Мовознавство. – 1990. – № 2. – С. 46-50.

69. Дорошенко С. І. З увагою до принципу науковості в методиці української мови / С. І. Дорошенко // Актуальні питання вивчення у вузі курсу методики викладання мови і літератури. – Ніжин, 1990. – С. 26-30.

70. Дорошенко С. И. Методические рекомендации к контрольным работам по методике русского языка (для студентов заочного отделения педагогического факультета) / С. И. Дорошенко. – Харьков, 1990. – 26 с. (у співавторстві).

71. Дорошенко С. І. Рецензія на книгу А. П. Коваль «Життя і пригоди імен» / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1990. – № 1. – С. 87-88.

72. Дорошенко С. І. Співвідношення основ шкільних підручників української і російської мов / С. І. Дорошенко // Шляхи посилення практичної спрямованості у викладанні близькоспоріднених мов. – Одеса, 1990. – С. 11-12.

1991 рік

73. Дорошенко С. І. Рецензія на книгу І.Р. Вихованця «Таїна слова» / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1991. – № 10. – С. 90-92.

74. Дорошенко С. И. Семантико-структурная классификация бессоюзных сложных предложений / С. И. Дорошенко // Семантика и прагматика языковых единиц: сборник научных трудов. – Харьков, 1991. – С. 134-136.

75. Дорошенко С. І. Формування чуття слова під час вивчення оповідання Гр. Тютюнника «Перед грозою» / С. І. Дорошенко // Мова в системі початкового навчання. – Полтава, 1991. – С. 154-155. (у співавторстві).

1992 рік

76. Дорошенко С. І. Вузівські програми з мовознавчих дисциплін потребують удосконалення / С. І. Дорошенко // Шляхи і засоби підготовки вчителя української мови і літератури на сучасному етапі: матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції. – Херсон, 1992. – С. 12-13.

77. Дорошенко С. І. До питання про граматичний статус дієприслівника / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Харків, 1992. – С. 13-17.

78. Дорошенко С. І. Критерію доцільності – статус загальнодидактичного принципу / С. І. Дорошенко // Сучасні аспекти дослідження граматики української мови і лінгвістичні основи викладання шкільного курсу: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Полтава, 1992. – С. 43-44.

79. Дорошенко С. І. Курс практикуму з української мови необхідно перебудувати / С. І. Дорошенко // Шляхи посилення ефективності практичного курсу української мови та виховання читацької майстерності: матеріали обласної міжвузівської науково-методичної конференції. – Ч. II. – Одеса, 1992. – С. 4-5.

80. Дорошенко С. І. Методика викладання української мови: навчальний посібник / С. І. Дорошенко . – 2-е перер. і доп. вид. – К.: Вища школа, 1992. – 396 с. (у співавторстві).

81. Дорошенко С. І. Осмысление основного критерия классификации согласных (на примере звука [в] украинского литературного языка) / С. І. Дорошенко // Развитие коммуникативных способностей при изучении филологии в вузе и школе: сб. научных трудов. – Харьков, 1992. – С. 3-6.

82. Дорошенко С. І. Співвідношення наукової і шкільної граматики / С. І. Дорошенко // Українська мова і література в школі. – 1992. – № 2. – С. 51-53.

1993 рік

83. Дорошенко С. І. Звук [в] української мови / С. І. Дорошенко // Культура слова. – Вип. 44. – К.: Наукова думка, 1993. – С. 50-52.

84. Дорошенко С. І. Про зміст лінгвістичних дисциплін у вузівській підготовці вчителів початкових класів / С. І. Дорошенко // Розбудова національної початкової школи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Полтава, 1993. – С. 112-114.

85. Дорошенко С. І. Рецензія на наукове видання – препринт С. В. Ломакович «Семантична організація займенниково-співвідносних речень у сучасній українській мові» / С. І. Дорошенко // Семантична організація займенниково-співвідносних речень у сучасній українській мові. – К.: НМК ВО, 1993.– 73 с.

1995 рік

86. Дорошенко С. І. Робота з орфограмами на уроках письма в 1-му класі / С. І. Дорошенко // Початкова школа. – 1995. – № 12. – С. 19-20. (у співавторстві).

1996 рік

87. Дорошенко С. І. До питання про семантико-структурну класифікацію безсполучникових складних речень / С. І. Дорошенко // Мовознавство: тези та повідомлення III Міжнародного конгресу українців. – Харків: Око, 1996. – С. 186-188.

88. Дорошенко С. І. «І упала на коліна тиша перед громом» (антоніми в поезії Василя Симоненка) / С. І. Дорошенко // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів. – Харків, 1996. – С. 65-70.

89. Дорошенко С. І. Осмислене письмо за зразком як засіб формування правописних навичок у першокласників: методичні рекомендації / С. І. Дорошенко. – Полтава, 1996. – 29 с. (у співавторстві).

90. Дорошенко С. І. Функціонально-комунікативний підхід як засіб формування граматичних умінь молодших школярів / С. І. Дорошенко // Шляхи вдосконалення навчально-виховного процесу в початкових класах та дошкільних закладах: збірник статей за матеріалами міжвузівської науково-практичної конференції. – Ч. II. – Полтава, 1996. – С. 78-84. (у співавторстві).

1997 рік

91. Дорошенко С. І. До проблеми розрізнення понять «приєднання» і «парцеляція» / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: науковий вісник. – Вип. 3. – Харків, 1997. – С. 132-137.

92. Дорошенко С. І. Основи культури і техніки усного мовлення / С. І. Дорошенко. – Харків, 1997. – 108 с.

93. Дорошенко С. І. Чинний «Український правопис» потребує доопрацювання / С. І. Дорошенко // Тези наукової конференції з проблем сучасного українського правопису і термінології. – К., 1997. – С. 45-46.

1998 рік

94. Дорошенко С. І. Оглушення дзвінких у кінці слова – орфографічна норма української мови / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Вип. 1. – Харків, 1998. – С. 3-11.

95. Дорошенко С. І. Рецензія на книгу І.І.Слинька та ін. «Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання» / С. І. Дорошенко // Збірник Харківського історико-філологічного товариства. – Т. 6. – Харків, 1998. – С. 229-235.

96. Дорошенко С. І. Слово про колегу – вченого і викладача (Л. А. Лисиченко) / С. І. Дорошенко // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – Харків, 1998. – С. 3-9.

1999 рік

97. Дорошенко С. І. Методичні рекомендації до написання дипломних робіт з лінгвістичних дисциплін / С. І. Дорошенко. – Харків: РЦНІТ, 1999. – 20 с.

98. Дорошенко С. І. Рецензія на книгу Г. Ф. Калашникової «Синтаксис многокомпонентного сложного предложения в системе филологического образования в вузе и школе: учебно-методическое пособие» / С. І. Дорошенко // Язык и литература в школе: Украинский вестник. – Харьков. – 1999. – № 1-2. – С. 40-41.

2000 рік

99. Дорошенко С. І. Антоніми в ліриці В. Симоненка / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Вип. 3. – Харків: ХДПУ, 2000. – С. 27-31.

100. Дорошенко С. І. Багатозначність слів й омоніми / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Вип. 5. – Харків: ХДПУ, 2000. – С. 20-24.

101. Дорошенко С. І. Безсполучникове складне речення / С. І. Дорошенко // Українська мова: Енциклопедія – К.: Укр. енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2000 – С. 397-400; 2004. – С. 44.

102. Дорошенко С. І. Функціонування сполучників *щоб* і *аби* в складнопідрядних реченнях мети / С. І. Дорошенко // Вісник Харківського університету.– № 491. – Харків, 2000. – С. 397-400.

2001 рік

103. Дорошенко С. І. До питання про семантико-структурну класифікацію безсполучникових складних речень / С. І. Дорошенко // Слобожанщина. – Харків, 2001. – № 18. – С. 66-69.

104. Дорошенко С. І. Культура усного мовлення державного управлінця / С. І. Дорошенко. – Харків, 2001. – 96 с.

105. Дорошенко С. І. Основи наукових досліджень з лінгвістики / С. І. Дорошенко. – Харків: Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2001. – 76 с.

106. Дорошенко С. І. Розрізнення інваріантів, варіантів і синонімів у складних безсполучникових реченнях / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні студії: збірник наукових праць. – Вип. 7. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – С. 72-75.

107. Дорошенко С. І. Станіслав Борисович Стасевський / С. І. Дорошенко // Слобожанщина. – Харків, 2001. – № 20. – С. 72-73.

108. Дорошенко С. І. Україністика – історія і сучасність / С. І. Дорошенко // Слобожанщина. – Харків, 2001. – № 18. – С. 45-53.

109. Дорошенко С. І. Ще раз про нову редакцію «Українського правопису» / С. І. Дорошенко // Вісник Луганського державного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка: збірник наукових праць. – Луганськ, 2001. – № 4. – С. 127-134.

2002 рік

110. Дорошенко С. І. Життя без коректур (спогади про В. Д. Тимченка) / С. І. Дорошенко // Від бароко до постмодерну. – Харків, 2002. – С. 4-10.

111. Дорошенко С. І. Основи культури і техніки усного мовлення: навчальний посібник / С. І. Дорошенко. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: «ОВС», 2002. – 144 с.

112. Дорошенко С. І. Шляхи підвищення усного і писемного мовлення майбутніх класоводів / С. І. Дорошенко // Початкова школа. – 2002. – № 7. – С. 58-59.

2003 рік

113. Дорошенко С. І. «Вступ до мовознавства» – пропедевтичний курс загального мовознавства (шляхи практичного втілення мети і завдань курсу) / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Харків: ТОВ «Едена», 2003. – Вип. 10. – С. 7-12.

114. Дорошенко С. І. Вчимося говорити правильно і гарно / С. І. Дорошенко // Вивчаємо українську мову та літературу: науково-методичний журнал. – Харків: Основа. – 2003. – № 4. – С. 3-6.

115. Дорошенко С. І. Запитання і завдання до семінарських і практичних занять з курсу «Вступ до мовознавства» / С. І. Дорошенко. – Харків, 2003. – 35 с. (у співавторстві).

116. Дорошенко С. І. Культура мовлення радіо і телебачення / С. І. Дорошенко // На ниві української філології: збірник наукових праць. – Дніпропетровськ: Пороги, 2003. – С. 219-224.

2004 рік

117. Дорошенко С. І. Іван Олександрович Наумов у моїй пам'яті / С. І. Дорошенко // Наумівські читання: збірник наук. праць. – Вип. № 1. – Харків, 2004. – С. 16-17.

118. Дорошенко С. І. Новій навчальній дисципліні – наукову концепцію / С. І. Дорошенко // Вісник Сумського державного університету: Серія «Філологічні науки». – 2004. – № 1. – С. 6-8.

119. Дорошенко С. І. Розширення сполучних виразів у складнопідрядних реченнях в сучасній українській мові / С. І. Дорошенко // Функціонально-комунікативні аспекти граматики і тексту. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – С. 36-38.

2005 рік

120. Дорошенко С. І. Естафета поколінь Харківської філологічної школи в педагогічному університеті / С. І. Дорошенко // Від бароко до постмодерну: збірник наукових праць кафедри української та світової літератури – Харків, 2005. – С. 314-322.

121. Дорошенко С. І. Методичні рекомендації до написання дипломних і магістерських робіт з української мови і методики її викладання / С. І. Дорошенко. – Х.: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2005. – 20 с.

122. Дорошенко С. І. Мовна мозаїка / С. І. Дорошенко // Українська мова. – 2005. – № 2. – С. 43, 55, 70.

123. Дорошенко С. І. Полісемія та омонімія: розрізнення понять / С. І. Дорошенко // Вивчаємо українську мову та літературу: науково-методичний журнал. – Харків: Основа. – 2005. – № 6. – С. 2-3.

124. Дорошенко С. І. Практичне освоєння процесів асиміляції і дисиміляції у вступному курсі загального мовознавства / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Вип. 15. – Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2005. – С. 160-167.

2006 рік

125. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / С. І. Дорошенко. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – 288 с.

126. Дорошенко С. І. Одиничні дієприслівники і дієприслівникові звороти як елементи образної системи мови / С. І. Дорошенко // Філологія: збірник наукових праць. – № 1. – Харків, 2006. – С. 20-25.

127. Дорошенко С. І. Пізнавальні завдання початкового курсу загального мовознавства / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Вип. 20. – Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2006. – С. 138-146.

128. Дорошенко С. І. Функціонування дієприслівника у нормативно-правових актах / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Вип. 18. – Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2006. – С. 70-75. (у співавторстві).

2007 рік

129. Дорошенко С. І. Науково-педагогічні пріоритети Є. П. Голобородько / С. І. Дорошенко // Голобородько Є. П. Педагогічна онтософія: проблеми і перспективи: науково-педагогічні праці. – Т. 2. – Херсон: ВАТ ХМД, 2007. – С. 5-10.

130. Дорошенко С. І. Помітний внесок у вивчення теоретичних основ синтаксису (рецензії на праці А.П. Загнітка) / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні студії: збірник наук. праць. – Вип. 15. – Донецьк: Дон НУ, 2007. – С. 528-531.

131. Дорошенко С. І. Українська мова професійного спілкування: посібник для студентів вищих аграрних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / С. І. Дорошенко. – Суми: Довкілля, 2007. – 282 с. (у співавторстві).

132. Дорошенко С. І. Функціонування безсполучникових складних речень у художньому стилі / С. І. Дорошенко // Ритми сучасної філології: збірник наук. статей. – Львів: Паіс, 2007. – С. 298-303.

2008 рік

133. Дорошенко С. І. Завжди у творчому пошуку / С. І. Дорошенко // Слово. Думка. Людина: збірник наукових праць із актуальних проблем лінгвістики. (До 80-річчя від дня народження доктора філологічних наук, професора Л.А. Лисиченко). – Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2008. – С. 5-10.

134. Дорошенко С. І. Речення з дієприслівниковими зворотами і дієприслівникові звороти як газетні заголовки / С. І. Дорошенко // Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць. – Вип. 24. – Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2008. – С. 117-121. (у співавторстві).

135. Дорошенко С. І. Творчий пошук триває (до 80-річчя Л. А. Лисиченко) / С. І. Дорошенко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2008. – № 8. – С. 2-5.

2009 рік

136. Дорошенко С. І. Мову треба плекати, а не руйнувати / С. І. Дорошенко // Лінгвістична палітра: збірник наукових праць з актуальних проблем лінгвістики. – Харків, 2009. – С. 313-319.

137. Дорошенко С. І. Наукові простори. – Харків, 2009. – 485 с.

2010 рік

138. Дорошенко С. І. Культура усного мовлення: граматичний і синтаксичний аспекти / С. І. Дорошенко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2010. – № 7. – С. 3-8.

139. Дорошенко С. І. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С. І. Дорошенко. – К., 2010 (у співавторстві).

140. Дорошенко С. И. Признанный ученый / С. И. Дорошенко // Наука и жизнь. – Харьков, 2010.

141. Дорошенко С. І. Фронтіві роки / С. І. Дорошенко // «І доки є пам'ять у людей» і «Народні оповідання про Велику Вітчизняну війну». – Харків, 2010.

2011 рік

142. Дорошенко С. І. Безсполучникові складні речення в ролі заголовків газетних статей / С. І. Дорошенко // Незгасимий словоцвіт: збірник наукових праць на пошану професора Володимира Семеновича Калашника. / Уклад. Микола Філон, Тетяна Ларіна. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – С. 319-325.

143. Дорошенко С. І. Передмова / С. І. Дорошенко // С. Корнієнко. Лексичні старослов'янізми в українській літературній мові ХІХ ст. (семантичний і стилістичний аспекти). – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – С.19-20.

144. Дорошенко С. І. Юрій Федорович Прадід як особистість / С. І. Дорошенко // Юрій Прадід. Життя у творчості, творчість у житті: До 55-річчя від дня народження і 30-річчя науково-педагогічної діяльності: – Сімферополь: ИП «АРИАЛ», 2011. – С.19-20.

2012 рік

145. Дорошенко С. І. До питання про розмовний характер безсполучникових складних речень у сучасній українській мові / С. І. Дорошенко // Мова. Культура. Взаєморозуміння : зб. наук. праць. – Дрогобич : Коло, 2012. – Вип. II. С. 152-159.

146. Дорошенко С. І. Переднє слово / С. І. Дорошенко // Ці невичерпні глибини мови: наукова монографія. – Х.: Видавнича група «Основа», 2012. – С. 5 – 11.

147. Дорошенко С. І. Перший в Україні паремійний словник як комунікативний кодекс українців / С. І. Дорошенко // Українська мова. – 2012. – № 4. – С.107-112.

**Кандидатські дисертації, виконані
під керівництвом С.І. Дорошенка**

1988 рік

1. Алексеюк М. И. Предикативные наименования лиц в современном украинском языке: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.02. / М. И. Алексеюк. – Харків, 1988. – 23 с.

1989 рік

2. Гамова А. И. Синтаксическое выражение цели в современном украинском литературном языке: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.02. / А. И. Гамова. – Харків, 1989. – 24 с.

1992 рік

3. Степул О. Л. Безсполучникові складні речення із значенням зіставності і протиставності в українській мові: автореф. дис. ...канд. філол. наук: спец. 10.02.02. / О. Л. Степул. – Харків, 1992. – 20 с.

1994 рік

4. Глотова О. В. Функціонально-синтаксичний аналіз категорії причиновості в сучасній українській літературній мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.02. / О. В. Глотова. – Харків, 1994. – 16 с.

1995 рік

5. Олійник С. П. Осмислене письмо за зразком як засіб формування правописних навичок у першокласників: автореф. ... канд. філол. наук: спец. 13.00.02./ С. П. Олійник. – Харків, 1995. – 24 с.

6. Черновол-Ткаченко Р. І. Формування орфографічної грамотності з української мови в російськомовних першокласників: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 13.00.02. / Р.І. Черновол-Ткаченко. – Харків, 1995. – 24 с.

7. Чернушенко Н.М. Безсполучникові умовно-наслідкові речення в функціонально-синтаксичному аспекті: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.02. / Н.М. Чернишенко. – Харків, 1995. – 29 с.

1999 рік

8. Беценко Т. П. Структура і поетичні функції атрибутивних словосполучень у поезіях шістдесятників: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / Т. П. Беценко. – Харків, 1999. – 20 с.

9. Загrevський Є.І. Безсполучникові складні речення з пояснювальним компонентом у сучасній українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / Є. І. Загrevський. – Харків, 1999. – 20 с.

2001 рік

10. Мясоєдова С. В. Категорія спонукання і її вираження в непрямих висловленнях сучасної української мови: автореф. ...канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / С. В. Мясоєдова. – Харків, 2001. – 19 с.

11. Кри́нська Н. В. Семантико-синтаксична категорія наслідку в складному реченні у книжних стилях сучасної української мови: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / Н. В. Кри́нська. – Харків, 2001. – 16 с.

2002 рік

12. Тележкіна О. О. Безсполучникові складні речення з компонентом обґрунтування: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / О. О. Тележкіна. – Харків, 2002. – 18 с.

2004 рік

13. Бе́ляєва Т. В. Варіантність і синонімія в умовно-наслідкових складних реченнях: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / Т. В. Бе́ляєва. – Харків, 2004.– 20 с.

2005 рік

14. Ващенко О. І. Валентна і невалентна сполучуваність відприкметникових іменників у сучасній українській мові: автореф. дис. ...канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / О. І. Ващенко. – Харків, 2005. – 20 с.

2007 рік

15. Марцин С. О. Нові явища у функціонально-стильовій диференціації безсполучникових складних речень в українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / С. О. Марцин. – Харків, 2007. – 20 с.

16. Лисак Л. К. Синтаксико-стилістичні функції речень з дієприслівником у стилях сучасної української мови: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. / Л. К. Лисак. – Харків, 2007. – 20 с.

Підготувала магістрант Юлія Грицай

Кваша (Тараненко) Віра Олександрівна (1.10.1930 – 22.07.2005) – старший викладач кафедри української мови

У 1953 р. закінчила Сумський державний педагогічний інститут, отримала кваліфікацію вчителя української мови і літератури (диплом з відзнакою). Була залишена викладачем на кафедрі української мови. Деякий час працювала асистентом кафедри української літератури.

Після великої перерви, пов'язаної з сімейними обставинами, повернулася на кафедру української мови, де почала працювати з 1 листопада 1963 року на посадах асистента, викладача, а з 1.09.1976 старшого викладача кафедри української мови. Читала лекції, вела практичні та лабораторні заняття з сучасної української літературної мови, стилістики української мови. У СумДПІ імені А.С. Макаренка пропрацювала до виходу на пенсію у квітні 1990 року.

Світлу пам'ять про високий професіоналізм і людяність Віри Олександрівни зберігають її численні випускники, серед яких і викладачі кафедри української мови Н. П. Дейниченко, Ю.В. Паляничко, В. В. Герман, Л. М. Лиманчук, колишні викладачі Л. М. Михайлюк, О. І. Книш, а також викладачі кафедри української літератури О. Р. Єременко, В. А. Захарова, М. П. Домчук. Педагогічну династію, започатковану В. О. Квашею, продовжує її дочка А. А. Силка. Разом вони присвятили навчання і роботі в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка 65 років.

Кулікова Олена Анатоліївна – старший лаборант кафедри української мови, викладач-сумісник

У 2010 р. з відзнакою закінчила магістратуру Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, присвоєно кваліфікацію «викладач української мови і літератури, учитель української мови і літератури, зарубіжної літератури, англійської мови». У 2011 р. на відмінно склала кандидатські іспити з філософії та іноземної мови зі спеціальності 10.02.01. Працювала вчителем англійської мови,

української мови та літератури Степанівської ЗОШ №1. Педагогічний стаж – 4 роки. Працює на кафедрі української мови з 2014 р.

Наукові інтереси: синтаксис поетичного мовлення, етнолінгвістика.

Публікації

2008

1. Кулікова О. А. Екзистенційні виміри художньої концепції особистості жінки в прозі Марії Матіос / О. А. Кулікова // Збірник наукових праць магістрантів «Актуальні питання філології та методології» – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – С. 145-152.

2011 рік

2. Кулікова О. А. Концепт «гріх» у мовній картині світу українців (на матеріалі фразеологізмів та паремій) / О. А. Кулікова // Філологічні науки: синхронічний та діахронічний аспекти. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – С. 137–146.

2014 рік

3. Кулікова О. А. Актуалізація експресивно-модальних значень у реченнях фразеологізованої структури (на прикладі висловлювань, побудованих за схемою «Щоб+V_{finite}») / О. А. Кулікова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – Випуск 10. – Одеса, 2014 – С. 24-31.

Підготувала магістрант Юлія Грицай

Кумеда Олена Павлівна – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови

Народилася в місті Суми 7 серпня 1981 року. У 1998 році закінчила Сумську ЗОШ № 6; вступила на філологічний факультет (спеціальність – учитель української мови і літератури та зарубіжної літератури) Сумського педагогічного інституту імені А. С. Макаренка У 2003 р. із відзнакою закінчила філологічний факультет СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Трудову діяльність розпочала одразу після завершення навчання (1.09.2003) головним редактором загальноуніверситетської газети «Гаудеамус».

Викладач кафедри української мови з 2004; виконує обов'язки заступника завідувача кафедри з 1.09.2014.

Кандидатську дисертацію «Ідіолект П. О. Куліша на тлі східнополіського діалекту» без навчання в аспірантурі успішно захистила в 2011 році в Інституті української мови НАН України під керівництвом д. філол. наук, проф., завідувача відділу діалектології, директора Інституту української мови НАН України Павла Юхимовича Гриценка; від 16.05.2014 присвоєно вчене звання доцента. Авторка понад 20 публікацій у фахових виданнях; навчально-методичних посібників; розділів у колективних монографіях; монографії «Мова П. Куліша та його східнополіське діалектне оточення» (Національна академія наук України, Інститут української мови). Як докторантка Павла Юхимовича Гриценка активно співпрацює з Інститутом української мови НАН України. Бере активну участь у міжнародних і всеукраїнських конференціях. Керує дипломними та магістерськими роботами на кафедрі української мови, готує студентів до участі у всеукраїнських олімпіадах та

конкурсах; член журі обласного туру Всеукраїнського конкурсу знавців української мови імені П. Яцика.

Наукова інтереси: історія мови, діалектологія.

Нагороджена грамотами Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації за якісну підготовку студентів-філологів.

Публікації

2005 рік

1. Кумеда О. П. Розвиток духовної культури творчої особистості засобами благодатного слова (гомілетики) в контексті інноваційних пошуків освітян у галузі педагогічного красномовства / О. П. Кумеда // Педагогічні науки : збірник наукових праць. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – С. 363–371.

2. Кумеда О. П. Засоби художньої виразності в гомілетичній комунікації // Філологічні науки : збірник наукових праць / О. П. Кумеда. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – С. 47–55.

2006 рік

3. Кумеда О. П. Рефлексація етимологічного [о] в мові творів П.Куліша // Філологічні науки : збірник наукових праць / О. П. Кумеда. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С. 68–76.

2007 рік

4. Кумеда О. П. Народнорозмовна основа ідіолекту П.Куліша // Філологічні науки: збірник наукових праць / О. П. Кумеда. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. – С. 33–39.

5. Кумеда О. П. Твори П. Куліша як джерело словника Б. Грінченка / О. П. Кумеда // Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ, 2007. – №15 (131). – С. 267–272.

2008 рік

6. Кумеда О. П. Рефлекси давнього ё в мові творів П. Куліша / О. П. Кумеда // Філологічні науки : зб. наук. праць. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – С. 69–75.

2010 рік

7. Кумеда О. П. Лексичні регіоналізми в першодруках П. Куліша / О. П. Кумеда // *Культура слова*. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – Вип. 72. – С. 31–36.

8. Кумеда О. П. Джерела варіантності в мові першодруків творів П. Куліша / О. П. Кумеда // *Мовознавчий вісник* : зб. наук. праць / МОН України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького ; відп. ред. Г. І. Мартинова. – Черкаси : Видавець Ю. Чабаненко. – 2010. – Вип. 10. – С. 131–136.

9. Кумеда О. П. Форми іменників II відміни в мові першодруків П. Куліша / О. П. Кумеда // *Література та культура Полісся* ; відп. ред. і упорядник Г. В. Самойленко. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2010. – Вип. 59 : Спадщина П. Куліша і її роль у розвитку української мови, літератури та культури. – С. 122–128.

10. Кумеда О. П. Мовні погляди П. Куліша і мова його творів / О. П. Кумеда // *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови* : зб. наук. праць / відп. ред. М. Я. Плющ. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. 6. – С. 27–31.

11. Кумеда О. П. Вказівні займенники в мові першодруків П. Куліша / О. П. Кумеда // *Філологічні науки* : синхронічний та діахронічний аспекти : зб. наук. праць / за заг. ред. Л. М. Горболіс. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – Вип. 2. – С. 30–37.

2011 рік

12. Кумеда О. П. Дієслівні форми в мові першодруків П. О. Куліша / О. П. Кумеда // *Мовознавчий вісник* : зб. наук. праць / МОНМС України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького; відп. ред. Г. І. Мартинова. – Черкаси, 2011. – Вип. 12–13. – С. 46–50.

2012 рік

13. Кумеда О. П. Риси східнополіського вокалізму в мові першодруків П. О. Куліша / О. П. Кумеда // *Мовознавчий вісник* : зб. наук. праць / МОН України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького; відп. ред. Г. І. Мартинова. – Черкаси : Видавець Ю. Чабаненко. – 2012. – Вип. 13. – С. 25–30.

14. Кумеда О. П. Східнополіський контекст ідіолекту П. О. Куліша / О. П. Кумеда // Фольклор : мовно-літературні особливості дискурсу : [монографія] [С. В. П'ятаченко, Н. І. Кириленко, В. В. Герман та ін.]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – С. 141–181.

2013 рік

15. Кумеда О. П. Рефлекси праслов'янського проривного [g] у мові першодруків П. Куліша / О. П. Кумеда // Лінгвістика : зб. наук. праць / [за ред. К. Д. Глуховцевої]. – Луганськ : ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. – Вип. № 3 (30). – С. 21–27.

16. Кумеда О. П. Риси східнополіського консонантизму в мові першодруків творів П. О. Куліша / О. П. Кумеда // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія «Філологічні науки» / відп. ред. проф. Г. В. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – Кн. 1. – С. 63–67.

17. Кумеда О. П. Методичні рекомендації до курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» / О. П. Кумеда. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – 64 с.

18. Кумеда О. Л. Загальнонародна та рідкісна діалектна лексика ХІХ ст. у мові першодруків творів П. О. Куліша / О. П. Кумеда // Лексикографічний бюлетень : зб. наук. праць / відпов. ред. канд. філол. наук І. С. Гнатюк. – К., 2013. – Вип. 22. – С. 62–72.

2014 рік

19. Кумеда О. П. Діалектна основа мови першодруків П. О. Куліша / О. П. Кумеда // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство). – Вип. 5 : зб. наук. праць ; за ред. акад. Л. І. Мацько. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – С. 136–141.

20. Кумеда О. П. Східнополіські риси мови першодруків П. О. Куліша / О. П. Кумеда // Діалекти в синхронії та діахронії: загальнослов'янський контекст: тези доповідей міжнародної конференції; за ред. П. Ю. Гриценка. Ін-т української мови НАН України. – К. : КММ, 2014. – С. 285–289.

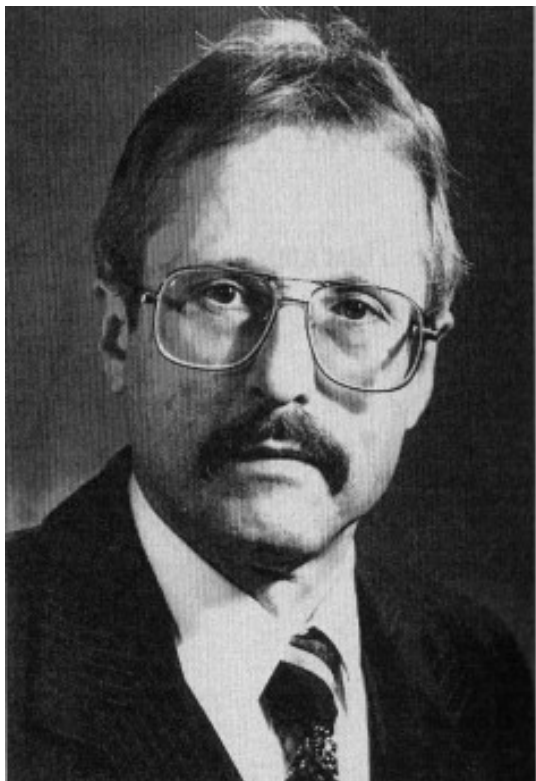
21. Кумеда О. П. П. Куліш і Т. Шевченко: співпраця, редакторські впливи / О. П. Кумеда // Збірник матеріалів обласного науково-практичного семінару молодих науковців «Енергетика Шевченкового слова у вихованні української мовної особистості» (до 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка). – Суми : Сум ДПУ, 2014. – С. 11–12.

22. Кумеда О. П. Форми давального та місцевого відмінків іменників II відміни однини в мові першодруків П. О. Куліша / О. П. Кумеда // Філологічні трактати : Вісник Сум ДУ. – 2014. – Т. 6. – № 1. – С. 91–94.

23. Кумеда О. П. Мова П. Куліша та його східнополіське діалектне оточення : [монографія] ; Інститут української мови НАН України / О. П. Кумеда. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 275 с.

Підготувала магістрант Юлія Вернигора

Лазарко Микола Олександрович (14 грудня 1948 р. – 2 лютого 2011 р.) – старший викладач кафедри української мови, український поет, протоієрей Української православної церкви Московського патріархату)

Народився у родині селян 1948 р. у с. Стецьківка. Закінчив Стецьківську середню школу (1966 р.), протягом 1966-1970 рр. – студент Сумського педагогічного інституту імені А. С. Макаренка.

1970-1971 рр. – учитель української мови і літератури Могрицької восьмирічної школи.

1971-1973 рр. – заступник директора з навчально-виховної роботи восьмирічної Могрицької школи, член координаційної районної організації товариства «Знання».

1974-1975 рр. – учитель української мови і літератури Склярівської восьмирічної школи.

1975 р. – директор восьмирічної школи с. Склярівка.

Талановитий педагог, який цікавився старослов'янською, володів болгарською, польською, сербо-хорватською, російською мовами, не залишився поза увагою, його запросили на кафедру української мови до Сумського педагогічного інституту.

1984-2009 рр. – старший викладач кафедри української мови. Викладав українську мову, історичну граматику української мови, вступ до слов'янської філології, шкільний курс української мови.

У 1999 р. очолював літературно-мистецьку студію «Орфей», що діяла при Сумському педагогічному університеті.

Микола Олександрович закінчив Сумське пасторське богословське духовне училище при Свято-Пантелеймонівському монастирі. Працюючи священнослужителем, отець Микола не

полишав педагогічної роботи, проводив семінари, читав лекції у педагогічному університеті.

2 лютого 2011 року Микола Лазарко помер. Похований біля храму Святого Великомученика Димитрія Солунського, що в Стецьківці.

Публікації

1982 рік

1. Лазарко М. О. Навчально-виховна роль діалектологічної практики студентів-філологів / М. О. Лазарко // Методичні поради до комплексної підготовки студентів-філологів. – Запоріжжя, 1982. – С. 120–125.

1983 рік

2. Лазарко М. О. Изучение системы падежей имен существительных в северо-восточных говорах УССР / М. О. Лазарко // Тезисы докладов и сообщений к научной конференции. – Сумы, 1982. – С.24-25.

1983 рік

3. Лазарко М. О. Мироззренческий аспект в анализе диалектологического материала восточнополесского региона / М. О. Лазарко // Тезисы докладов и сообщений областной научной конференции. – Сумы, 1983. – С.104-105.

4. Лазарко М. О. Використання діалектологічних записів у процесі вивчення лінгвістичних дисциплін / М. О. Лазарко // Професійна підготовка вчителів-філологів. – Запоріжжя, 1983. – С.82-89.

1984 рік

5. Лазарко М. О. Вивчення іменника в умовах східнополіських говорів / М. О. Лазарко // Педагогічно-фахова підготовка вчителів-філологів. – Запоріжжя, 1984. – С.27-35.

1986 рік

6. Лазарко М. О. К использованию технических средств обучения в процессе преподавания лингвистических дисциплин / М. О. Лазарко // Тезисы докладов и сообщений областной межвузовской научно-теоретической конференции. – Сумы, 1986. – С.35-37.

1987 рік

7. Лазарко М. О. Роль українсько-білоруських культурно-літературних взаємин у збагаченні української мови / М. О. Лазарко // Тези шостої обласної наукової конференції. – Суми, 1987. – С.32-33.

1988 рік

8. Лазарко М. О. Архаїчні форми як елемент поезики українських народних дум у зв'язку з особливостями їх музичної інтерпретації / М. О. Лазарко // Тези доповідей і повідомлень обласної науково-практичної конференції. – Суми, 1988. – С.66–69.

9. Лазарко М. О. Враца літературна. Історія і сьогодення. / М. О. Лазарко // Вперед. – 1988. – 7 жовтня.

10. Лазарко Н. А. К этимологии названия города Путивля / Н. А. Лазарко // Тезисы докладов и сообщений областной научной конференции. – Путивль, 1988. – С.56–57.

11. Лазарко М. О. Про нинішнє висвітлення проблеми хронології «Слова» і характер полеміки навколо неї / М. О. Лазарко // Тези доповідей і повідомлень першої наукової конференції учасників семінарію по вивченню «Слова». – Суми, 1988. – С.19-21.

12. Лазарко М. О. Східнополіські говори в «Словарі української мови» Б.Грінченка (особливості іменникових форм) / М. О. Лазарко // Вивчення життя і творчості Б. Д. Грінченка в школі і вузі: методичні рекомендації. – Суми, 1988. – С.39-41.

13. Лазарко М. О. Сьогочасне вивчення мови « Слова о полку Ігоревім » / М. О. Лазарко // Тези доповідей і повідомлень першої наукової конференції учасників семінарію по вивченню «Слова». – Суми, 1988. – С.27–28.

14. Лазарко М. О. Що в імені твоїм, Путивль? / М. О. Лазарко // Ленінська правда. – 1988. – 15 липня.

1989 рік

15. Лазарко М. О. Вірш «Хаджі Димитр» Х.Ботева в контексті перекладацької діяльності й суспільних позицій П.Грабовського / М. О. Лазарко // Тези доповідей і повідомлень обласних літературних читань. – Суми, 1989. – С.65-68.

1990 рік

16. Лазарко М. О. Деякі особливості східнополіських говірок як матеріал для дослідження історії української мови / М. О. Лазарко // Тези доповідей і повідомлень XVI Республіканської діалектологічної наради: Проблема української діалектології на сучасному етапі. – Житомир, 1990. – С.75-76.

17. Лазарко М. О. Ігор Новгород-Сіверський як історична особа і образ «Слова» / М. О. Лазарко // Тезиси докладов и сообщений второй научной конференции участников семинария по изучению «Слова». – Сумы, 1990. – С.53-55.

18. Лазарко М. О. Князь Ігор – постать героїчна / М. О. Лазарко // Вперед. – 1990. – 26 травня.

19. Лазарко М. О. Топонім Путивль в історико-лінгвістичному аспекті / М. О. Лазарко // Тези доповідей і повідомлень VI Республіканської ономастичної конференції. – Одеса, 1990. – С.46-48.

1991 рік

20. Лазарко М. О. Переклади М. Драй-Хмари поезій М. Богдановича // М. Богданович і Україна / М.О. Лазарко // Матеріали і тези доповідей сьомої наукової конференції питань білорусько-українських літературних та фольклорних взаємин. – Суми, 1991. – С.47-50.

21. Лазарко М. О. Канадські зустрічі з Кобзарем. (Про вшанування Т. Шевченка в Канаді) / М. О. Лазарко // Вперед. – 1991. – 12 березня.

1992 рік

22. Лазарко М. О. Автор «Слова о полку Ігоревім» і Чернігово-Сіверська мовна стихія / М. О. Лазарко // Проблеми хронології і авторства «Слова о полку Ігоревім» у сучасному трактуванні: тези доповідей та повідомлень третьої наукової конференції учасників семінарію з проблем вивчення «Слова». – Суми, 1992. – С.62-64.

23. Лазарко М. О. Леся серед українців Канади: Нотатки з подорожі / М. О. Лазарко // Вперед. – 1992. – 24 червня.

1993 рік

24. Лазарко М. О. Альманах «Слобожанщина» – 92: Спроба аналітичного (і небезстороннього) огляду / М. О. Лазарко // Вперед. – 1993. – 24 лютого.

1994 рік

25. Лазарко М. О. Специфіка мови «Слова о полку Ігоревім» / М. О. Лазарко, Г. І. Малишко // Специфіка «Слова о полку Ігоревім» як літературної пам'ятки: матеріали сьомої республіканської наукової конференції з питань вивчення «Слова». – Суми, 1994. – С.43-44.

1995 рік

26. Лазарко М. О. «Євгеній Онегін» у перекладі М. Рильського / М. О. Лазарко // Максим Рильський і світова література: матеріали наукової конференції, присвяченої 100-річчю від часу народження Максима Рильського. – Суми, 1995. – С.22-25.

27. Лазарко М. О. Методичні вказівки та матеріали для діалектологічної практики: навч. посіб. / М. О. Лазарко. – Суми, 1995. – 54 с.

1996 рік

28. Лазарко М. О. Врачанський цвіркунець: Передмова до перекладів з болгарської поезії Яни Кременської / М. О. Лазарко // Ярославна. – 1996. – №2-3. – С.12.

1998 рік

29. Лазарко М. О. Особливості мови «Слова о полку Ігоревім» / М. О. Лазарко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми, 1998.

2000 рік

30. Лазарко М. О. «А починалось усе так...»: Передмова до добірки віршів «Орфею» та впорядкування добірки / М. О. Лазарко // Слобожанщина. – 2000. – Вип. 6. – С.111-112.

31. Лазарко М. О. Ігор Новгород-Сіверський як історична особа і образ «Слова» / М. О. Лазарко // Слобожанщина. – 2000. – Вип. 5. – С.96-100.

2001 рік

32. Лазарко М. Естетична функція слова в поетичному творі: навчальний посібник для студентів-філологів вищих навчальних закладів / М. Лазарко, Г.Малишко, В. Федоров. – Суми: Собор, 2001. – 68с.

2007 рік

33. Лазарко М. О. Імператоїдні композити в українській антропонімії / М. О. Лазарко // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр СумДПУ імені А.С. Макаренка у 2006 р. / [ред. кол. : Н. І. Кириленко, О. В. Білецька та ін.] – Суми : Сум ДПУ ім.А.С.Макаренка, 2007. – С.175-176.

2009 рік

34. Лазарко М . О. До проблеми катойконічних утворень Сумщини / М. О. Лазарко // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр СумДПУ імені А. С. Макаренка у 2008 р. / [ред. кол. : Н. І. Кириленко, О. В. Багацька, В. С. Бугрій та ін.].–Суми: Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – С. 147-148

2011 рік

35. Лазарко М. О. Пам'ять і любов : поезії / М. О. Лазарко. – Суми : ПП Н.В. Кочубей, 2011. – 53 с.

Підготувала магістрант Марія Зацарна

Лиманчук Лідія Миколаївна – старший викладач кафедри української мови

Народилася 13 листопада 1954 року в с. Боромля Тростянецького району Сумської області.

У 1977 році закінчила Сумський державний педагогічний інститут із відзнакою.

«Бути вчителькою української мови та літератури – це моє покликання з дитячих років, – говорить педагог. – Рано навчилася читати. Цю любов до книги виховали батько (дуже багато читав) та старша двоюрідна сестра». З теплом на душі згадує Лідія Миколаївна своїх педагогів : учителя української мови

Віру Федорівну, а серед викладачів педагогічного інституту – Квашу Віру Олександрівну. На той час в інституті українську мову викладали такі викладачі: Білецька Марія Михайлівна, Ганжа Ніна Борисівна, Кваша Віра Олександрівна, Малишко Галина Іванівна, Поставний Валерій Володимирович, а українську літературу – Кравецька Оксана Дмитрівна, Гаврилов Пилип Трохимович (декан філологічного факультету), Манченко Ольга Григорівна, старослов'янську мову – Бова Лідія Панасівна, методику навчання – Скорик Олександр Семенович (завідувач кафедри української мови, автор посібника «Методика викладання української мови», який є настільною книгою студентів-філологів.)

Після закінчення Сумського державного педагогічного інституту (1977 р.) отримала державне направлення на роботу в ЗОШ № 15 м. Суми, де й пропрацювала вчителем української мови та літератури до 1990 року, а з жовтня того ж року викладає на кафедрі української мови .

«Так склалося, що дисертацію не захищала, про що дуже шкодую», – зізнається викладач. Загальний обсяг наукових робіт понад 40.

Студентський ідеал сьогодення для Лідії Миколаївни – «студенти філологічного факультету – національно свідомі патріоти своєї країни, міста, ерудовані, високоосвічені, професійно досконалі». Своє найближче майбутнє Лідія Миколаївна просто не уявляє без улюбленої справи – бути педагогом нашого університету, за що ми, студенти, їй дуже вдячні.

Наукові інтереси: методика навчання української мови.

Нагороди: нагороджена знаком «Відмінник народної освіти» (1987 рік), грамотою Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації за якісну підготовку студентів-філологів.

Публікації

1998 рік

1. Лиманчук Л. Метафорично-персоніфікаційні образи в поезіях Є. Маланюка / Л. Лиманчук // Філологічні науки : зб. наук. праць. – Суми, 1998. – С. 79-83.

1999 рік

2. Лиманчук Л. Народнопоетичні елементи в поезії Олександра Олеся / Л. Лиманчук, Л. Михайлюк // Олександр Олесь. Творча спадщина і сучасність : зб. наук. праць. – Суми : Козацький вал, 1999. – С. 258–266.

3. Лиманчук Л. Українська мова: метод. реком. абітурієнтам / Л. Лиманчук, Л. Михайлюк. – Суми, 1999. – 36с.

2001 рік

4. Лиманчук Л. М. Формування навчально-пізнавальної культури мовлення ліцеїстів / Л. М. Лиманчук // Збірник наукових доповідей викладачів ліцею : матеріали наук.-метод. семінарів. – Суми, 2001. – С. 5-6.

2002 рік

5. Лиманчук Л. М. Дидактичний матеріал як один із факторів формування національної свідомості на уроках рідної мови / Л. М. Лиманчук // Зб. наукових доповідей викладачів ліцею : матеріали науково-методичних семінарів. – Суми, 2002. – С. 5-8.

2007 рік

6. Лиманчук Л. М. Народнопоетичні засоби в поезії Олександра Олеся / Л. М. Лиманчук // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр СумДПУ імені А. С. Макаренка у 2006 р. / [Ред. кол. : Н. І. Кириленко, О. В. Багацька та ін.] – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. – С.176-177.

7. Лиманчук Л. М. Лексико-семантична організація діалектизмів у творах І. Я. Франка / Л. М. Лиманчук // Матеріали науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного ун-ту ім. А. С. Макаренка у 2007 р. / [ред. кол. : Н. І. Кириленко, О. В. Багацька, В.С. Бугрій та ін.]. – Суми, 2008. – С. 179-180.

8. Лиманчук Л. М. Мовленнева експресія поетичного доробку Олександра Олеся / Л. М. Лиманчук, Ю. Олексютенко // Лінгвокраєзнавство : мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, ономастики, діалектів Сумщини : збірник наукових праць / за ред. : В. В. Герман , О. М. Семеног. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – С. 55-67.

Підготувала магістрант Марія Зацарна

Марковський Євген Михайлович – доцент кафедри української мови

Є. М. Марковський (19. 11. 1893, с. Папужниці Уманського району Київської області – 11. 08. 1983, м. Суми) – учитель, науковий співробітник, мовознавець, фольклорист, літературознавець. Народився в сім'ї вчителя.

У 1912 році з золотою медаллю закінчив першу Київську гімназію. У 1912 – 1917 роках навчався на слов'яно-російському відділенні історико-філологічного факультету Київського університету. У 1922 році завершив навчання у Вищому інституті народної освіти на факультеті професійної освіти, здобув ступінь кандидата філологічних наук.

З 1920 року працював учителем української та російської мов, науковим співробітником Комісії зі складання словника живої української мови. У Києві був вихователем і вчителем у дитячому будинку. У 1921-1926 роках був завідувачем кафедри української мови Київського інституту народного господарства. Працював під керівництвом відомого академіка Агатангела Кримського, був ученим секретарем бібліотеки ВУАН, а також старшим науковим співробітником Інституту мовознавства. У 1933-1941 роках був коректором науково-технічного видавництва, викладав українську мову і літературу на робітничому факультеті Київського медичного інституту. Завідував редакцією української мови і літератури навчально-педагогічного видавництва «Радянська школа».

У 1945-1948 роках – викладач кафедри української мови та літератури Чернівецького державного університету, читав курси з української мови та фольклору.

У 1948-1956 роках працював у Сумському педагогічному інституті. Очолював кафедру української мови, читав курси сучасної української мови, методики викладання української мови, вступу до мовознавства.

Знав багато мов, зокрема: англійську, болгарську, грецьку, латинську, німецьку, польську, французьку. Працював над темою: «Про походження української мови».

Наукові інтереси: сучасна українська літературна мова, методика викладання української мови.

Публікації

1. Марковський Є. М. Збірник вправ із орфографії для середньої школи.
2. Марковський Є. М. Підручник з української мови для 5-6 класів середньої школи.
3. Марковський Є. М. Тлумачний словник іншомовних слів української мови.
4. Марковський Є. М. Український вертеп / Є. М. Марковський. – К.: Академія наук УРСР, 1929. – 138 с.

Підготувала магістрант Тетяна Дихтяренко

Михайлюк Людмила Миколаївна – старший викладач
кафедри української мови

Народилася 21 січня 1958 року в м. Сокаль Львівської області.

У 1975 році закінчила Сокальську школу №3. З 1975 до 1979 року навчалася на філологічному факультеті СумДПІ імені А.С. Макаренка, мала високі показники у навчанні, займала активну громадську позицію, отримувала іменну стипендію. Дипломну роботу виконувала на кафедрі української літератури. По закінченню навчання отримала диплом з відзнакою.

У період з 1979 до 2014 року працювала в університеті (загальний педагогічний стаж 35 років). Свою трудову діяльність Л. М. Михайлюк розпочинала інспектором заочного відділу, пізніше займала посаду начальника навчального відділу

З 1993 року працювала на кафедрі української мови. З 1999 до 2002 року навчалася в аспірантурі та працювала над темою «Структура бездієслівних речень у поезії другої половини ХХ століття» (науковим керівником був доктор філологічних наук, професор А. К. Мойсієнко).

Наукові інтереси: синтаксис поетичного мовлення та культура мови.

Нагороди: нагороджена грамотами Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації за якісну підготовку студентів-філологів.

Публікації

1984 рік

1. Михайлюк Л. М. Стилiстичнi функцiї повтору в поезiї I. Драча / Л. М. Михайлюк // Культура слова. – К.: Наукова думка, 1984. – №17. – С. 15-19.

1994 рік

2. Михайлюк Л. М. Розвиток творчої активності учнів під час вивчення теми «Дієслово» у шостому класі / Л. М. Михайлюк // Доповіді і повідомлення на міжрегіональній конференції, присвяченій 70-річчю Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. – Суми, 1994. – С. 242-245.

1996 рік

3. Михайлюк Л. М. Національно-мовна зорієнтованість школярів (спроба соціолінгвістичної характеристики) / Л. М. Михайлюк, О. О. Поставна // Матеріали і методичні рекомендації Всеукраїнської науково-практичної конференції «Гуманітарна освіта і проблеми виховання молоді». – Херсон, 1996. – С. 23-24.

1998 рік

4. Михайлюк Л. М. Використання ідей А. С. Макаренка у формуванні мовної культури дітей / Л. М. Михайлюк // Творча спадщина А. С. Макаренка у контексті сучасної педагогічної науки і практики. – Суми-Харків-Полтава, 1998. – С. 169-171.

5. Михайлюк Л. М. Стилiстичнi функцiї словотвору у поезiї Д. Павличка (частиномовний аспект) / Л. М. Михайлюк // Фiлологiчнi науки: збiрник наукових праць. – Суми, 1998. – С. 83-92.

1999 рік

6. Михайлюк Л. М. Лабораторні роботи з сучасної української літературної мови. Синтаксис. Ч. II. / Л. М. Михайлюк, О.І. Книш // Методичні рекомендації та завдання для студентів філологічного факультету вищих навчальних закладів. – Суми: Ярославна, 1999. – 28 с.

7. Михайлюк Л. М. Народно-поетичні елементи в поезії Олександра Олеся / Л. М. Михайлюк, Л. М. Лиманчук // Олександр Олесь. Творча спадщина і сучасність: збірник наукових праць. – Суми: Козацький вал, 1999. – С. 258-266.

8. Михайлюк Л. М. Українська мова / Л. М. Михайлюк, Л. М. Лиманчук // Методичні рекомендації абітурієнтам. – Суми: СДПІ, 1999. – 36 с.

2000 рік

9. Михайлюк Л. М. Речення з нульовою формою присудка (за матеріалами поезії Ліни Костенко) / Л. М. Михайлюк // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2000. – С. 84-96.

2001 рік

10. Михайлюк Л. М. Бездієслівно-ад'єктивні речення з нульовою зв'язкою (за матеріалами української поезії другої половини ХХ століття) / Л. М. Михайлюк // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2001. – С. 23-30.

2002 рік

11. Михайлюк Л. М. Бездієслівні двоскладні речення з нульовою формою присудка в сучасній українській мові (на матеріалі поезії II половини ХХ століття) / Л. М. Михайлюк // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні проблеми категорійної граматики». – Переяслав-Хмельницький, 2002. – С. 190-193.

12. Михайлюк Л. М. Двоскладні бездієслівні речення в курсі сучасної української літературної мови / Л. М. Михайлюк // Педагогічні науки: частина друга: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2002. – С. 116-122.

13. Михайлюк Л. М. До питання дослідження іменних речень у сучасній українській мові (за матеріалами української поезії другої половини ХХ століття) / Л. М. Михайлюк // Вісник Сумського державного університету. Серія «Філологічні науки». – Суми: Сумський державний університет, 2002. – С. 69-75.

14. Михайлюк Л. М. Українська мова / Л. М. Михайлюк, В. В. Герман, Л. М. Лиманчук // Методичні вказівки абітурієнтам. Для слухачів довузівської підготовки (нефілологічних спеціальностей). – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2002. – 36 с.

15. Михайлюк Л. М. Роль безперервної освіти в професійній орієнтації ліцеїстів / Л. М. Михайлюк, С.В. Петренко // Сучасні проблеми науки й освіти: матеріали 3-ї Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. – Харків, 2002. – С. 177-178.

2003 рік

16. Михайлюк Л. М. Роль керівника сучасного освітнього закладу в підготовці творчої особистості / Л. М. Михайлюк, С. В. Петренко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми управління навчальним закладом: теорія і практика» . – Хмельницьк, 2003.

17. Михайлюк Л. М. Лексико-граматичні можливості вираження підмета в двоскладних бездієслівних реченнях (за матеріалами української поезії другої половини ХХ століття) / Л. М. Михайлюк // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2003. – С. 35-41.

2004 рік

18. Михайлюк Л. М. Валентно-незв'язані компоненти в бездієслівно-ад'єктивних реченнях (за матеріалами української поезії другої половини ХХ століття) / Л. М. Михайлюк // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С. 39-46.

19. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / За ред. А.А.Силки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С. 104-112.

20. Михайлюк Л. М. Українська мова : збірник диктантів для студентів / Л. М. Михайлюк, В. В. Герман, Н. В. Громова, Н. П. Дейниченко, Л.І. Дорошенко, Л.М. Лиманчук. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 220 с.

21. Михайлюк Л. М. Поетичне слово Олександра Олеся / Л. М. Михайлюк, Л.М. Лимачук// Лінгвокраєзнавство: Мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумщини. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2004. – С. 68-77.

2005 рік

22. Михайлюк Л. М. Формування творчих здібностей особистості у процесі впровадження профільного навчання / Л. М. Михайлюк, С. В. Петренко // Педагогічні науки: збірник праць. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2005. – С. 258-263.

23. Михайлюк Л. М. Асоціативно-дериваційні відношення між діалектними одиницями східнополюського говору / Л. І. Дорошенко, Л. М. Михайлюк // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – С. 35-41.

2006 рік

24. Михайлюк Л. М. Бездієслівні субстантивні речення з локальним і посесивним значенням (за матеріалами української поезії II половини ХХ століття) / Л. М. Михайлюк/ Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С. 76-83.

25. Михайлюк Л. М. До питання про характер ендемічних виявів східнополюського діалекту / Л. М. Михайлюк, Л.І. Дорошенко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С. 35-41.

26. Михайлюк Л. М. Вища освіта України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору / Л. М. Михайлюк, С.В. Петренко // Теорія та науково-методичний часопис. – Київ, 2006. – Т.1. – С. 71-74.

2007 рік

27. Михайлюк Л. М. Про особливості неперервної освіти в контексті Болонського процесу / Л. М. Михайлюк, С. В. Петренко // Педагогічні науки: збірник наукових праць. Частина друга: Неперервна освіта: проблеми, пошуки, перспективи. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. – С. 66-71.

28. Михайлюк Л. М. Українська мова / Л. М. Михайлюк, В. В. Герман, Н. В. Громова, Н. П. Дейниченко, О. І. Книш, Л.М. Лиманчук // Збірник тестових диктантів. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2007. – 260 с.

29. Михайлюк Л. М. Про підготовку студентів-педагогів у контексті Болонського процесу / Л. М. Михайлюк; [Ред. кол.: Н. І. Кириленко, О. В. Багацька, А. В. Гончаренко та ін.] // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр СумДПУ імені А. С. Макаренка у 2006 р. – Суми, 2007. – С. 177-178.

2008 рік

30. Михайлюк Л. М. Лексико-семантичне наповнення предикатів якості в бездієслівно-ад'єктивних реченнях / Л. М. Михайлюк // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2008. – С. 56-64.

31. Михайлюк Л. М. Українська мова. Тести / Л. М. Михайлюк, В. В. Герман, Н. П. Дейниченко, Л.М. Лиманчук // Навчально-методичний посібник для слухачів підготовчих курсів вищих навчальних закладів. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 144с.

32. Михайлюк Л. М. Психологічні аспекти вживання суржику (на прикладі мовлення носіїв деформованої говірки м.Лебедина Сумської області) / Л. М. Михайлюк, В. А. Матвєєва // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – С. 99-105.

33. Михайлюк Л. М. Практикум із правопису української мови / Л. М. Михайлюк // Програма навчального курсу. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2008. – 12 с.

34. Михайлюк Л. М. Бездієслівні речення з предикатом якості в поезії Олександра Олеся /Л. М. Михайлюк// Вісник Сумського державного університету. Серія «Філологія». – 2008. – №2. – С. 129-133.

2009 рік

35. Михайлюк Л. М. Білінгвальна субкультура молоді крізь призму психолінгвістичного дослідження вчителя-філолога / Л. М. Михайлюк, В. А. Матвєєва // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – С. 88-96.

2010 рік

36. Михайлюк Л. М. Історія формування слобожанського різновиду українського суржику (на прикладі деформованої говірки м.Лебедин Сумської області) / Л. М. Михайлюк, В. А. Матвеева // Лінгвокраєзнавство. Мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, діалектів Сумщини. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – С. 67-72.

37. Михайлюк Л. М. Структурні особливості бездієслівних речень, зумовлені їх семантикою (за матеріалами української поезії другої половини ХХ ст.) / Л. М. Михайлюк // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – С. 83-94.

2011 рік

38. Михайлюк Л. М. Концепт «гріх» у мовній картині світу українців (на матеріалі фразеологізмів та перемій) / Л. М. Михайлюк, О. А. Кулікова // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2011. – С. 137-146.

2012 рік

39. Михайлюк Л. М. Просте речення / Л. М. Михайлюк; [за ред. А. А. Силки] // Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів. – Суми: Університетська книга, 2012. – С. 199-212.

40. Михайлюк Л. М. Складне речення / Л. М. Михайлюк; [за ред. А. А. Силки] // Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів. – Суми: Університетська книга, 2012. – С. 212-226.

2014 рік

44. Михайлюк Л. М. Пробне тестування з української мови і літератури / Л. М. Михайлюк, Н. П. Пономаренко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 20 с.

Підготувала магістрант Юлія Коваленко

Полянничко Юрій Володимирович – викладач кафедри української мови

Народився у 1964 році в місті Суми.

Випускник ЗОШ № 3. Закінчив філологічний факультет СумДПУ імені А. С. Макаренка у 1988 році.

З 1992 р. до 1995 р. навчався в аспірантурі Харківський державний педагогічний університет імені Г. Сковороди. Тема кандидатського дослідження: «Космічна лексика в сучасній українській літературній мові». На кафедрі української мови працює з 1988 р. На наукове становлення вплинув завідувач кафедри О. С. Скорик.

Автор більше 10 наукових статей у фахових виданнях, 2 навчально-методичних посібників для студентів і учнів. Бере участь у всеукраїнських науково-практичних та науково-теоретичних конференціях, керує дипломними роботами на кафедрі української мови.

Педагогічне кредо: «Викладач має бути творчим, подавати матеріал доступно, прагматично». Від студента очікує креативного підходу до навчання та життя.

Наукові інтереси: українська мова за професійним спрямуванням, науковий текст та термінологія.

Нагороди: нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти і науки, грамотами Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації за якісну підготовку студентів-філологів.

Публікації

2001 рік

1. Поляничко Ю. В. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Ділова українська мова»/ Ю. В. Поляничко. – Суми: СумДПУ, 2001. – 40с.

2003 рік

2. Поляничко Ю. В. Складні словосполучення у складі космічної лексики / Ю. В. Поляничко // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету. – Полтава, 2003.

2004 рік

3. Поляничко Ю. В. Текст як гра змії зі скриптором, або знак і дух збірки «Життєпис змії» Сергія П'ятаченка / Ю. В. Поляничко, С. М. Шевель // Лінгвокраєзнавство: збірник наукових праць. – Суми, 2004. – С. 89-94.

4. Поляничко Ю. В. Астронім Місяць у поезіях Ліни Костенко / Ю. В. Поляничко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С. 66-73.

2007 рік

5. Поляничко Ю. В. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» / Ю. В. Поляничко. – Суми: СумДПУ, 2007. – 30с.

6. Поляничко Ю. В. Особливості номінації в системі прагмонімів (на матеріалі місцевих товаровиробників) / Ю. В. Поляничко // Лінгвокраєзнавство: збірник наукових праць. – Суми, 2007.

2009 рік

7. Поляничко Ю. В. Про структурні моделі стійких сполучень слів у гуманітарному науковому тексті / Ю. В. Поляничко // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – С. 108-114.

2010 рік

8. Поляничко Ю. В. Особливості номінації в системі прагмонімів (на матеріалі регіональних товаровиробників) / Ю. В. Поляничко //Лінгвокраєзнавство: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ, 2010. – С. 91-96.

Підготувала магістрант Юлія Вернигора

Поставна Олена Олександрівна – старший викладач кафедри української мови

Олена Олександрівна народилася 5 травня 1947 р. в м. Біла Церква в сім'ї службовців.

У 1966 р. закінчила середню школу №15 м. Білої Церкви. Протягом 1966-1970 рр. навчалася на філологічному факультеті Запорізького державного педагогічного інституту. На вибір майбутньої професії великий вплив мала шкільна вчителька української мови та літератури, яка виховала любов до народного слова і керувала літературознавчою студією.

З 1970 р. працювала у школі №1 м. Білої Церкви вчителем української мови та літератури. Протягом 1972-1974 років працювала на посаді вчителя української мови та літератури у Запорізькій середній школі № 37.

У Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка працювала з 1976 р. на посадах методиста, лаборанта та викладача української мови за сумісництвом. На кафедрі української мови працювала з 1987 до 2010 року.

Олена Олександрівна Поставна за роки своєї педагогічної діяльності читала такі курси: «Вступ до мовознавства», «Практикум з правопису української мови», «Сучасна українська літературна мова», «Методика навчання української мови».

За роки науково-педагогічної діяльності Олена Олександрівна Поставна опублікувала близько 20 наукових статей, 3 навчально-методичні посібники для студентів і учнів.

Наукові інтереси: культура української мови, лінгвістичне краєзнавство, методика викладання української мови.

Публікації

1988 рік

1. Поставна О. О. Діяльність Б. Д. Грінченка на Сумщині як матеріал для краєзнавчої роботи вчителя-словесника / О. О. Поставна // Методичні рекомендації до вивчення життя і творчості Б. Д. Грінченка в школі і вузі (до 125-річчя від дня народження). – Суми, 1988. – 47 с.

1989 рік

2. Поставна О. О. До проблеми перебування Т. Г. Шевченка на Сумщині / О. О. Поставна // Методичні рекомендації до вивчення життя і творчості Т. Г. Шевченка в школі і вузі (методика вивчення творів). – Суми, 1989. – 54 с.

2000 рік

3. Поставна О. О. Лабораторний практикум сучасної української літературної мови : навч.-метод. посіб. / О. О. Поставна. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2000. – 24 с.

2001 рік

4. Поставна О. О. Практикум з української мови : збірник текстових завдань / О. О. Поставна. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2001.

2004 рік

5. Поставна О. О. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / За ред. А. А. Силки. – Суми: Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. –204 с.

2005 рік

6. Поставна О. О. Практикум з українського правопису (орфографія, пунктуація) / О. О. Поставна. – Суми: Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – 46с.

2006 рік

7. Поставна О. О. Українська мова за професійним спрямуванням. Програма курсу «Українська мова за професійним спрямуванням». – Суми : Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2006.

2008 рік

8. Поставна О. О. Емоційно-експресивні фразеологізми як засіб увиразнення в українському мовленні / О. О. Поставна // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного ун-ту імені А. С. Макаренка у 2007 р. / [ред. кол.: Н. І. Кириленко, О. В. Багацька, В. С. Бугрій та ін.]. – Суми, 2008. – С. 182-183.

2009 рік

9. Поставна О. О. Концепт «староруська мова» в історико-культурній спадщині П. Куліша / О. О. Поставна, В. В. Поставний // Лінгвокраєзнавство: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ, 2009. – С. 94–102.

Підготувала магістрант Юлія Береза

Поставний Валерій Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

Народився 27 жовтня 1948 р. в смт. Новомиколаївці Новомиколаївського району Запорізької області у родині вчителів. Першим учителем була мати, тому разом із піснею біля колиски, що відлунювала теплом і святістю з її уст, він зближався з українським словом. Вже у школі був активним відвідувачем літературного гуртка. З посмішкою згадує улюбленого вчителя – Миколу Васильовича Климовича, який навчав українській літературі і був класним керівником. Саме від нього й народилася істинна любов

до Слова, яку і досі трепетно береже у своєму серці.

Закінчивши Новомиколаївську школу у 1966 році, вступив на філологічний факультет Запорізького педагогічного інституту за спеціальністю «українська мова та література». Деякий час працював у студентському науковому товаристві, мовознавчому, літературознавчому та філософському гуртках.

У 1970 р., закінчивши Запорізький педагогічний інститут із відзнакою, працював у Наталівській СШ Запорізького району Запорізької області, а в листопаді 1970 р. вступив до аспірантури при кафедрі української мови Запорізького педагогічного інституту. У 1974 р., відразу після закінчення, був направлений Міністерством освіти до Сумського державного педагогічного інституту імені А. С. Макаренка, в якому і пройшла його подальша науково-педагогічна діяльність – від викладача кафедри української мови, заступника декана філологічного факультету, старшого викладача, доцента, проректора педінституту. З 1991 по 1994 рр. працював на посаді проректора з питань заочного навчання інституту.

Протягом багатьох років роботи в університеті був членом вченої ради, виконуючи обов'язки голови комісії з контролю за виконанням Закону про мови. За дорученням кафедри розробив курси історії української мови, історичної граматики української мови, старослов'янської мови, сучасної української літературної мови. Надійною допомогою стали глибокі знання, отримані ще під час навчання в Запорізькому педінституті, в аспірантурі та протягом стажування в Київському національному університеті імені Т. Г. Шевченка. Неодноразово виступав на телебаченні і Сумському радіо, присвячуючи свої ефіри питанням функціонування української мови в Сумській області.

«У становленні мене як науковця найбільший вплив мали члени кафедри української мови, професори С. П. Самійленко та І. С. Олійник, професори кафедри української літератури М. П. Тананенко та О. П. Нувідський., які підтримували морально, духовно, були взірцем людяності», – згадує Валерій Володимирович. Знайомство з провідними філологами України, професорами і докторами філологічних наук, зокрема І. К. Кучеренком, П. П. Охріменком, П. П. Чучкою, доцентами О. М. Волохом, М. Т. Чемерисовим допомогло у становленні як філолога і фахівця з проблем історії української мови. Тому і зараз він наголошує на прагненні збільшити можливості для індивідуального спілкування викладача зі студентами, спрямувавши процес комунікації на реалізацію навчально-виховної мети. Вважає, що студент-філолог має стати національною особистістю з чітко сформованими основними якостями людини.

Автор близько 30 наукових статей у фахових виданнях, 5 навчально-методичних посібників для студентів. Бере активну участь у міжнародних і всеукраїнських конференціях. Керує магістерськими та дипломними роботами на кафедрі української мови, готує студентів до участі у всеукраїнських олімпіадах та конкурсах, керує студентською проблемною науковою групою.

Дослідженню наукового доробку видатних особистостей, зокрема Т. Г. Шевченка, Лесі Українки, П. Куліша, Б. Грінченка, А. Кримського він присвятив свої праці. Серед основних праць із цієї проблематики Валерій Володимирович називає такі:

1. Б. Грінченко і питання нормалізації української літературної мови (Суми, 1988 р.);
2. Лінгвістичний коментар до фонетичних особливостей мови Т. Шевченка (система голосних) (Суми, 1989 р.);
3. Український глотогенез та його наукова інтерпретація у лінгвістичній спадщині А. Ю. Кримського (Суми, 2010 р.);
4. Проблеми українського глотогенезу в науковій спадщині М. Максимовича (Суми, 2014 р.).

Також видавав методичні посібники: Історична граматика української мови (Суми, 1997 р.), Практикум з правопису української мови. Збірник тестових завдань (у співавторстві) (Суми, 2005 р.), Лабораторний практикум з сучасної української мови (у співавторстві) (Суми, 2000 р.).

Загальний науково-педагогічний стаж – 40 років.

Наукові інтереси: проблема українського глотогенезу; історія української літературної мови; варіантні явища в сучасній українській мові.

Нагороди: нагороду «Відмінник народної освіти».

Публікації

1. Поставний В.В. Морфологічні варіанти іменників / В. В. Поставний // Українська мова і література в школі. – К., 1974. – № 8. – С. 35-44.

2. Поставний В.В. Взаємодія між слово- і формотворенням іменників з суфіксами -ак і -ець в українській мові (за матеріалами лексикографічних робіт) / В. В. Поставний // Тези доповідей і повідомлень Міжвузівської наукової конференції з питаннями східнослов'янського іменного словотвору. – К.: Наукова думка, 1974. – С. 50-52.

3. Поставний В.В. Із спостережень над морфологічними варіантами родового відмінка (на матеріалі іменників чоловічого роду однини II відміни) / В. В. Поставний // Дослідження з фонетики,

граматики та фразеології української мови. – К.: Вид-во Київського педагогічного інституту імені Горького, 1974. – С. 37-47.

4. Поставний В.В. Морфологічні варіанти орудного відмінка іменників / В. В. Поставний // Дослідження з мовознавства. – К.: Вища шк. 1975. – С. 165-176.

5. Поставний В.В. Активізація пізнавальних інтересів студентів при вивченні історії української мови / В. В. Поставний // Питання навчання і комуністичного виховання молоді в світлі рішень XXVI з'їзду КПРС. – Тези доповідей і повідомлень наукової конференції. Ч. II. - Суми, 1982. - С. 22-24.

6. Поставний В.В. Фонетичне варіювання слів і його типи в сучасній українській мові / В. В. Поставний // Питання навчання і комуністичного виховання молоді в світлі рішень XXVI з'їзду КПРС / Тези доповідей і повідомлень до наукової конференції. Ч. II, Суми, 1983. – С. 26-27.

7. Поставний В.В. Б.Д.Грінченко та питання нормалізації української літературної мови / В. В. Поставний // Вивчення життя і творчості Б.Д.Грінченка в школі і вузі: Методичні рекомендації. – Суми, 1988. – С. 13-17.

8. Поставний В.В. Лінгвістичний коментар до фонетичних особливостей мови творів Т.Шевченка (Система голосних) / В. В. Поставний // Вивчення життя і творчості Т.Г.Шевченка в школі і вузі: Методичні рекомендації. – Суми, 1989. – С. 27-32 .

9. Поставний В.В. П.А. Грабовський про розвиток і функціонування української літературної мови / В. В. Поставний // П.А. Грабовський – видатний громадський діяч, поет-революціонер, фольклорист. – Суми, 1989. – С. 29-34.

10. Лабораторний практикум з сучасної української літературної мови (Лексика. Фразеологія. Морфеміка. Словотвір): збірник завдань для студ. філологіч. факультету вищ. навч. закладів /упоряд.: В.В.Поставний, О.О.Поставна. – Суми : Редакційно-видавничий відділ СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2000. – 63 с.

11. Поставний В. В. Історія української мови. Фонетика : Зб.тест.завдань / В. В. Поставний. – Суми : СДПУ, 2001. – 142 с.

12. Поставний В. В. Практикум з української мови [Текст] : Зб.тест.завдань: Навч.посібник / В. В. Поставний, О. О. Поставна. – Суми : СумДПУ, 2001. – 74 с.

13. Поставний В.В. Навчальний посібник: Практикум з української мови: Збірник тестових завдань. – Суми: СумДПУ. – 2002. – 76 с.

14. Поставний В.В. П. Куліш як перекладач державного документа / В. В. Поставний. // Філологічні науки. – 2002.

15. Поставний В.В. Практикум з української мови. Збірник тестових завдань: Навчально-методичний посібник / В. В. Поставний. – Суми, 2004. – 75 с.

16. Поставний В.В.Навчальний посібник: Практикум з правопису української мови. Орфографія. Пунктуація: Збірник тестових завдань. – Суми: СумДПУ. – 2005. – 48 с.

17. Поставний В.В.Практикум з правопису української мови. Орфоепія. Пунктуація. Збірник тестових завдань / В. В. Поставний – Суми: СумДПУ, 2005. – 48 с.

18. Поставний В.В. Питання "Праруської мовної єдності" в науковому баченні акад. А. Кримського / В. В. Поставний // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр СумДПУ ім. А.С.Макаренка у 2006 р. / Ред. кол.: Н.І. Кириленко, О.В.Багацька, А.В.Гончаренко та ін. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2007. – С. 181-182.

19. Поставний В.В. Мовна ситуація в освіті та соціальна престижність української мови як визначальні чинники формування культуромовної особистості (на прикладі Сумської області) / В. В. Поставний // Філологічні науки. – 2007. – С. 123-132.

20. Поставний В.В. Історична граматики. Програма навчального курсу / В.В. Поставний. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2008. – 17 с.

21. Поставний В.В. Концепт «староруська мова» в історико-культурній спадщині П. Куліша / В.В. Поставний // Лінгвокраєзнавство. – Суми: СумДПУ, 2010. – С.96-103.

22. Поставний В. В. Мовна ситуація і соціальна престижність української мови (на прикладі Сумської області) / В.В. Поставний // Філологічні науки: Збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. – С. 135-141.

23. Поставний В.В. Український глотогенез та його наукова інтерпретація у лінгвістичній спадщині А.Ю. Кримського / В.В. Поставний // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ, 2010. – С.58-68.

Підготувала магістрант Альона Харіна

Рудь Ольга Миколаївна – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови

Народилася 8 березня 1968 року в селі Бобрик Білопільського району Сумської області. У 1985 році закінчила Тучненську середню школу Білопільського району. Протягом 1985–1990 рр. навчалася на філологічному факультеті Сумського державного педагогічного інституту імені А. С. Макаренка за спеціальністю «Українська мова і література».

З 1990 р. до 2006 р. працювала асистентом, старшим викладачем кафедри української мови, доцентом кафедри педагогіки, психології та методики початкового навчання, заступником декана соціально-гуманітарного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Протягом семи років (з 2006 р. до 2013 р.) О. М. Рудь очолювала факультет перепідготовки Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Нині О. М. Рудь – заступник декана факультету підвищення кваліфікації та перепідготовки Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Кандидатську дисертацію «Структура, семантика та функціонування складних прикметників в українській поетичній мові ХХ століття» захистила в 2002 році.

Вчене звання доцента присвоєно в 2005 році.

Наукові інтереси: поетична мова ХХ століття, культура фахової мови, риторична культура викладача, історія освіти Сумщини.

Нагороди: нагороджена нагрудним знаком «Відмінник освіти України» (2010 р.).

Публікації

1990 рік

1. Рудь О. М. Художньо-виражальні функції складних слів у поетичних творах Т. Г. Шевченка / О. М. Рудь // Т. Г. Шевченко і Переяславщина: тези доп. – Переяслав-Хмельницький, 1990. – С. 48-50.

1991 рік

2. Рудь О. М. Оказіональні складні слова в поезії П. Г. Тичини / О. М. Рудь // Літературно-громадська діяльність П. Г. Тичини і сучасність: тези ювілейних читань. – Чернігів, 1991. – Ч. 2. – С. 67-69.

1996 рік

3. Рудь О. М. Функціонування складних слів з кольористичним компонентом у поезії ХХ століття / О. М. Рудь // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку: зб. наук. праць, присвячених пам'яті професора С. П. Самійленка. – Запоріжжя, 1996. – Ч. 2. – С. 100-104.

1998 рік

4. Рудь О. М. Складні епітети семантичного поля із значенням «Україна» (на матеріалі української поезії ХХ століття) / О. М. Рудь. – К., 1998. – 40 с.

5. Рудь О. М. Складні прикметники на означення рослин (на матеріалі української поезії ХХ століття) / О. М. Рудь // Філологічні науки: зб. наук. праць. – Суми, 1998. – С. 57-63.

1999 рік

6. Рудь О. М. Складні слова з компонентом-кольоропозначенням синього спектра (на матеріалі української поезії ХХ століття) / О. М. Рудь // Філологічні науки: зб. наук. праць. – Суми, 1999. – С. 80-86.

7. Рудь О. М. Художньо-виражальні функції складних слів у поезії Василя Барки / О. М. Рудь // Культура слова. – К.: Наукова думка, 1999. – Вип. 52. – С. 26-29.

2000 рік

8. Рудь О. М. Структурно-семантичні моделі складних прикметників з першим компонентом на позначення кількості (на матеріалі української поезії ХХ століття) / О. М. Рудь // Вісник Сумського державного університету: зб. наук. праць. Серія: Філологічні науки . – Суми: Вид-во СумДУ, 2000. – С. 82-94.

2001 рік

9. Рудь О. М. Поетичне слововживання складних прикметників та дієприкметників. Словник. / О. М. Рудь. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2001. – 270 с.

10. Рудь О. М. Типи моделей складних прикметників з першим колірним компонентом (на матеріалі української поезії ХХ століття) / О. М. Рудь // Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць; за заг. ред. проф. Л. А. Лисиченко. – Харків: ХДПУ, 2001. – Вип.7. – С. 148-153.

2002 рік

11. Рудь О. М. Функціональні властивості складних прикметників у поетичній мові / О. М. Рудь // Слово. Стиль, Норма: зб. наук. праць, присвячений 65-річчю з дня народження доктора філологічних наук, проф. С. Я. Єрмоленко / відп. ред. Н. М. Сологуб. – К., 2002. – С. 99-105.

2003 рік

12. Рудь О. М. Методика викладання української мови в початковій школі. Розділ 3. Передмова / О. М. Рудь // Програма державного екзамену з методики викладання в початковій школі: навч.-метод. посібник. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2003. – С. 3; 47–73.

13. Рудь О. М. Семантичні типи складних прикметників із другим соматичним компонентом // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2003. – С. 47-55.

14. Рудь О. М. Сполучуваність складних прикметників з іменниками на позначення часових понять / О. М. Рудь // Семантика мови і тексту: зб. статей VIII міжнародної наукової конференції. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – С. 427-432.

2004 рік

15. Рудь О. М. Методика викладання української мови в початковій школі: Методичні рекомендації для студентів заочного відділення спеціальності «Початкове навчання» / О. М. Рудь. – Ч. 1. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 60 с.

16. Рудь О. М. Порівняння у мові української поезії ХХ століття / О. М. Рудь // Філологічні науки: збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – С. 73-80.

17. Рудь О. М. Українська мова в початковій школі: Методичні рекомендації для студентів заочного відділення спеціальності «Початкове навчання» / О. М. Рудь. – Ч. 2. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 48 с.

2005 рік

18. Рудь О. М. Метафоричні прикметникові композити в українській поезії ХХ століття / О. М. Рудь // Культура слова. – 2005. – Вип. 65. – С. 29-32.

19. Рудь О. М. Методика викладання української мови в початковій школі. Розділ 1. Програма державного екзамену з методики викладання в початковій школі: навч.-метод. посібник / О. М. Рудь. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – С. 6-24.

20. Рудь О. М. Функціональний обсяг складних прикметників-епітетів на позначення зовнішніх ознак предметів (на матеріалі поетичної мови ХХ століття) / О. М. Рудь // Лінгвістика: збірник наукових праць. – Луганськ: Вид-во ЛНПУ імені Тараса Шевченка «Альма-матер», 2005. – № 1 (4). – С. 239-247.

2006 рік

21. Рудь О. М. Зміст і структура навчального курсу «Сучасна українська мова з практикумом» / О. М. Рудь. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2006. – 141 с.

2008 рік

22. Рудь О. М. Звертання в житті українців / О. М. Рудь // Педагогічна Сумщина. – 2008. – №3. – С. 42-45.

23. Рудь О. М. Культура мовлення вчителя. Мовні поради / О. М. Рудь // Педагогічна Сумщина. – 2008. – №1. – С. 47-49.
24. Рудь О. М. Курс «Риторика» у професійній підготовці педагогів вищої школи / О. М. Рудь // Педагогічні науки: збірник наукових праць. Частина третя. – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – С. 399-406.
25. Рудь О. М. Місце риторики у формуванні культуромовної особистості / О. М. Рудь // Українська культуромовна особистість учителя: теорія і практика: [монографія] / За ред. Л. І. Мацько, О. М. Семеног. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2008. – С. 180-192.
26. Науково-дослідна робота магістрантів: навч.-метод. посібник / Укладачі: Н. Н. Чайченко, О. М. Семеног, Л. М. Артюшкіна, О. М. Рудь. / За ред. О. М. Семеног. – Суми: СОІППО, 2008. – 94 с.
27. Рудь О. М. Риторична культура майбутніх педагогів вищої школи / О. М. Рудь // Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах неперервної освіти: [монографія] / За ред. М. М. Солдатенко, О. М. Семеног. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2008. – С. 199-206.
28. Рудь О. М. Символ: дефініції поняття в філософській літературі / Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій: матеріали конференції. – Суми, 2008. – С. 182-184.

2009 рік

29. Рудь О. М. Мовні поради: вибір синтаксичної побудови / О. М. Рудь // Освіта Сумщини. – 2009. – №3. – С. 54–56.
30. Рудь О. М. Мовні поради / О. М. Рудь // Освіта Сумщини. – 2009. – №4. – 3 с.
31. Науково-дослідна робота магістрантів: навчальний посібник / Укладачі: Н. Н. Чайченко, О. М. Семеног, Л. М. Артюшкіна, О. М. Рудь. – 3-є видання, перероблене, доповнене. – Суми: СОІППО, 2009. – 104 с.
32. Рудь О. Риторика в таблицях і схемах: Довідник / О. М. Рудь. – Суми: СОІППО, 2009. – 321 с.

2010 рік

33. Вимоги до написання та оформлення рефератів і контрольних робіт: методичні рекомендації / Упорядник О. М. Рудь. – Суми: СОІППО, 2010. – 30 с.

34. Науково-дослідна робота магістрантів: Навчальний посібник / Укладачі: Н. Н. Чайченко, О. М. Семеног, Л. М. Артюшкіна, О. М. Рудь. – Суми: СОІППО, 2010. – 96 с.

35. Рудь О. М. Риторична підготовка майбутніх педагогів вищої школи / О. М. Рудь // Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій: матеріали III Міжнародної наукової конференції. – Суми: СОІППО, 2010. – Т. 1. – С. 187-191

36. Рудь О. М. Топоси як категорія риторики // Філологічні науки: синхронічний та діахронічний аспекти: збірник наукових праць / за заг. ред. Л. М. Горболіс. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – С. 66-74.

37. Рудь О. М. Ці підступні пароніми. Мовні поради / О. М. Рудь // Освіта Сумщини. – 2010. – №2. – С. 50-51.

2011 рік

38. Рудь О. М. Особливості формування риторичних умінь в учнів професійно-технічних навчальних закладів / О. М. Рудь, О. В. Василенко // Освіта Сумщини. – №2 (10). – 2011. – С.43-45.

39. Культура фахової мови: Програма варіативної навчальної дисципліни підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010018 Адміністративний менеджмент / Розробники О. М. Семеног, О. М. Рудь // Типові програми навчальних дисциплін підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010018 Адміністративний менеджмент: збірник. – Суми: СОІППО, 2011. – С. 99-118.

40. Культура фахової мови: Програма варіативної навчальної дисципліни підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010020 Управління навчальним закладом / Розробники О. М. Семеног, О. М. Рудь // Типові програми навчальних дисциплін підготовки магістрів напряму Специфічні категорії

спеціальності 8.18010020 Управління навчальним закладом: збірник. – Суми: СОІППО, 2011. – С.102-119.

41. Культура фахової мови: Робоча програма варіативної навчальної дисципліни підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010018 Адміністративний менеджмент / Розробники О. М. Семенов, О. М. Рудь / Робочі програми навчальних дисциплін підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010018 Адміністративний менеджмент: збірник. – Суми: СОІППО, 2011. – С. 175-201.

42. Культура фахової мови: Робоча програма варіативної навчальної дисципліни підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010020 Управління навчальним закладом / Розробники О. М. Семенов, О. М. Рудь / Робочі програми навчальних дисциплін підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010020 Управління навчальним закладом: збірник. – Суми: СОІППО, 2011. – С.177-199.

43. Науково-дослідна робота магістрантів: навчальний посібник / Укладачі: Н. Н. Чайченко, О. М. Семенов, Л. М. Артюшкіна, О. М. Рудь. – Суми: СОІППО, 2011. – 72 с.

44. Рудь О. М. Система риторичних умінь педагогів вищої школи // Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія та практика: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 19-20 травня 2011 року). – Суми: РВВ СОІППО, 2011. – С. 210-212.

45. Рудь О. М. Курс «Культура фахової мови» в системі підготовки магістрів / О. М. Рудь // Магістратура: стан, проблеми, перспективи розвитку: збірник матеріалів регіональної науково-практичної конференції для аспірантів, викладачів, науковців (Суми, 9-10 листопада 2011 року). – Суми: СОІППО, 2011. – С. 154-158.

46. Рудь О. М. Підготовка майбутніх педагогів вищої школи до невербального спілкування / О. М. Рудь // Імідж сучасного педагога. – 2011. – №3 (112). – С. 37-39.

47. Рудь О. М. Проблема вивчення топосів у курсі риторики / О. М. Рудь // Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон: РІПО, 2011. – Випуск 11. – С. 192-197.

48. Академічна риторика: Програма варіативної навчальної дисципліни підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи / Розробники О. М. Семеног, О. М. Рудь // Типові програми навчальних дисциплін підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи: збірник / За ред. О. М. Рудь. – Суми: СОІППО, 2012. – С. 85-101.

49. Академічна риторика: Робоча програма варіативної навчальної дисципліни підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи / Розробник О. М. Рудь // Робочі програми навчальних дисциплін підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи: збірник / За ред. О. М. Рудь – Суми: СОІППО, 2012. – С. 220-258.

50. Культура фахової мови: Програма варіативної навчальної дисципліни підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи / Розробники О. М. Семеног, О. М. Рудь // Типові програми навчальних дисциплін підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи: збірник / За ред. О. М. Рудь. – Суми: СОІППО, 2012. – С. 102-122.

51. Культура фахової мови: Робоча програма варіативної навчальної дисципліни підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи / Розробники О. М. Семеног, О. М. Рудь // Робочі програми навчальних дисциплін підготовки магістрів напряму Специфічні категорії спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи: збірник / За ред. О. М. Рудь – Суми: СОІППО, 2012. – С. 259-298.

52. Рудь О. М. Вивчення у курсі «Академічна риторика» наукової спадщини Костянтина Зеленецького / О. М. Рудь // Магістратура: стан, проблеми, перспективи розвитку: збірник матеріалів регіональної науково-практичної конференції (Суми, 14-15 листопада 2012 р.). – Суми: СОІППО, 2012.

53. Рудь О. М. Культура фахової мови: збірник тестових і контрольних завдань / О. М. Семенов, О. М. Рудь // – Суми: СОІППО, 2012. – 148 с.

54. Рудь О. М. Культура фахової мови: навчальний посібник / О. М. Семенов, О. М. Рудь // – Суми: РВВ СОІППО, 2012. – 122 с.

55. Рудь О. М. Особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури до краєзнавчо-екскурсійної діяльності / О. М. Рудь, Л. І. Синіговець // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Випуск 102. – Том II. – Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2012. – С. 422-425.

56. Рудь О. М. Науково-педагогічне дослідження: навчальний посібник для магістрантів спеціальності «педагогіка вищої школи» / О. М. Рудь, Н. Н. Чайченко, О. М. Семенов, Л. М. Артюшкіна, – Суми: СОІППО, 2012. – 124 с.

2013 рік

57. Науково-педагогічне дослідження: навчальний посібник для магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи» / Укладачі: Н. Н. Чайченко, О. М. Семенов, Л. М. Артюшкіна, О. М. Рудь. – Суми: Ніко, 2013. – 180 с. **(гриф МОН)**

58. Рудь О. М. Педагогічна майстерність Олени Семенов / О. М. Рудь // Педагогічна Сумщина. – 2013. – № 1. – С. 36-39.

59. Рудь О. М. Розвиток педагогічної майстерності вихованців Глухівського вчительського інституту (1874-1917 рр.) / О. М. Рудь // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць / Ред. кол.: Н. В. Гузій (відп. ред.). – Вип. 20 (30). – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – Спец.вип. – Актуалітети філологічної освіти та науки. – С. 180-184.

60. Рудь О. М. Формування особистості майбутніх педагогів у Хрестовоздвиженському Трудовому Братстві Миколи Неплюєва // Педагогіка вищої та середньої школи : збірник наукових праць / За ред. доктора пед. наук, професора З. П. Бакум. – Випуск 39. – Кривий Ріг: ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2013. – С. 331-337.

61. Рудь О. М. Культура фахової мови: навчальний посібник / О. М. Рудь, О. М. Семеног. – Суми: СОІППО, 2013. – 260 с. **(гриф МОН)**

62. Рудь О. М. Філологічна підготовка майбутніх педагогів у Конотопській жіночій гімназії (1908-1920 рр.) / О. М. Рудь // Післядипломна педагогічна освіта як технологія розвитку фахової компетентності: матеріали Всеукраїнської електронної науково-практичної конференції (м. Донецьк, 3-30 жовтня 2013 р.) / редкол.: О. І. Чернишов та ін. – Т.2. – Донецьк : Витоки, 2013. – С. 44-48.

2012 Рудь О. М. Розвиток жіночої педагогічної освіти на Сумщині (друга половина XIX – початок XX століть) // Матеріали Всеукраїнської з міжнародною участю наукового освітнього форуму «Відкриті інновації як феномен глобально-орієнтованого суспільства» (Суми, 13-17 травня 2013 р.) – Суми: РВВ СОІППО, 2013. – С. 31-34.

Підготувала аспірант кафедри М. М. Ячменик

Самброс Юрій Пилипович – викладач

Самброс Георгій (Юрій) Пилипович народився 20 квітня 1894 року в місті Тростянець на Сумщині у родині фельдшера. У двокласовій школі застала Юрія Самброса революція 1904–1905 рр. Дитячі враження від цієї події залишилися поверховими. Згодом він виїздить до Сум, щоб продовжити навчання в гімназії. «Місто Суми, де мені судилося провести не лише гімназіальну, юнацьку пору, але, згодом, і понад сім років дорослого життя, – лишилися у моїх спогадах настільки ж рідним, як і незабутній Тростянець» – згадував педагог Ю. П. Самброс [5].

У справах народної освіти Ю. П. Самброса разом із невеликою делегацією було запрошено до міста Охтирка.

У 1923 році Ю. П. Самброс повернувся до міста Сум, де згодом обійняв посаду старшого інспектора соцвиху, тобто став фактичним завідувачем і керівником усієї шкільної і дошкільної освіти. Однак відбувалася своєрідна «чистка» апарату Сумської інспектури народної освіти. Під пильний нагляд чекістів потрапив і Ю. П. Самброс.

З 1925 року він був викладачем педагогіки в Сумському державному педагогічному інституті імені А. С. Макаренка. У березні 1925 року за рішенням колективу на посаду директора педкурсів було висунуто кандидатуру Ю. П. Самброса, який виявив себе як творча людина й самовідданий педагог із організаторськими здібностями. Кандидатура нового (другого) очільника педкурсів була затверджена народним комісаріатом освіти, однак в силу певних обставин (через втручання Сумського окружного виконкому) ухвалене рішення було

скасоване. Відповідно до цього офіційним керівником було призначено за рішенням комісаріату іншого директора. Однак справжнім авторитетним неформальним лідером педкурсів залишався Ю. П. Самброс. Він був один із тих активістів, які сприяли відкриттю Сумських вищих педкурсів, порушуючи це питання перед виконкомом. Крім того, Юрій Пилипович займався укомплектуванням викладацького корпусу, систематично подавав пропозиції щодо вдосконалення педагогічного процесу. Тому завдяки поліпшенню керівництва навчально-виховним процесом відповідно до рішення методобкому була запроваджена посада завідувача навчальної частини, на яку в 1925 році було призначено Ю. Самброса.

Постать Ю. П. Самброса заслуговує уваги як педагога-першовідкривача, оскільки він автор методичних посібників з педагогіки, української мови, методики викладання предметів, за основу яких було взято педагогіку Я. – А. Коменського, К. Ушинського та ін. Його педагогічна творчість ввесь час перебувала у русі новаторства, про що свідчить його активна діяльність на педагогічній ниві. За основу педагогічної творчості, на думку Ю. П. Самброса, варто брати культуру рідного народу, шліфування та популяризація української мови. З огляду на це, цікавою та пізнавальною була його праця «Оцінка мови студентства педвишів» (1930).

Дбаючи про поширення та вдосконалення української мови, Ю. П. Самброс протягом 1926 – 1927 рр. досліджував мовну ситуацію в Сумському та Охтирському районах. Зокрема він послуговувався тестовими завданнями з правопису, стилістики, каліграфії тощо.

У 1931 році Ю. П. Самброс звільнився за власним бажанням, отримавши досить непогані рекомендації. Постало питання покинути Суми та переїхати до Харкова, де отримав посаду завідувача педагогічною практикою студентів.

Після подій 1932 року Ю. П. Самброс виїжджає до Сибіру – міста Новосибірськ. Помер Ю. П. Самброс на Уралі 7 листопада 1975 року.

Наукові інтереси: педагогічна творчість, українська мова, методика викладання багатьох предметів, зокрема й української мови.

Публікації

1. Самброс Ю. П. Вивчення рідної мови у школі і вузі / Ю. П. Самброс.
2. Самброс Ю. П. Методична робота вчителя у школі / Ю. П. Самброс.
3. Самброс Ю. П. Народна освіта на Сумщині / Ю. П. Самброс // Наша освіта. – 1928.
4. Самброс Ю. П. Оцінка мови студентів педвишів / Ю. П. Самброс. – 1930.
5. Самброс Ю. П. Педагогічні гуртки в школах / Ю. П. Самброс.
6. Самброс Ю. П. Система безперервного педагогічного практикуму / Ю. П. Самброс. – Харків, 1930.
7. Самброс Ю. П. Театральна робота в школі / Ю. П. Самброс

Підготувала магістрант Тетяна Рева

Семеног Олена Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор

У 1985 році закінчила філологічний факультет Харківського державного університету, працювала в Глухівському державному педагогічному університеті (тепер – Глухівський національний педагогічний університет імені О. П. Довженка) на посадах асистента, доцента, завідувача кафедри. На кафедрі української мови Сумського педуніверситету працює з 2007 року на посаді професора, згодом – завідувача.

О. М. Семеног – відомий дослідник у царині теорії і методики, лінгводидактики вищої професійної освіти, профільного мовного навчання. Дослідниця має понад 200 наукових праць у вітчизняних та зарубіжних виданнях українською, російською, польською, англійською мовами. За 30 років наукової діяльності (1984–2014) творчий доробок професора наповнився монографіями, підручниками, навчально-методичними посібниками, програмами, статтями, з-поміж яких: монографії «Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури» (2005); «Українська культуромовна особистість учителя» (2007); «Розвиток педагогічної майстерності викладача» (2008); «Українська культуромовна особистість учителя: теорія і практика» (2008), (у співавторстві); «Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах неперервної освіти» (2010), (у співавторстві); «Компетентнісний підхід у неперервній освіті» (2012), (у співавторстві); «Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства» (2013);

«Учитель мистецьких дисциплін у дискурсі педагогічної майстерності» (2013), «Професійно-творча самореалізація майбутнього вчителя в інноваційній освіті» (2013), «Формування дослідницьких умінь майбутніх учителів-словесників: теорія і практика» (2014), «Формування професійної етики медичних сестер у вимірах педагогічної дії» (2014); посібники для студентів, учителів, школярів навчальних закладів: «Український фольклор» (2004); «Мовне родинознавство» (2005); «Етнолінгводидактична культура педагога» (2006); «Мовна особистість учителя в художній літературі» (2008), (у співавторстві); «Мовно-література освіта в Україні: погляд крізь роки» (2008), (у співавторстві); «Практика в системі фахової освіти майбутнього вчителя української мови і літератури» (2008) (у співавторстві); «Домінанти духовного світу українців» (2008) (у співавторстві); «Культура наукової української мови» (2010); «Вступ до слов'янської філології» (2010); «Фахова практика вчителя-словесника» (2011), (у співавторстві); «Мова наша – українська» (2011) (у співавторстві), «Методика викладання української мови у вищій школі» (2012, 2014) (у співавторстві); «Культура наукової української мови» (2012), «Українська мова: фахове спрямування – юрист» (2013) (у співавторстві), «Культура фахової мови» (2013, 2014) (у співавторстві), «Етнолінгводидактична культура вчителя-словесника» (2014). У загальноосвітніх навчальних закладах використовується програма з української мови для 10–11 класів (профіль – українська філологія), підготовлена спільно з доктором філологічних наук, професором, дійсним членом НАПН України Л.І. Мацько. Для студентів, магістрантів, аспірантів, учителів працює сайт О. М. Семеног «Педагогічна майстерність» <http://pedmaster.ucoz.ua/>.

Під керівництвом доктора педагогічних наук, професора О. М. Семеног підготовлено 2 докторські і 5 кандидатських дисертацій.

О. М. Семеног – член редколегій: «Вісника Глухівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки»: збірника наукових праць «Порівняльна професійна педагогіка», збірника наукових статей «Філологічні науки» Сумського державного

педагогічного університету імені А.С.Макаренка, науково-методичного журналу «Педагогічна Сумщина».

Член спеціалізованих вчених рад Д 26.451.02 Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та Д 73.053.02 Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, виконує опонування, експертизу докторських і кандидатських дисертацій, рецензування навчальних посібників, монографій.

О. М. Семеног брала безпосередню участь в організації і проведенні 10 Всеукраїнських науково-практичних конференцій та методологічних семінарів з питань професійної підготовки, педагогічної майстерності вчителів (м. Глухів, 2002-2005; 2007; 2008 рр., м. Суми, 2007, 2009, 2010, 2011 рр.). О. М. Семеног успішно виконувала обов'язки заступника голови журі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури(м. Суми, 2007 р.), X Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» (2006), голови журі Міжнародного конкурсу імені П. Яцика серед студентів ВНЗ (м. Суми, 2011, 2012, 2013, 2014). Підготувала 7 випусків з питань мовної освіти для радіопрограми «Родослів» Сумської телерадіокомпанії.

Наукові інтереси. Виконує дослідження з теорії і методики, лінгводидактики вищої професійної освіти, профільного філологічного навчання за напрямками: дослідження теоретичних питань мовної культури особистості педагога в системі «вища школа – післядипломна освіта»; наукова мовна культура дослідника – невід'ємна складова педагогічної майстерності; етнолінгвопедагогічна спрямованість професійно-методичних дисциплін у вищому педагогічному навчальному закладі; профільна мовна підготовка у старшій школі. Дослідження відповідають Державній програмі розвитку й функціонування української мови.

Нагороди: «Відмінник освіти України» (1993), Почесна грамота голови Сумської обласної державної адміністрації (1999, 2002, 2009, 2012, 2013, 2014), грамота української всесвітньої координаційної ради (2006), Почесна грамота Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (2008), Грамота Департаменту освіти і науки,

молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (2013), нагрудний знак НАПН України медаль «Ушинський К.Д.» (2013).

Публікації

Монографії

2005 рік

1. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: [монографія] / О. М. Семеног. – Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. – 404 с.

2007 рік

2. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): [монографія] / За ред. Л. І. Мацько. – К.: Педпреса, 2007. – 303 с.

2010 рік

3. Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах неперервної освіти : [монографія] / І. А. Зязюн, М. М. Солдатенко, А. І. Кузьмінський, О. М. Семеног, О. В. Тринус та ін.]. – Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2010. – 272 с.

2012 рік

4. Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства : [кол. моногр.] / [І. А. Зязюн, О. А. Лавріненко, М. М. Солдатенко, В. В. Пилипчук, О. М. Боровік, О. М. Семеног, О. А. Грищенко, М. П. Лещенко, В. Ф. Орлов, Т. В. Іванова, О. В. Тринус, О. С. Падалка; за ред. І. А. Зязюна]. – К. : Пед. думка, 2012. – 390 с.

5. Семеног О. М. Учитель-словесник у вимірах компетентнісної парадигми освіти / О. М. Семеног // Компетентнісний підхід у неперервній освіті: [колект. Монографія] / за наук. ред. І. Г. Єрмакова. – Донецьк: Каштан, 2012. – С. 170-203.

2013 рік

6. Семенов О. М. Ідіостиль викладача-дослідника у вимірах педагогічної майстерності / О. М. Семенов // Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства: [монографія] // [І. А. Зязюн., О. А. Лавриненко, М. М. Солдатенко та ін.]. – К.: Педагогічна думка, 2013. – С. 212-240.

7. Семенов О. М. Мова ремесла в естетичному розвитку педагога: родинний досвід і реалії сьогодення / Олена Семенов // Учитель мистецьких дисциплін у дискурсі педагогічної майстерності: [монографія] / І. А. Зязюн, Г. Г. Філіпчук, О. М. Отич та ін.; за наук. ред., передм. і післямова О. М. Отич. – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2013. – С. 81-98.

8. Семенов О. М. Професійно-творча самореалізація педагога в інноваційній освіті / О. М. Семенов // Професійно-творча самореалізація майбутнього педагога в інноваційній освіті : [колект. Монографія] / за наук. ред. М. Лазарева]. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – С. 136-157.

2014 рік

9. Семенов О. М. Формування дослідницьких умінь у майбутніх учителів-словесників: теорія і практика : [монографія] / О. М. Семенов, О. І. Земка. – Суми : СОІППО, 2014. – 286 с.

Підручники, посібники

2008 рік

10. Семенов О. М. Вступ до слов'янської філології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Олена Семенов. – Глухів : РРВ ГДПУ, 2008. – 229 с.

11. Семенов О. М. Мовна особистість учителя в художній літературі : навч. посіб. / Олена Семенов, Людмила Базиль. – К. : Фенікс, 2008. – 224 с.

12. Семенов О. М. Мовно-літературна освіта в Україні : погляд крізь роки : навч. посіб. / Олена Семенов, Людмила Базиль. – К. : Фенікс, 2008. – 224 с.

13. Семенов О. М. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Семенов, Л. О. Базиль, Т. І. Дятленко ; за ред. О. М. Семенов. – К. : Фенікс, 2008. – 300 с.

14. Семенов О. М. Українська мова. 10–12 кл. (профіль – українська філологія) : навч.-метод. посіб. / О. М. Семенов, Л. І. Мацько. – К. ; Глухів : РВВ ГДПУ, 2008.–152 с.

2010 рік

15. Семенов О. М. Вступ до слов'янської філології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Олена Семенов. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010.– 229 с.

16. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О. М. Семенов. – К. : Академія, 2010. – 216 с.

17. Семенов О. М. Українська мова. 10–11 кл. : програма для профільного навчання учнів ЗНЗ. Філологічний напрям, профіль – українська філологія / О. М. Семенов, Л. І. Мацько. – Суми : РВВ СОІППО, 2010. – 82 с.

2011 рік

18. Семенов О. М. Мова наша – українська : навч.-метод. посіб. для вчителя / Л. І. Мацько, О. М. Семенов, Н. Б. Голуб, О. Сидоренко, О. Мацько ; за ред. Л. І. Мацько. – К. : Богданова А. М., 2011. – 510 с.

19. Семенов О. М. Фахова практика вчителя-словесника : навч. посіб. / О. М. Семенов, Л. О. Базиль, Т. І. Дятленко. – Луганськ : Ноулідж, 2011. – 420 с.

2012 рік

20. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / Олена Миколаївна Семенов. – К. : Академія, 2012. Вид. 2. – 216 с.

21. Семенов О. М. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах : навч. посіб. / Олена Семенов, Наталія Дейниченко. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 215 с.

2013 рік

22. Семенов О. М. Культура фахової мови : навч. посіб / О. М. Семенов, О. М. Рудь. – Суми : СОІППО, 2013. – 260 с.

23. Семенов О. М. Науково-педагогічне дослідження : навч. посіб. для магістрантів спец. «Педагогіка вищої школи» / [уклад. : Н. Н. Чайченко, О. М. Семенов, Л. М. Артюшкіна, О. М. Рудь]. – Суми : Ніко, 2013. – 180 с.

2014 рік

24. Семенов О. Етнолінгвістична культура вчителя-словесника. Практикум: навчальний посібник / Олена Семенов. – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 182 с.

Статті у збірниках наукових праць, науково-методичних і періодичних виданнях

25. Семенов, О. М. Академічна лекція як професійний комунікативний феномен / Олена Семенов // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України ; Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г. Короленка. – К.: Полтава, 2011. – Вип. 2. – С. 91–101.

26. Семенов О. М. Вивчення ідіостилю сучасного науковця-лінгвіста у профільних класах загальноосвітньої школи / Олена Семенов // Вісн. Луганського ун-ту. Сер.: Пед. науки / Луганський нац. пед ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2010. – Вип. 18.– С. 123–130.

27. Семенов О. М. Видатна особистість української лінгводидактики (на честь Марії Іванівни Пентилюк) / Олена Семенов, Любов Мацько // Укр. мова і літ-ра в школі. – 2011.– № 2.– С. 61–63.

28. Семенов, О. М. Ніла Волошина : «Основне для вчителя – не вичерпати себе» / Олена Семенов // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ андрагогіки. – К.: Ніжин: Лисенко, 2013. – Вип. 6. – С. 136–140.

29. Семенов О. М. Вчителіві української / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – № 7/8.– С. 60–62.

30. Семенов О. М. Етнолінгвістичний аналіз етнографічної пам'ятки / Олена Семенов // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсонський держ.ун-т. – Херсон : ХДУ, 2009.– Вип. 52. – С. 80–84.

31. Семенов О. М. «За обрієм слова» : штрих до портрета Михайла Шевченка як мовної особистості / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – №7/8. – С. 56–60.

32. Семенов О. М. Іван Зязюн : «Моя неповторність ... від батька – матері, учителів, від самостійного пізнання людської психології» / О. М. Семенов, Л. І. Мацько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 3. – С. 12–16.

33. Семенов О. М. Інформаційне забезпечення викладання української мови у вищій школі : реалії і потреби / О. М. Семенов // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. / Львівський держ. ун-т безпеки життєдіяльності, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України / [за ред. М. М. Козяра, Н. Г Ничкало]. – Львів, 2009.– Вип. 2, ч. 2. – С. 267–270.

34. Семенов О. М. Ключові концепти директора школи / Олена Семенов // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2011. – Вип. 196, ч.1.– С. 126–129.

35. Семенов О. М. Книга для філологічного аналізу і роздумів / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – № 4. – С. 45–46.

36. Семенов, О. М. Концепт «педагогічне спілкування» в українській літературі / Олена Семенов // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. : Пед. науки / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2008.– Вип. 132. – С. 125–131.

37. Семенов, О. М. Культура вторинного наукового тексту / Олена Семенов // Наук. зап. Вінницького держ пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Сер. : Філологічна : зб. наук. пр. – Вінниця : Планер, 2010. – Вип. 12. – С. 18–23.

38. Семенов, О. М. Культура мовлення у науковій діяльності дослідника / О. Семенов // Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України , відділ андрагогіки. – К. ; Ніжин : М.М. Лисенко, 2010. – Вип. 2. – С. 79–87.

39. Семенов, О. М. Культура суб'єкта науково-дослідницької діяльності / Олена Семенов // Розвиток педагогічних наук в Україні і Польщі на початку ХХІ століття : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Комітет пед. наук. Польської академії наук. – Черкаси : А.Ю. Чабаненко, 2011. – С. 484–488.

40. Семенов О. М. Культура усного наукового мовлення дослідника / Олена Семенов // Філологічні науки. – 2010. – Вип. 15. – С. 23–27.

41. Семенов О. М. Лексикографічна компетенція як показник мовної культури особистості / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 2. – С. 41–44.

42. Семенов О. М. Лекція у вищій школі / Олена Семенов // Вересень. – 2011. – № 2. – С. 95–101.

43. Семенов О. М. Лінгвістичне краєзнавство у фаховій підготовці вчителя-словесника / Олена Семенов // Лінгвокраєзнавство : мовний аспект стилю письменників, періодичних видань, ономастики, діалектів Сумщини : зб. наук. пр. – Суми : Сум.ДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – С. 104–112.

44. Семенов О. М. Магістерська освіта як освіта майбутніх викладачів вищої школи / Олена Семенов // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2011. – Вип. 196, ч.1. – С. 126–129.

45. Семенов О. М. Мистецтво фольклорного слова у розвитку культуромовної особистості педагога / Олена Семенов // Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент : зб. наук. пр. / Мистецький ін-т художнього моделювання та дизайну ім. Сальвадора Далі. – К., 2009. – Вип. 4. – С.131–140.

46. Семенов О. М. «Мова – це не лише інформаційний код..., це передусім душа людська» / О. М. Семенов, Л. І. Мацько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – № 2. – С. 23–24.

47. Семенов О. М. Мовлення викладача як мовно-риторичний взірець / Олена Семенов // Професійна освіта : ціннісні орієнтири сучасності : зб. наук. пр. / за заг. ред. І. А. Зязюна ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К. ; Харків : НТУ «ХПІ», 2009. – С. 452–458.

48. Семенов О. М. Мовна індивідуальність науковця / Олена Семенов // Наук. часоп. НПУ імені М.П. Драгоманова. Сер. №8. Філол. науки : зб наук. пр. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – Вип. 3. – С. 171–175.

49. Семенов О. М. Мовна особистість науковця XXI століття / Любов Мацько, Олена Семенов // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. / [редкол. : Н.Г. Ничкало (голова) та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Вінницьк. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – К. ; Вінниця, 2008. – С. 222–230.

50. Семенов О. М. Мовна особистість педагога-дослідника в соціокультурній парадигмі XXI століття / Олена Семенов // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер. : Пед. науки / Глухів. держ. пед. ун-т. – Глухів : ГДПУ, 2008. – Вип. 11. – С. 23–27.

51. Семенов О. М. Мовнокомунікативна особистість студента-філолога у сучасній освітній парадигмі / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2010. – № 10. – С. 11–12.

52. Семенов О. М. Мовно-методичний курс для магістрантів : здобутки і проблеми зарубіжної та української вищої школи / Олена Семенов // Порівняльна професійна педагогіка. – 2011. – Вип. 1. – С. 62–72.

53. Семенов О. М. На допомогу молодим ученим / Олена Семенов // Українська мова в освітньому просторі : навч. посіб. для студ. освітньо-кваліфікац. рівня «магістр». – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – С. 11–13.

54. Семенов О. М. Навчальна практика як соціально-професійний феномен / Олена Семенов // Літературне краєзнавство Поділля в системі сучасної освіти : стан, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. – Вінниця, 2011. – С. 150–156.

55. Семенов О. М. Навчання української мови крізь призму діалогу особистостей / О. М. Семенов // Психологічні і педагогічні проблеми педагогічної дії : зб. наук. пр. : У 2 ч. – Ч. II / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, НТУ «ХПІ». – Х., 2012. / за наук. ред. Л. Хомич, О. Ігнатович. – С. 176–184.

56. Семенов О. М. Назви дитячого одягу в сучасній українській мові / Олена Семенов // Філол. науки : зб. наук. пр. / Сумський держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка. – Суми, 2009. – С. 123–128.

57. Семенов О. М. Наукова мовна культура – невід’ємна складова професійної діяльності дослідника / Олена Семенов // Актуальні проблеми філології : мовознавство, літературознавство, методика викладання філологічних дисциплін : зб. наук. статей / за заг. ред. д. пед. н., проф. І. В. Соколової. – Маріуполь : Бізнес-ціль, 2010. – С. 9–14.

58. Семенов О. М. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності викладача вищої школи як дослідника / Олена Семенов // Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах неперервної освіти : [монографія] / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ теорії та історії педагогічної майстерності. – Черкаси : ЧНУ, 2010. – С. 119–134.

59. Семенов О. М. Наукова мовна культура як основа фахового саморозвитку / О. М. Семенов // Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. пр. : [у 5 т.] / НАПН України. – К. : Пед. думка, 2012. – Т. 4 : Професійна освіта і освіта дорослих. – С. 274–282.

60. Семенов О. М. Науковий текст : властивості і мовні засоби текстової організації / О. Семенов // Філологічні науки : синхронічний та діахронічний аспекти : зб. наук. пр. / за заг. ред. Л. М. Горболіс ; Сумський держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка. – 2011. – С. 163–171.

61. Семенов О. М. Наукові заходи як засіб вияву культури наукової комунікації дослідника / Олена Семенов // Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ андрагогіки. – К. : ЕКМО, 2011. – Вип. 3, Ч. 1. – С. 83–92.

62. Семенов О. М. Науково-дослідна лабораторія : продуктивний діалог викладача і студента / О. М. Семенов // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / СумДПУ імені А. С. Макаренка. – Суми, 2008. – Ч.1 : Освітні інновації. – С. 266–272.

63. Семенов О. М. Іоанн Павло II : «До Тебе взиваю, Людино...» / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2010. – № 4. – С. 34–36.

64. Семенов, О. М. Перспективи профільного навчання : програмні засади / О. М. Семенов, Л.І. Мацько // Дивослово. – 2008. – № 2. – С. 4–9.

65. Семенов О. М. Підвищення кваліфікації – невід’ємна складова розвитку професійної компетентності викладача / Олена Семенов // Вересень. – 2011. – № 1/2. – С. 10–16.

66. Семенов О. М. Реалії та перспективи формування культуромовної особистості вчителя / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 9. – С. 31–34.

67. Семенов О. М. Роль особистості Вчителя у формуванні культури наукового дослідження / О. М. Семенов // Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл : проблеми, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / за ред. Василя Кременя і Тадеуша Левовицького. – Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2012. – С. 368–376.

68. Семенов О. М. Секрет феномена наукового керівника / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2010. – № 1. – С. 11–12.

69. Семенов О. М. Стилі і жанри педагогічного спілкування в українській літературі / Олена Семенов // Педагогічна освіта і освіта дорослих : європейський вимір : зб. наук. пр. / [за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало]. – К. : Хмельницький, 2008. – С. 96–103.

70. Семенов О. М. Сьогодення філологічних професій : соціальне замовлення чи реалізація особистісних потреб / Олена Семенов // Вісн. Черкаського ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черкаський нац. ун – т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2010. – Вип. 186. – С. 135–139.

71. Семенов О. М. Тенденції культуромовної підготовки вчителя в зарубіжній школі / Олена Семенов // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черкас. нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2008.– Вип. 126. – С. 128–113.

72. Семенов, О. М. Університетська лекція крізь призму традицій і сьогодення / Олена Семенов // Українська мова і література. – 2011. – № 7.– С. 47–50.

73. Семенов, О. М. Уроки української мови і літератури у сучасному вимірі / Олена Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – № 2.– С. 43–44.

74. Семенов О. М. Цілющі скарби землі / О. М. Семенов // Домінанти духовного світу українців : навч. посіб. / [упоряд.: Л. М. Горболіс, О.Р. Єременко]. – Суми: Університетська кн., 2010. – С. 191–244.

75. Семенов О. М. Читання і компресія наукового тексту у професійній діяльності педагогічних працівників / Олена Семенов // Наук. вісн. Мелітопольського держ. пед. ун-ту ім. Богдана Хмельницького. Сер.: Педагогіка : зб. наук. пр. – Мелітополь, 2010. – № 4. – С. 100–109.

76. Семенов О. М. Михайло Шевченко / О. М. Семенов, Л. Базиль // Літературне краєзнавство : навч. посіб. – 2-е вид., доп. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. – Суми, 2011. – С. 167–182.

77. Семенов О. М. Краса вчительської праці у рефлексіях українських і польських педагогів / О. М. Семенов // Порівняльна професійна педагогіка. – 2014. – Том 4. – Випуск 2. – С.137–142.

78. Семенов О. Цінності учительської праці в рефлексіях Івана Павла II / Олена Семенов // Українська мова і література в школах України. – 2014. – № 2. – С. 33-37.

79. Семенов О. Енергетика Шевченківського слова у вихованні української мовної особистості / За ред. О. Семенов. СДПУ імені А. С. Макаренка. – 2014. – 64 с.

80. Семенов О. Енергетика Шевченківського слова у вихованні української мовної особистості / О. Семенов // Українська мова і література в школі. – 2014. – №2 (112). – С. 45–47.

81. Семенов О. Роль і місце словника у розвитку комунікативної культури особистості дослідника / О. Семенов // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л. Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Ніжин: Видавець П.П. Лисенко, 2013. – Вип. 7. – С. 159-167.

82. Семенов О. М. Ціннісні пріоритети фахової практики у вищій школі / О. М. Семенов // Українська література в школі. – 2013. – №1. – С.42–44.

83. Семенов О. Медіаосвіта майбутнього вчителя у вищій філологічній школі: досвід зарубіжжя й України / О. Семенов// Українська мова і література в школі, 2013. – № 3. – С. 30-38.

84. Семенов О. М. Етнокультурна компетентність особистості в реаліях сьогодення: аксіологічні виміри / О. Семенов // Українська література в школі. – 2013. – № 3. – С. 15-18.

85. Семенов О. М. Індивідуальність учителя у проекції педагогічного дискурсу / О. М. Семенов // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи.-К.: ТОВ ВД «ЕКМО», 2012. – Випуск 5. – С. 174-180.

86. Семенов О. Магістерська освіта як освіта майбутніх викладачів вищої школи / О. М. Семенов // Вісник Черкаського університету. – 2011. – Серія «Педагогічні науки», Вип. 196. – Ч.1. – С. 126-129.

87. Семенов О. М. Університетська лекція крізь призму традицій і сьогодення / О. М. Семенов // Українська мова і література в школі. – 2011. – №7. – С.47-50.

88. Семенов О. М. Академічна лекція як професійний комунікативний феномен / О. М. Семенов //Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – Випуск 1. – К., Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2011. – С. 113-121.

89. Семенов О. М. Ціннісні орієнтири вищої філологічної освіти у XXI столітті / О. М. Семенов // Професійна освіта: педагогіка і психологія: Польсько-український щорічник / За. ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова–Київ, 2011. –Вип. XIII. – С. 191-198.

Статті в міжнародних виданнях

90. Семенов О. М. Медіапедагогіка у професійній підготовці майбутнього вчителя : здобутки і проблеми / Олена Семенов // Interdyscyplinarność pedagogiki i jej subdyscyplin / pod red. Zofii Szaroty , Franciszka Szloska. – Warszawa – Kraków. – 2013. – S. 632–640 (пол. мова).

91. Семенов О. М. Мовна майстерність науковця / Олена Семенов // Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр., укр.-пол. щорічник / за. ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2009. – [Вип.]XI. – С. 75–80.

92. Семенов О. М. Мовна особистість учителя у педагогічному дискурсі / Олена Семенов // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр., укр.-пол. щорічник / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2008. – [Вип.] X.– С. 409–416.

93. Семенов О. М. Ціннісні орієнтири вищої філологічної освіти у XXI столітті / Олена Семенов // Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта : педагогіка і психологія : пол.-укр., укр.-пол. щорічник / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2011. – [Вип.]XIII. – С. 409–416.

94. Семенов О. М. Aspekt kulturologiczny przygotowania językowego nauczyciela-filologa // Kształcenie ustawiczne do wielokulturowosci : Monograficzna seria wydawnicza – Biblioteka Pedagogiki Pracy, Redaktor naukowy : prof. dr. hab. Henryk Bednarczyk : Warszawa – Radom, 2009.– S. 339–344.

95. Семенов О. М. Indywidualność językowa Jana Pawła II w wymiarze umiejętności pedagogicznych // Semper in altum. Zawsze wzwyż / Redakcja prof. dr. hab. Jan Zimny, prof. dr. hab. Nella Nycskalo.– Stalowa Wola, 2010.– S. 727–735.

96. Семенов О. М. Osobowość lingwistyczna / Семенов О. М., Мацько Л. І. // Filozofia mistrzostwa pedagogicznego : Monograficzna seria wydawnicza – Biblioteka Pedagogiki Pracy, Redaktor naukowy : prof. dr. hab. Henryk Bednarczyk : Warszawa – Radom, 2010.–S. 203–210.

97. Семенов О. М. Ojciec i rodzinne tradycje wychowawcze w projekcji analizy lingwistyczno-kulturologicznej / Олена Семенов // Pedagogia Ojcostwa.– Stalowa Wola. – 2010. – №1.– S. 137–143.

Підготувала магістрант Бойко Олексій

Скорик Олександр Семенович – старший викладач

Скорик Олександр Семенович народився 26 серпня 1921 року на Черкащині в мальовничому селі Скориківка Золотоніського району в селянській родині.

Жага до знань покликала молодого Олександра Семеновича стати в 1937 році учнем Золотоніської педагогічної школи, яку він закінчив у 1940 році.

Під час навчання О. С. Скорик працював один навчальний рік (із 17 жовтня 1939 року по 11 жовтня 1940 року) учителем початкових класів Харківецької середньої школи Пирятинського району.

Напередодні Великої Вітчизняної війни був призваний до лав Червоної Армії (1940 рік). 20 серпня 1944 року отримав військове звання молодшого сержанта. На основі Указу від 25 вересня 1945 року був ремобілізований 30 листопада того ж року.

Після повернення додому О. С. Скорик працював учителем Золотоніської школи № 5 (1946 р.). Потім – учителем у рідній Скориківській семирічній школі (1947 р.) та вчителем Великохутірської середньої школи (1948 р.). У 1948 році О. С. Скорика було призначено завучем Великохутірської середньої школи, де він виконував за сумісництвом обов'язки завуча та вчителя (до 1952 року).

У 1952 р. О. С. Скорик став слухачем курсів із підготовки викладачів мовознавчих дисциплін для вузів (Київський університет імені Т. Г. Шевченка), які він успішно закінчив (1953 р.). У 1953 році одержав призначення на посаду викладача української мови до Сумського державного педагогічного інституту.

З вересня 1961 року працював деканом філологічного факультету і старшим викладачем кафедри мовознавства. У період з 1961 року до 1968 р. був за сумісництвом деканом філологічного факультету і старшим викладачем кафедри української мови.

З 1 вересня 1975 року О. С. Скорик – завідувач кафедри української мови педінституту імені А. С. Макаренка.

У 1999 році О. С. Скорик завершив викладацьку діяльність на кафедрі української мови інституту імені А. С. Макаренка.

За успіхи в справі навчання та виховання студентської молоді, за активну участь в громадському житті та у зв'язку з 60-річчям із дня заснування Сумського педінституту імені А. С. Макаренка О. С. Скорика було нагороджено у 1984 році Почесною Грамотою Міністерства освіти УРСР.

Публікації

1957 рік

1. Скорик О. С. Граматичні засоби гумору в українських повістях і оповіданнях Г. Ф. Квітки-Основ'яненка / О. С. Скорик. – Суми, 1957.

2. Скорик О. С. Синоніми в гумористичних творах Г. Ф. Квітки-Основ'яненка / О. С. Скорик // Наукові записки Сумського педінституту, 1957.

1958 рік

3. Скорик О. С. Емоційно забарвлена лексика в творах Г. Ф. Квітки-Основ'яненка як один із засобів гумору / О. С. Скорик // Українська мова в школі. – 1958. – № 4.

1959 рік

4. Скорик О. С. Мовні засоби гумору в українських повістях і оповіданнях Г. Ф. Квітки-Основ'яненка : автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. філол. наук : спец. 10. 02. 01 «Українська мова» / О. С. Скорик. – К.: 1959. – 25 с.

5. Скорик О. С. Народні прислів'я та приказки в творах Г.Ф. Квітки-Основ'яненка / О. С. Скорик // Народна творчість та етнографія, 1959. – № 3.

6. Скорик О. С. Народні прислів'я та приказки у творах Квітки-Основ'яненка / О. С. Скорик. – К., 1959.

7. Скорик О. С. Про деякі прийоми активізації учнів на уроках української мови / О. С. Скорик // Тези доповідей, 1959.

1960 рік

8. Скорик О. С. Про усний та письмовий переказ у молодших класах восьмирічної школи / О. С. Скорик // Тези доповідей, 1960.

1963 рік

9. Скорик О. С. Лексика спеціального вжитку в гумористичних творах Г. Ф. Квітки-Основ'яненка / О. С. Скорик // Тези доповідей, 1963.

1964 рік

10. Скорик О. С. Із спостереження над елементами російської мови в творах Г. Ф. Квітки-Основ'яненка / О. С. Скорик // Тези доповідей, 1964.

11. Скорик О. С. Про культуру мови вступників педагогічних інститутів / О. С. Скорик // Українська мова і література в школі. – 1964. – № 5.

1965 рік

12. Скорик О. С. Про усний і письмовий переказ у 1-х – 4-х класах / О. С. Скорик // Українська мова і література в школі. – 1965. – № 3.

1968 рік

13. Скорик О. С. Про зв'язок кафедр філологічного факультету з школами Сумської області / О. С. Скорик // Тези доповідей. – Сімферополь, 1968.

1970 рік

14. Скорик О. С. Розмовно-побутова лексика вчителів Сумщини / О. С. Скорик // Усне літературне побутове мовлення. – К. 1970.

1972 рік

15. Скорик О. С. Мовні засоби оптимізації у збірці Г. С. Сковороди «Сад божественних пісень» / О. С. Скорик // Тези доповідей, 1972.

16. Скорик О. С. Фразеологізми як засіб гумору в творах О. Вишні / О. С. Скорик: Тези доповідей, 1972.

1973 рік

17. Скорик О. С. Мовні засоби оптимізації в творах Лесі Українки / О. С. Скорик // Публікації, статті, дослідження АН УРСР, 1973.

1974 рік

18. Скорик О. С. Елементи синтаксису розмовного мовлення як засіб гумору / О. С. Скорик // Тези доповідей, 1974.

19. Скорик О. С. Про суфіксальне творення іменників у творах Г. Ф. Квітки-Основ'яненка / О. С. Скорик // Тези доповідей, 1974.

1976 рік

20. Скорик О. С. Робота з граматичними синонімами / О. С. Скорик. – К., 1976.

1977 рік

21. Скорик О. С. Про факультативні заняття з мови / О. С. Скорик. – К., 1977.

1978 рік

22. Скорик О. С. О языке произведений А. С. Макаренка / О. С. Скорик. – Суми, 1978.

1979 рік

23. Методика викладання української мови в середній школі : посібник для вузів / І. С. Олійник, В. К. Іваненко, Л. П. Рожило, О. С. Скорик. – К.: Вища шк., 1979. – 310 с.

24. Скорик О. С. К. Д. Ушинський про вивчення рідної мови / О. С. Скорик. – Суми, 1979.

25. Скорик О. С. Уникати штамів та канцеляризмів / О. С. Скорик. – К., 1979.

1981 рік

26. Скорик О. С. Видання цінне, довгожданне / О. С. Скорик. – Суми, 1981.

1982 рік

27. Скорик О. С. Поетичні твори Я. Коласа в перекладі українською мовою / О. С. Скорик. – Суми, 1982.

28. Скорык А. С. Формирование у студентов диалектико-материалистического мировоззрения у процессе изучения украинского языка / А. С. Скорик. – Сумы, 1982.

1983 рік

29. Скорик А. С. Активизация познавательной деятельности учащихся на уроках украинского языка / А. С. Скорик // Проблемы формирования научного мировоззрения учащейся молодёжи: тезисы докладов и сообщений к областной научной конференции преподавателей «Формирование научного мировоззрения учащейся молодёжи в свете исторических решений XXVI съезда КПСС (Сумы, 29-31 марта 1983 года). – Сумы, 1983. – С.99. – Сумы, 1983.

1984 рік

30. Скорик А. С. Из опыта работы учителей школ города Сумы по воспитанию трудовой активности учащихся в процессе изучения украинского языка / А. С. Скорик. – Сумы, 1984.

1985 рік

31. Скорик А. С. Значения «Слова о полку Игореве» в патриотическом воспитании молодежи / А. С. Скорик // «Слово о полку Игореве» и наша современность: тезисы докладов. – Сумы, 1985. –С.23-24.

32. Скорик О. С. Про мову персонажів драматичних творів І. Карпенка-Карого / О. С. Скорик. – Кіровоград, 1985.

1986 рік

33. Скорик А. С. Профессиональная подготовка студентов к изучению лексики и фразеологии в школе / А. С. Скорик. – Сумы, 1986.

34. Скорик А. С. Языковые средства лиризма в «Слове о полку Игореве» / А. С. Скорик. – Чернигов, 1986.

1987 рік

35. Скорик О. С. Мовні засоби ліризму творів Л. І. Глібова / О. С. Скорик. – Ніжин, 1987.

1989 рік

37. Methodика викладання української мови в середній школі : навч. посібн. / І. С. Олійник, В. К. Іваненко, Л. П. Рожило, О. С. Скорик. – К.: Вища шк., 1989.

Підготувала магістрант Рева Тетяна

Силка Алла Анатоліївна – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови

Народилася 11 травня 1956 року. Закінчила Сумську середню школу №26 із золотою медаллю. З 1973 р. до 1977 р. навчалася на філологічному факультеті Сумського державного педагогічного інституту імені А. С. Макаренка. Закінчила інститут з відзнакою.

Працювала вчителем у загальноосвітній школі № 27 м. Суми.

З 1979 року – викладач кафедри російської мови Сумського педінституту.

Протягом 1980–1983 рр. навчалася в аспірантурі Київського державного педагогічного інституту ім. М. Горького. У 1984 році захистила кандидатську дисертацію з проблем синтаксису російської та української мов. У 1988 році отримала звання доцента.

З 1999 року почала працювати на кафедрі української мови. Викладає синтаксис сучасної української літературної мови, курс «Основи наукових досліджень», спецкурс для магістрів «Динаміка функціонування лексико-семантичної системи української мови на межі ХХ-ХХІ століть».

Понад 15 років за сумісництвом викладала також в Сумському державному університеті, де вела заняття з іноземними студентами, читала курс «Сучасна українська літературна мова» майбутнім перекладачам.

Протягом кількох років є членом журі обласного туру Всеукраїнського конкурсу знавців української мови імені П. Яцика, обласного конкурсу наукових робіт учнів Малої академії наук. Студенти А. А. Силки неодноразово ставали призерами

Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, брали участь у міжнародних наукових конференціях.

А. А. Силка – автор понад 70 наукових праць. Брала участь у підготовці 10 навчальних посібників (одноосібно або в складі авторського колективу), серед яких 4 – з грифом МОН. Керувала колективною науковою темою кафедри української мови з підготовки навчального посібника «Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів». Є керівником колективної наукової теми «Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців». Бере активну участь у міжнародних наукових конференціях, має публікації за кордоном (Мінськ, Брест, Санкт-Петербург).

Нагороди: нагороджена Почесною грамотою Міністерства освіти і науки, грамотами Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації за якісну підготовку студентів-філологів.

Публікації

1982 рік

1. Силка А. А. О статусе бессоюзных сложных предложений с императивом в обусловливающей части / А. А. Силка // Лексическая и синтаксическая семантика русского языка : сб. научных работ. – Киев : КГПИ, 1982. – С. 47-53.

1983 рік

2. Силка А. А. О грамматической природе одного из видов сложных предложений / А. А. Силка // Методика преподавания русского языка и литературы : респ. научн.-метод. сборник. Вып. 16. – Киев : Радянська школа, 1983. – С.21-26.

3. Силка А. А. Семантико-синтаксическая организация бессоюзных сложных предложений с формами транспонированного императива в обусловливающей части / А. А. Силка. – Киев : КГПИ, 1983. – 15 с. // Рукопись деп. в ИНИОН АН СССР №12647 от 05.04.83.

1984 рік

4. Силка А. А. Сложные предложения с транспонированным императивом в синонимическом ряду условных конструкций (на материале современного русского языка) / А. А. Силка : автореферат диссертации на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» – Киев : КГПИ, 1984. – 24 с.

5. Силка А. А. Взаимодействие семантической и формальной организации сложного предложения / А. А. Силка // Семантика языка и текста : тезисы межвузовской научной конференции. – Кировоград, 1984. – С. 208.

6. Силка А. А. Бессоюзные сложные предложения с транспонированным императивом и их синонимы / А. А. Силка, В. И. Кононенко // Лексическая и синтаксическая синонимика русского языка : сб. научных трудов. – Киев : КГПИ, 1984. – С.122-130.

7. Силка А. А. Условные конструкции в русской речи на Украине / А. А. Силка // Культура русской речи в национальных республиках. – Киев : Наукова думка, 1984. – С.147 – 149.

1986 рік

8. Силка А. А. Изучение современной научно-технической терминологии в вузовском курсе русского языка / А. А. Силка // Ускорение социально-экономического развития страны и пути совершенствования профессионально-педагогической подготовки будущих учителей : тезисы докладов и сообщений обл. межвузовской научн.-теор. конференции. – Сумы, 1986.

9. Силка А. А. Смысловая соотносительность синонимичных условных сложных предложений / А. А. Силка // Композиционно-семантический анализ единиц речи : межвузовский сб. научных трудов. – Тула, 1986. –С. 34 -45. – Рукопись деп. в ИНИОН АН СССР №29625 от 01.06.87.

1987 рік

10. Силка А. А. Зачин в письменных работах учащихся 4-8-х классов. Вып.1 : методические рекомендации / А. А. Силка. – Сумы: СГПИ, 1987. – 2,3 п.л. (в соавторстве).

1988 рік

11. Силка А. А. Мастерство А. С. Макаренко-публициста (функционально-стилистический анализ языковой системы «Книги для родителей») / А. А. Силка // Творческое наследие А.С. Макаренко и современная школа : тезисы докладов и сообщений на респ. научно-практ. конференции. – Сумы, 1988. – С. 210–211.

12. Силка А. А. Системные отношения внутри синонимического ряда условных конструкций / А. А. Силка // Структурно-семантический анализ единиц речи. – Тула, 1988. – 12 с. – Рукопись деп. в ИНИОН АН СССР №37022 от 6.03.89.

1989 рік

13. Силка А. А. О грамматическом статусе одной из транспонированных императивных форм / А. А. Силка // Русская речь : ресурсы, функционирование. – Тула, 1989. – 16 с. – Рукопись деп. в ИНИОН АН СССР №37594 от 13.04.89.

14. Силка А. А. Взаимодействие предикативных частей в составе бессоюзного сложного предложения с транспонированным императивом / А. А. Силка // Русское языкознание. Вып.18. – Киев : КГУ, 1989. – С. 33–39.

1990 рік

15. Силка А. А. О некоторых структурно-семантических особенностях фразеологических инноваций русского языка / А. А. Силка // Структурно-семантический анализ единиц речи. – Тула, 1990. – 11 с. – Рукопись деп. в ИНИОН АН СССР №41993 от 01.06.90.

16. Силка А. А. Лингвостилистический анализ рассказа А. И. Куприна «Как я был актером» / А. А. Силка // Купринские чтения : тезисы докладов и сообщений научно-практической конференции. – Каменец-Подольский, 1990. – С.89–91.

1991 рік

17. Силка А. А. Языковые особенности рассказа А. И. Куприна «Как я был актером» / А. А. Силка // Средства речи в функциональном аспекте. – Тула, 1991. – 6 с. – Рукопись деп. в ИНИОН АН СССР №44286 от 03.04.91.

18. Силка А. А. Цветовая лексика в прозе В. Набокова и ее изучение в вузе / А. А. Силка // Використання спадщини повернутих і забутих діячів науки та культури в навчальному процесі педагогічного вузу та школи : тези республіканської міжвузівської науково-практичної конференції. – Рівне, 1991. – С.47–48.

19. Силка А. А. Об одном из типов бессоюзных предложений в свете грамматических идей Г.О. Винокура / А. А. Силка // Изучение творческого наследия проф. Г.О. Винокура (региональная научная конференция) : тезисы, Ч.1. – Киев, 1991. – С.120–122.

20. Силка А. А. Функционально-стилистическая характеристика колоративной лексики (на материале произведений В. Набокова) / А. А. Силка, Л. Б. Фомина // Функционально-стилистический анализ средств речи. – Тула, 1991. – Рукопись депонирована в ИНИОН АН СССР №45074 от 25.07.91.

21. Силка А. А. Воспитание чувств на уроках родного языка / А. А. Силка, Л. Б. Фомина // Матеріали міжвузівської наукової конференції «Викладання вузівського і шкільного курсів мови та літератури в умовах національного відродження України» (Київ, 22-24 листопада 1991 року). Частина II. – Київ, 1991. – С.169-170.

1992 рік

22. Силка А. А. Транспозиция императива и ее проявления в русском и украинском языках / А. А. Силка // Проблемы описания грамматических систем славянских языков : тезисы научной конференции. – Измаил, 1992. – 2с.

1993 рік

23. Силка А. А. Подготовка студентов к проведению уроков по теме «Частицы» / А. А. Силка, Л. Б. Фомина // Методика преподавания русского языка и литературы : научно-методический сборник. – Выпуск 21. – Киев : Освіта, 1993. – С. 97-104.

24. Силка А. А. Некоторые аспекты преподавания синтаксиса русского языка студентам украинского отделения филологического факультета / А. А. Силка // Наукові записки Сумського державного пед. інституту імені А. С. Макаренка. – Випуск 1. Педагогіка. Методика. – Суми, 1993. – С. 196–203.

25. Силка А. А. Стилистический компонент в семантике синонимичных сложных предложений / А. А. Силка // Стилистика русского языка : теоретический и сопоставительный аспекты : материалы IV научной конференции по проблемам семантических исследований. Часть 1. Проблемы стилистической семантики. – Киев – Харьков, 1993. – С.87 – 88.

26. Силка А. А. Изучение особенностей русского синтаксиса на украинском отделении филологического факультета / А. А. Силка // Взаємодія української і російської мов на території України та актуальні проблеми їх дослідження і викладання (Матеріали 1 Ганичевських читань). – Полтава, 1993. – Т.2. – С. 81 – 83.

27. Силка А. А. Взаємодія формально-граматичної і семантичної структури складних умовно-наслідкових речень / А. А. Силка // Питання синтаксису української мови : тези доповідей і повідомлень респ. наук. конференції до 100-річчя від дня народження Сергія Смерчинського. – Запоріжжя, 1993. – С. 68 – 69.

1994 рік

28. Силка А. А. Метод моделирования в курсе «Научный стиль речи» / А. А. Силка // Активные методы обучения в учебном процессе. – Ч.2. – Сумы : СумГУ, 1994. – С. 12.

29. Силка А. А. О некоторых особенностях функционирования императивных форм в поэтической речи / А. А. Силка // Языковые единицы в аспекте функционирования : сборник научных статей. – Сумы : СГПИ, 1994. – С. 18 -25.

1995 рік

30. Силка А. А. Способы выражения сопоставительных отношений в русском языке / А. А. Силка // Вопросы функционирования русского языка и методики его преподавания : сборник статей. – Сумы : СГПИ, 1995. – С. 19-27.

1996 рік

31. Силка А. А. Сопоставительная семантика и способы ее выражения в сложном предложении / А. А. Силка // Семантика мови і

тексту : матеріали V Міжнародної наукової конференції. Частина 1. – Івано-Франківськ, 1996. – С. 165-166.

32. Силка А. А. Исторический компонент в лингвистической интерпретации урбанонимов / А. А. Силка // Актуальные проблемы изучения и преподавания русского языка : сборник статей. – Сумы, 1996. – С. 11–16.

1997 рік

33. Силка А. А. Особенности функционирования русских и украинских вокативов в аспекте речевого этикета / А. А. Силка // Функциональный аспект семантики языковых единиц : материалы VIII Международной научной конференции по актуальным проблемам семантических исследований. Часть 1. – Харьков, 1997. – С. 52–54.

1998 рік

34. Силка А. А. Виды лингвистического анализа в образцах и комментариях : учебное пособие по обобщающему курсу русского языка для студентов-филологов / [О. Н. Волкова, А. А. Евграфова, А. А. Силка и др.] ; под. ред. О. Н. Волковой и А. А. Силки. – Сумы : РВО СДПИ, 1998. – 316 с.

2000 рік

35. Силка А. А. Тестовые и контрольные задания по современному русскому языку. Часть 1 : Фонетика, фонология, орфоэпия, графика, орфография, лексикология, фразеология, словообразование / [О. Н. Волкова, А. А. Силка, Л. Б. Фомина и др.] ; под ред. С. Г. Ивасюк и И. И. Пахненко. – Сумы : РИВО СДПИ, 2000. – 158 с.

36. Силка А. А. Про деякі зміни у лексико-семантичній системі української мови на сучасному етапі / А. А. Силка // Семантика мови і тексту : збірник статей VI Міжнародної наукової конференції (Івано-Франківськ, 26-28 вересня 2000 р.) – Ів.- Франківськ : Плай, 2000. – С. 503-505.

37. Силка А. А. Транспозиція імператива в світлі вчення О. О. Потебні про граматичну форму / А. А. Силка // Філологічні науки : збірник наукових праць. – Суми : Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2000. – С. 109–117.

2001 рік

38. Силка А. А. Тестовые и контрольные задания по современному русскому языку. Часть 2 : Морфология / [С. Г. Ивасюк, И. И. Пахненко, А. А. Силка и др.] ; под ред. Н. А. Хомулы. – Сумы : РВО СДПИ, 2001. – 176 с.

39. Силка А. А. Современное состояние и перспективы развития украинско-русского билингвизма / А. А. Силка // Актуальні питання міжнародного співробітництва та навчання іноземних громадян у вищих навчальних закладах України : пошуки, знахідки, перспективи : збірник матеріалів відкритого науково-методичного семінару (Суми, 19-21 грудня 2001 р.). – Суми : СумДУ, 2001. – С. 47-54.

2002 рік

40. Силка А. А. Методичні аспекти викладання синтаксису сучасної української мови / А. А. Силка // Педагогічні науки : збірник наукових праць. – Ч.2. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2002. – С. 141-147.

2003 рік

41. Силка А. А. Особливості засвоєння новітніх англійських запозичень (на прикладі комп'ютерної лексики) / А. А. Силка, Т. Калашник // V Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді». – Черкаси, 2003. – С. 7.

42. Силка А. А. Практикум із синтаксису складного речення : збірник тестових і контрольних завдань для студентів філологічних факультетів / А. А. Силка. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2003. – 80 с.

43. Силка А. А. Про деякі особливості формування мікросистеми комп'ютерної лексики в українській мові / А. А. Силка // Слов'янський вісник : збірник наукових праць. Серія «Філологічні науки». Випуск 4. – Рівне, 2003. – С.82-86.

44. Силка А. А. Система тестовых и контрольных заданий по современному русскому языку / А. А. Силка, Н. А. Хомула, Л. Б. Фоміна // II міжнародна науково-практична конференція «Проблеми

преподавания и изучения русского языка в школе и вузе на современном этапе». – Нежин, 2003. – 5 с.

45. Силка А. А. Эстетический потенциал цветовой лексики в языке произведений Владимира Набокова / А. А. Силка, І. Б. Іванова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського : збірник наукових праць. Вип. 6. – Вінниця : Вид-во Вінницького держ. пед. ун-ту, 2003. – С. 399-403.

46. Силка А. А. Рецензія на підручник І. П. Ющука «Українська мова» (Київ: Либідь, 2003) / А. А. Силка // NOVA КНИГА : науковий критико-бібліографічний журнал. – 2003. – №12.

2004 рік

47. Силка А. А. Динамика семантических преобразований в лексике русского языка на рубеже тысячелетий (в сопоставлении с украинским) / А. А. Силка // Русский язык: система и функционирование : материалы Международной научной конференции. – Минск : Изд. центр БГУ, 2004. – С. 200-202.

48. Силка А. А. Від звука до тексту: аналіз мовних одиниць різних рівнів: навч. посіб. для студентів філологічних факультетів / [Т. П. Беценко, І. І. Брага, В. В. Герман та ін.] ; за ред. А. А. Силки. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2004. – 204 с.

2005 рік

49. Силка А. А. Тестовые и контрольные задания по современному русскому языку. Часть III : Синтаксис, пунктуация : учебное пособие для студентов филологических факультетов / [И. И. Пахненко, А. А. Силка, С. Г. Телетова и др.] ; под. ред. Л. Б. Фоминой. – Сумы : СумДПУ им. А. С. Макаренка, 2005. – 247 с.

2006 рік

50. Силка А. А. Актуальні проблеми теорії односкладних і неповних речень (спецсеминар для бакалаврів) / А. А. Силка // Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсеминари з української мови. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С. 131-135.

51. Силка А. А. Актуальні проблеми теорії складнопідрядних речень (спецсеінар для спеціалістів) / А. А. Силка // Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсеінари з української мови. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макарєнка, 2006. – С. 136-139.

52. Силка А. А. Динаміка функціонування лексико-семантичної системи української мови на межі ХХ-ХХІ ст. (спецкурс для магістрів) / А. А. Силка // Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсеінари з української мови. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макарєнка, 2006. – С. 140-143.

2007 рік

53. Силка А. А. Продуктивні способи афіксального словотворєння іменників-неологізмів (на матеріалі української і російської мов) / А. А. Силка, А. В. Різничєнка // Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2007. – №10. – С. 107-118.

54. Силка А. А. Практикум із синтаксису простого речєння : збірник тестових і контрольних завдань : навч. посібник / А. А. Силка. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макарєнка, 2007. – 184 с.

55. Силка А. А. Фоностилїстичні особливості поезії Ніни Гавриленко / А. А. Силка, Н. А. Пилипенко // Філологічні науки : зб. наук. праць. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макарєнка, 2007. – С. 141-147.

2008 рік

56. Силка А. А. Продуктивность агентивных суффиксов имен существительных в русском и украинском языках / А. А. Силка // Взаимодействие и взаимопроникновение языков и культур : состояние и перспективы: материалы Международной научной конференции. Ч. 1. – Минск : БГПУ, 2008. – С. 171-172.

57. Силка А. А. Використання системи тестових завдань у вивченні синтаксису української мови / А. А. Силка // Міжнародна наукова конференція «Сучасна українїстика: наукові парадигми мови, історії, філософії» : збірник наукових робіт. Ч. ІІІ. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – С. 220-226.

58. Силка А. А. Практикум із синтаксису складного речення : збірник тестових і контрольних завдань для студентів філологічних факультетів. – 2-ге вид., випр. й доп. / А. А. Силка. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2008. – 144 с.

2009 рік

59. Силка А. А. Виды лингвистического анализа в образцах и комментариях : учебное пособие для студ. высш. уч. завед. / [О. Н. Волкова, А. А. Евграфова, О. П. Конек и др.] ; под ред. А. А. Силки. – Изд. 2-е, испр. и доп. – Сумы : Университетская книга, 2009. – 254 с.

60. Силка А. А. Динаміка функціонування лексико-семантичної системи української мови на межі ХХ-ХХІ століть : програма спецкурсу для магістрів / А. А. Силка. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – 24 с.

2010 рік

61. Силка А. А. Основи наукової діяльності : методичні рекомендації для студентів-філологів / А. А. Силка. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. – 40 с.

62. Силка А. А. Вивчення односкладних і неповних речень / Алла Силка // Дивослово. – 2010. – №2. – С. 2 – 5.

63. Силка А. А. Односкладні речення (Тестовий тренінг) / А. А. Силка // Дивослово. – 2010. – №2. – С.17- 19.

64. Силка А. А. Сучасні тенденції у творенні іменників – назв осіб в українській та російській мовах / А. А. Силка // Наукові праці Чорноморського державного ун-ту ім. Петра Могили. – Філологія. Мовознавство. – Вип. 125. Том 138. – 2010. – С. 78-82.

2011 рік

65. Силка А. А. Сучасні тенденції родової диференціації невідмінюваних іменників – назв істот / А. А. Силка // Філологічні науки : синхронічний та діахронічний аспекти : збірник наукових праць. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – С. 174-184.

2012 рік

66. Силка А. А. Динаміка категорії назв осіб в лексиці української та російської мов: інтеграційні та диференційні процеси / А. А. Силка // Славянские языки : системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : материалы V Междунар. науч.-метод. конф. – Брест : Альтернатива, 2012. – Ч. 1. – С. 20-23.

67. Силка А. А. Від звука до тексту : Аналіз мовних одиниць різних рівнів : навч. посібник. – Вид 2-ге, випр. і доп. / [І. І. Брага, Л. І. Дорошенко, А. А. Силка та ін.] ; за ред. А. А. Силки. – Суми : Університетська книга, 2012. – 348 с.

68. Силка А. А. Изучение условных конструкций в курсе «Научный стиль речи» / А. А. Силка // Актуальні проблеми навчання іноземних студентів на сучасному етапі : матеріали міжнар. наук.-практ. семінару. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – С. 77-82.

69. Силка А. А. Зорові і слухові образи в мовній картині світу Ліни Костенко-прозаїка / А. А. Силка // Семантика мови і тексту : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ, 2012. – С. 561-563.

2013 рік

70. Силка А. А. О некоторых особенностях адаптации новейших англицизмов в системе украинского языка / А. А. Силка // Язык и культура в эпоху глобализации : сб. науч. трудов по материалам первой международной научной конференции «Язык и культура в эпоху глобализации». Вып. 1. В 2-х томах. Т. 2. – СПб : Изд-во СПбГЭУ, 2013. – С. 255-261.

71. Силка А. А. Нові та оновлені фразеологізми в сучасній публіцистиці / А. А. Силка // Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках : VI Международная научная конференция (Днепропетровск, ДНУ имени Олесья Гончара, 22-23 апреля 2013 г.) : материалы / составитель Т. С. Пристайко. – Днепропетровск : Нова ідеологія, 2013. – С. 274-277.

2014 рік

72. Силка А. А. Основні типи іменників genus commune і динаміка їх функціонування в сучасній українській мові / А. А. Силка // Славянские языки : системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : сб. науч. тр. В 2 ч. / Брест. гос. ун-т им. А. С. Пушкина ; редкол. : Л. А. Годуйко и др. ; под. общей ред. О. Б. Переход. – Брест : БрГУ, 2014. – Ч. 1. – С. 160-163.

73. Основи наукових досліджень : методичні рекомендації для студентів Інституту філології / [укл. А. А. Силка]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 43 с.

74. Силка А. А. Практикум із синтаксису складного речення : збірник тестових і контрольних завдань для студентів філологічних факультетів. / А. А. Силка. – 3-е вид., випр. й доп. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 140 с.

Підготувала магістрант Гриценко Ірина

Цупрун Лука Данилович – викладач кафедри української мови

Народився 1897 року в м. Ворожбі Лебединського району Сумської області в сім'ї селянина, який періодично займався дрібною торгівлею. Після закінчення початкової школи вчився чотири роки у Белгородській вищій школі. Далі вчитися Лука Данилович не міг, бо не мав матеріальної можливості, а тому, витримавши іспит на звання вчителя початкової школи, працював у школі до мобілізації в армію 1916 р. Після демобілізації з лютого 1918 р. знову вчителював у школах колишнього Лебединського повіту – у Володимирівці, Пашковому і м. Ворожбі.

У 1923 р. за рекомендацією КНС вступив до Харківського інституту народної освіти й закінчив його в 1927 р. У цьому ж році був направлений на роботу в м. Суми, де працював спочатку в школі, потім у технікумі, міжрайонній партшколі, а з 14. 10. 1932 р. до 01. 07. 1935 р. у педінституті. Залишив роботу в інституті у зв'язку з переведенням мовно-літературного факультету до Полтави (українське відділення) і до Харкова (російське відділення).

З 1935 р. до серпня 1941 р. працював у Сумському технологічному технікумі й обласному інституті вдосконалення кваліфікації вчителів.

У період німецької окупації виїхав до іншої області, де працював у школі.

Повернувшись у 1944 р. до Сум, знову продовжив роботу в технікумі й був запрошений до педінституту.

Протягом 1944-1949 рр. працював у педінституті старшим викладачем кафедри української мови, а з 1954 р. до жовтня 1957 р. – викладач кафедри мовознавства.

Проводив практичні заняття з дисциплін українського мовознавства на достатньому ідейно-творчому і методичному рівні. До роботи ставився добросовісно.

Л. Д. Цупрун займався написанням посібників для педвузів із сучасної української мови, брав участь у суспільно-політичному житті

інституту: керував випуском стінгазети історично-філологічного факультету і виконував інші доручення партбюро і дирекції.

1 жовтня 1957 року вийшов на пенсію.

Публікації

1. Цупрун Л. Д. Збірник вправ із сучасної української літературної мови. (Графіка і орфографія. Морфологія): посібник для студ.-заочників пед. ін-тів / Л. Д. Цупрун . – Київ : Рад. школа, 1961 . – 171 с.

2. Цупрун Л. Д. Практикум з української мови. Синтаксис. Пунктуація / Л. Д. Цупрун ; за ред. : С. І. Дорошенко . – Київ : Рад. школа, 1968 . – 107 с.

Підготувала магістрант Міняйло Вікторія

Швачко Карпо Кирилович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, проректор із навчально-виховної роботи

Народився 16 лютого 1922 року в с. Вища Дубечня Вишгородського району Київської області у сім'ї селянина-бідняка.

У 1939 р. закінчив Остерську середню школу і вступив до Київського університету імені Т. Г. Шевченка на філологічний факультет. У 1941 р. разом із Київським держуніверситетом евакуювався до м. Кзил-Орда (Казахська РСР), де продовжував навчання в Об'єднаному українському університеті до 1942 р.

Потім закінчив Харківське артучилище (м. Фегате, УзРСР) і був відправлений на фронт. Воював на Волковському, Третьому Прибалтійському і Першому Українському фронтах командиром вогневого взводу, командиром взводу управління та командиром батареї.

У 1945 р. був поранений. Із лав Радянської Армії демобілізований у 1946 р.

Навчання у Київському університеті ім. Т. Г. Шевченка відновив у 1946 р. Закінчив університет у 1949 р.

З 1949 р. до 1952 р. навчався в аспірантурі при Київському держуніверситеті ім. Т. Г. Шевченка.

З 1954 р. до 1975 р. працював ректором Горлівського педагогічного інституту іноземних мов.

У 1975 р. рішенням колегії Міністерства освіти УРСР був переведений на роботу в Сумський педінститут імені А. С. Макаренка, де і працював проректором із навчально-виховної роботи та доцентом кафедри української мови.

Наукові інтереси: порівняльний аналіз мов, перекладознавство.

Нагороди: нагороджений орденами Червоної Зірки і «Знак Пошани» та медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.».

Публікації

1953 рік

1. Швачко К. К. Историчний роман в українській радянській літературі дис. на здобуття... канд. філолог. наук / К. К. Швачко. – К., 1953. – 409 с.

1962 рік

2. Швачко К. К. Отражение первой русской революции в украинской советской литературе довоенного периода / К. К. Швачко. Научные записки ГПИИЯ. Т. II. Горловка, 1962. – 36 с.

1964 рік

3. Швачко К. К. Воспитательная работа среди студентов / К. К. Швачко // Из опыта работы педагогических вузов Украинской ССР: сборник. – К., 1964. – 36 с.

1977 рік

4. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков: учебное пособие для студентов педагогических институтов и факультетов иностранных языков /К. К. Швачко, П. В. Терентьев, Т. Г. Анукян, С. А. Швачко. – К. : Вища школа, 1977. – 147 с.

1978 рік

5. Швачко К. К. Применение педагогического наследия А. С. Макаренко в воспитательной работе кураторов студенческих групп / К. К. Швачко // А. С. Макаренко – педагог и писатель : тезисы докладов и сообщений республиканской научной конференции «Педагогическое наследие А.С.Макаренко и современные проблемы коммунистического воспитания», посвященной 90-летию со дня

рождения выдающегося педагога и писателя. – Сумы, 1978. – С. 128-130.

1990ік

6. Швачко К. К. Адъективизация денумеративов в английском и русском языках / К. К. Швачко // Аспекты контрастивного анализа языковых и речевых единиц: сборник. – Сумы, 1990. – С.33-38. Деп. в ІНІОН АН РСР, 19.04.90 № 41617.

1991

7. Швачко К. К. Когнітивна функція українських та англійських числівників / К. К. Швачко, С. О. Швачко // Українська мова як базова у вивченні іноземних мов: тези доповідей науково-практичної конференції (Київ, 13-14 жовтня). – Київ, 1992. – С. 82-84.

Підготувала магістрант Міняйло Вікторія

Ярова Алла Григорівна – кандидат філологічних наук,
доцент

Навчалася в Сумському державному педагогічному інституті імені А.С. Макаренка з 01.09.1989 до 22.06.1994 на філологічному факультеті, за спеціальністю «Українська мова і література та іноземна мова». Одержала диплом із відзнакою.

З 15.08.1994 призначена асистентом кафедри української мови згідно з направленням молодого спеціаліста.

У 1995 році вступила до цільової аспірантури Українського державного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, а в 1998 році закінчила аспірантуру й була призначена викладачем кафедри української мови Сумського державного педагогічного інституту імені А. С. Макаренка.

У 2002 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Дієслівна синоніміка прозових творів Івана Багряного», науковий керівник – доктор філологічних наук, професор С. П. Бевзенко.

17.09.2002 рішенням спеціалізованої вченої ради Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова Міністерства освіти і науки України присуджений науковий ступінь кандидата філологічних наук.

З жовтня 2002 року переведена на посаду старшого викладача кафедри української мови, а з травня 2003 до червня 2005 року працювала на посаді доцента кафедри української мови. У квітні 2004 року присвоєне вчене звання доцента.

Наукові інтереси: проблеми сучасної української мови, історії української мови, соціолінгвістики.

Автор понад 40 наукових праць.

Публікації

1998 рік

1. Ярова А. Г. Із спостережень над дієслівною синонімікою повісті Івана Багряного «Огненне коло» / А. Г. Ярова // Проблеми граматики і лексикології української мови: зб. наукових праць. – Київ, 1998. – С. 154–158.

2000 рік

2. Ярова А. Г. Дієслівна синоніміка у прозових творах Івана Багряного / А. Г. Ярова // Дивослово. – 2000. – № 10. – С. 16-21.

3. Ярова А. Г. Фольклоризми в поезії Ю. Федьковича / А. Г. Ярова // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія: зб. наукових праць. – Вип. 93. – Чернівці, 2000. – С. 177-184.

2001 рік

4. Ярова А. Г. Російсько-український словник Овсія Ізюмова / А. Г. Ярова // Історія української лінгвістики: зб. наукових праць. – Київ – Ніжин, 2001. – С. 117-122.

2002 рік

5. Ярова А. Г. Етюди з топонімії Сумщини / А. Г. Ярова // Мовознавство. – 2002. – №1.

6. Ярова А. Г. Лексико-синонімічні заміни в різних редакціях роману «Людина біжить над прірвою» / А. Г. Ярова // Українська мова та література. – 2002. – № 18.

7. Ярова А. Г. Мова художніх творів Івана Багряного / А. Г. Ярова. – Суми, 2002. – 112с.

2004 рік

8. Ярова А. Г. Мовна картина світу в ідіолекті Івана Багряного / А. Г. Ярова // Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанаукового знання.: зб. наукових праць. – Вип. 3. – Суми, 2004. – С. 292-298.

9. Ярова А. Г. Спецкурс із термінознавства як засіб формування професійно-зумовленого мовлення / А. Г. Ярова // Вісник Сумського державного університету. Філологічні науки. – №1 (60). – Суми, 2004.

2012 рік

10. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів. – Суми, 2012. – 348с. (У співавторстві).

Ячменик Марина Михайлівна – магістр філології, викладач кафедри української мови, аспірант СумДПУ імені А. С. Макаренка

Народилася 15 січня 1989 року в с. Білятичі, Сарненського району Рівненської області. У 2007 році закінчила Ганнівсько-Вирівську ЗОШ I-III ступенів Білопільського району Сумської області. Цього ж року почала працювати кореспондентом районної газети «Білопільщина», співпраця з якою тривала з 9 класу. Згодом вступила на філологічний факультет СумДПУ імені А. С. Макаренка. Закінчила магістратуру з відзнакою.

У 2014 році вступила до аспірантури (науковий керівник – д.п.н., проф. О. М. Семенов).

Педагогічну діяльність розпочала в 2010 році педагогом-організатором Міжнародного дитячого центру «Артек». З 2011 року працювала вчителем у Ганнівсько-Вирівській ЗОШ I-III ступенів Білопільського району Сумської області. З 2012 року працює в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка на кафедрі української мови.

Постійний учасник міжнародних і всеукраїнських конференцій і семінарів, систематично готує студентів до участі в олімпіадах і конкурсах із української мови.

Керівник проблемної наукової студентської групи «Медіакультура вчителя-словесника», робота якої відображена на сайті університету. Розробник сайту кафедри української мови www.umowa.ukoz.ua та відповідальний редактор студентського інтернет-телебачення «Крила TV».

Наукові інтереси: культура професійного мовлення, медіаосвіта, медіакультура, медіаграмотність вчителя, етнолінгвістика.

Нагороди: нагороджена грамотою Державного підприємства України «Міжнародний дитячий центр «Артек» за ініціативу та творчість у реалізації тематичних програм (2010 р.), Управління освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації за якісну підготовку студентів до обласного етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика (2013 р., 2014 р.).

Публікації

2012 рік

1. Готуємося до уроку української мови: метод. посіб. для вчителя / за ред. О. Семеног. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – С. 54-74.

2. Українською говори або Мовне обличчя Сумщини / За ред. В. Герман, Н. Пономаренко. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – С.15-17.

2013 рік

3. Ячменик М. М. Етносимвол «вода» у фольклорному тексті / М. М. Ячменик // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр СумДПУ імені А. С. Макаренка у 2012 році. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2013. – С. 12-13.

4. Культура професійного спілкування: мовний тренінг / [за ред. К. М. Грамми, М. М. Ячменик]. – Суми : Видавництво СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2013. – 60 с.

5. Ячменик М. М. Подготовка будущих учителей к медиаобразованию школьников: опыт Украины / О. М. Семеног, М. М. Ячменик // Материалы международной научно-практической конференции «Медиакультура в современном мегаполисе». – 2013. – С. 72-75.

6. Ячменик М. М. Становлення та розвиток медіаосвіти за кордоном і в Україні / М. М. Ячменик // Українське мовознавство. – 2013. – С. 72-77.

2014 рік

7. Ячменик М. М. Застосування нових медіа учителями-словесниками у професійній діяльності / М. М. Ячменик // Вплив нових медіа: міждисциплінарний підхід: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції [наук. ред. Т. Кузнецова; упоряд. О. Герман, О. Євтушенко]. – Одеса: НУ «Одеська юридична академія», 2014. – С.92-95.

8. Енергетика Шевченкового слова у формуванні української мовної особистості: збірник тез обласного науково-практичного семінару молодих науковців / За ред. О. М. Семеног. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2014. – С. 83.

9. Ячменик М. М. Медіаосвіта майбутніх учителів рідної мови: досвід Німеччини й України / М. М. Ячменик // Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. – К. – Хмельницький : ХНУ, 2014. – С. 216-222.

10. Yachmenyk M. Media education of future native language teachers: experience of Germany and Ukraine / M. Yachmenyk // Comarative Professional Pedagogy : scientific Journal [Chief.ed. N.M.Bidyuk]. – Kyiv-Khmelnyskyi : KhNU. – 2014. – s. 110-116.

Підготував магістрант Олексій Бойко

ПОКАЖЧИК ІМЕН

Абрамович П. Н. – 11
Беценко Тетяна Петрівна – 18, 34, 36
Білецька Марія Михайлівна – 16
Бова (Ковальчук) Лідія Панасівна – 15, 28, 34, 51
Брага Ірина Іванівна – 19, 53
Ведмицький Олександр Микитович – 13
Вишневська Катерина Семенівна – 11, 26
Воропай Світлана Валеріївна – 20, 64
Гавриленко Галина Григорівна – 23
Гаврилов Пилип Трохимович – 16
Ганжа Ніна Борисівна – 16
Гелеверіна (Солдатенко) Тамара Яківна – 16
Герман Вікторія Василівна – 12, 18, 34, 35, 66
Горяний Валентин Давидович – 16, 76
Грамма Катерина Миколаївна – 21, 23, 79
Громова Наталія Василівна – 20, 23, 82
Гужва Неллі Григорівна – 15, 25, 90
Гужва Федір Кирилович – 11, 15
Дахновський Олександр Васильович – 22
Дейниченко Наталія Павлівна – 17, 23, 34, 35, 94
Добровольський Аркадій Йосипович – 11, 13, 33, 109
Дорошенко Любов Іванівна – 11, 111
Дорошенко Сергій Іванович – 11, 15, 25, 117
Євграфова Алла Олександрівна – 19
Івашина Світлана Вікторівна – 20
Істраніна Катерина Павлівна – 14, 22
Кваша Віра Олександрівна – 15, 139
Кіяницька Ганна Павлівна – 22
Книш Олена Іванівна – 19
Ковальков Омелян Андрійович – 13
Колтаков Стефан Олексійович – 16
Кулікова Олена Анатоліївна – 21, 23, 139
Кумеда Олена Павлівна – 20, 35, 142
Куриленко Йосип Максимович – 14
Лазарко Микола Олександрович – 18, 147
Лесік В. А. – 14
Лиманчук Лідія Миколаївна – 18, 154
Лобунець Олена Юріївна – 14, 22, 29
Малишко Галина Іванівна – 11, 17

Марковський Євген Михайлович – 11, 14, 29, 33, 157
Мартиненко Василь Андрійович – 17
Махлин Натан-Тархун Борисович – 14
Михайлюк Людмила Миколаївна – 18, 35, 159
Мокеєва Валентина Олексіївна – 15, 29
Мороз Яків Миколайович – 13
Наконечний М. Ф. – 15
Нестеренко Раїса Леонідівна – 17, 23
Нестеренко Юрій Гаврилович – 11, 14, 29
Осадча Ольга Полікарпівна – 23
Панченко Сергій Ілліч – 11, 13
Переломова Олена Степанівна – 20
Петленко Лариса Петрівна – 20
Полінко Юлія Юріївна – 19
Полянничко Юрій Володимирович – 19, 170
Поставна Олена Олександрівна – 18, 23, 173
Поставний Валерій Володимирович – 12, 17, 35, 176
Рождественський Петро Васильович – 22
Рудь Ольга Миколаївна – 18, 179
Сабатовська Олександра Макарівна – 14
Самброс Юрій Пилипович – 13, 26, 190
Северінова Ганна Йосипівна – 23
Семенов Олена Миколаївна – 12, 20, 34, 193
Семиволос Михайло Васильович – 14
Сеник Володимир Андрійович – 16
Силка Алла Анатоліївна – 19, 34, 35, 216
Скорик Олександр Семенович – 11, 15, 25, 210
Скрипник Лариса Григорівна – 14
Старченко Любов Григорівна – 23
Сухонос Оксана Іванівна – 23
Тараненко Тетяна Петрівна – 15, 25, 29
Трехліб Наталія Євгенівна – 23
Хорунжий Михайло Іванович – 22
Цупрун Лука Данилович – 13, 29, 32, 230
Чабаненко Іван Ілліч – 14
Черевко Григорій Андрійович – 11
Швачко Карпо Кирилович – 17, 232
Шевель Святослав Миколайович – 21
Ярова Алла Григорівна – 19, 235
Ячменик Марина Михайлівна – 21, 23, 238

Навчальне видання

За редакцією

О. М. Семеног, Н. П. Дейниченко

**Історія кафедри української мови
Сумського педагогічного університету
імені А. С. Макаренка в іменах**

Суми: СумДПУ, 2014

Свідоцтво ДК №231 від 02.11.2000 р.

Відповідальна за випуск **А. А. Сбруєва**

Комп'ютерний набір **О. Бойко**

Комп'ютерна верстка **Ю. Ліхачова, М. Ячменик**

Відповідальний редактор **Н. П. Дейниченко**

Комп'ютерний редактор **М. М. Ячменик**

Здано в набір 20.10. 2014 р. Підписано до друку 24.11.2014 р.

Формат 60x84/16. Гарн. Calibri. Друк ризогр. Папір офсет.

Ум. друк. арк. 13,02. Обл.-вид. арк. 10,6.

Тираж 100. Вид. №67.

Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка

40002, Суми, вул. Роменська, 87

Виготовлено на обладнанні СумДПУ імені А. С. Макаренка